

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne 2016,

**kterým se mění zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů,
a další související zákony**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o obecní policii

Čl. I

Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění zákona č. 67/1993 Sb., zákona č. 163/1993 Sb., zákona č. 82/1995 Sb., zákona č. 153/1995 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 311/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., zákona č. 274/2008 Sb., zákona č. 480/2008 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 427/2010 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 142/2012 Sb., zákona č. 494/2012 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 204/2015 Sb. a zákona č. .../2016 Sb., se mění takto:

1. Poznámka pod čarou č. 2 zní:

„²⁾ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.“

2. V § 1 odst. 3 se slova „s Policií České republiky (dále jen „policie“), státními orgány a orgány územních samosprávných celků“ nahrazují slovy „s orgány veřejné moci“.
3. V § 3 se na konci odstavce 1 doplňují věty „Některé úkoly při řízení obecní policie může plnit také určený strážník. Při plnění úkolů podle věty druhé se určený strážník považuje za vedoucího zaměstnance²³⁾“.

Poznámka pod čarou č. 23 zní:

„²³⁾ § 33 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.“

4. V § 3 odstavec 2 včetně poznámky pod čarou č. 5a zní:

„(2) Určený strážník musí splňovat předpoklady pro výkon funkce ve státních orgánech podle zákona upravujícího některé další předpoklady pro výkon funkce ve státních

orgánech^{5a)}.

^{5a)} Zákon č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky, ve znění pozdějších předpisů.“.

5. V § 3 se doplňují odstavce 3 až 6, které znějí:

„(3) Jmenovat určeného strážníka do funkce může starosta nebo jiný člen zastupitelstva obce pověřený zastupitelstvem obce řídit obecní policii jen s předchozím souhlasem zastupitelstva obce. Zastupitelstvo obce zároveň určí rozsah oprávnění určeného strážníka při řízení obecní policie; rozsah těchto oprávnění určeného strážníka se uvede ve jmenování.

(4) Určeného strážníka může starosta nebo jiný člen zastupitelstva obce pověřený zastupitelstvem obce odvolat z funkce pouze s předchozím souhlasem zastupitelstva obce. Souhlas zastupitelstva obce musí obsahovat důvody odvolání určeného strážníka, jinak je odvolání z funkce určeného strážníka neplatné.

(5) Určený strážník se může své funkce vzdát.

(6) Odvolání nebo vzdání se funkce určeného strážníka musí mít písemnou formu. Výkon funkce určeného strážníka končí dnem následujícím po dni doručení odvolání nebo vzdání se funkce, nebyl-li v odvolání nebo vzdání se funkce určeného strážníka uveden den pozdější.“.

6. V § 3a odst. 2 větě druhé se slova „ve správním řízení podle zvláštního zákona“ zrušují.

7. V § 3a se odstavce 3 a 4 zrušují.

8. § 3b a 3c včetně nadpisu a poznámky pod čarou č. 6 znějí:

„§ 3b

(1) K plnění úkolů podle § 2 nebo podle zvláštního zákona na území obce, kde je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu (dále jen „krizový stav“)⁶⁾ nebo kde je pořádána veřejnosti přístupná sportovní, kulturní nebo obdobná společenská akce, v souvislosti s níž lze předpokládat účast většího počtu osob, je starosta obce, na jejímž území je vyhlášen krizový stav nebo je společenská akce pořádána, oprávněn uzavřít se starostou jiné obce veřejnoprávní smlouvu o poskytnutí strážníků.

(2) O uzavření veřejnoprávní smlouvy podle odstavce 1 informuje starosta obce, na jejímž území je vyhlášen krizový stav, hejtmána kraje, na jehož území se obec nachází;

v případě, že je na území obce pořádána společenská akce, informuje starosta obce o uzavření veřejnoprávní smlouvy krajský úřad kraje, na jehož území se obec nachází.

⁶⁾ Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění ústavního zákona č. 300/2000 Sb. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

§ 3c

Společné ustanovení k veřejnoprávním smlouvám

(1) Činnost strážníků, kteří na základě veřejnoprávní smlouvy podle § 3a nebo 3b plní úkoly na území jiné obce, řídí starosta této obce, pokud se starostové dotčených obcí nedohodnou jinak.

(2) Veřejnoprávní smlouva podle § 3a nebo 3b obsahuje zejména

- a) názvy obcí, které jsou smluvními stranami,
- b) ustanovení zákona, podle kterého je uzavřena,
- c) počet strážníků, kteří na základě této smlouvy mají plnit úkoly na území jiné obce,
- d) časový úsek, po který mají strážníci plnit úkoly na území jiné obce,
- e) způsob úhrady nákladů spojených s plněním úkolů strážníky na území jiné obce a
- f) vymezení konkrétních činností plněných strážníky na území jiné obce.

(3) Obce, které jsou smluvními stranami veřejnoprávní smlouvy, mohou rovněž stanovit podmínky vzájemného vypořádání práv a povinností vzniklých z případné odpovědnosti za škodu způsobenou v souvislosti s plněním úkolů strážníky na území jiné obce.

(4) Strážníci, kteří na základě veřejnoprávní smlouvy podle § 3a nebo 3b plní úkoly na území jiné obce, prokazují oprávnění k plnění těchto úkolů písemným pověřením vydaným starostou obce, na jejímž území tyto úkoly plní.

(5) Písemné pověření obsahuje údaje uvedené v odstavci 2 písm. a), b), d) a f).

(6) Písemné pověření zaniká skončením platnosti veřejnoprávní smlouvy.“.

9. V § 4 odst. 1 písm. c) se číslo „21“ nahrazuje číslem „18“.

10. V § 4 odst. 2 se slovo „rada“ nahrazuje slovem „zastupitelstvo“ a slova „§ 3 odst. 2“ se nahrazují slovy „§ 3 odst. 3“.

11. V § 4 se doplňuje odstavec 3, který zní:

„(3) Strážník může být v základním pracovněprávním vztahu strážníka pouze k jedné obci.“.

12. § 4a včetně nadpisu a poznámek pod čarou č. 24 a 25 zní:

„§ 4a

Bezúhonnost

(1) Bezúhonným pro účely tohoto zákona není ten, kdo byl

- a) pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin s horní hranicí trestní sazby odnětí svobody vyšší než 5 let nebo k výjimečnému trestu,
- b) v posledních 15 letech pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin s horní hranicí trestní sazby odnětí svobody převyšující 2 roky, avšak nepřevyšující 5 let,
- c) v posledních 10 letech pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin s horní hranicí trestní sazby odnětí svobody nepřevyšující 2 roky, nebo
- d) v posledních 5 letech pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný z nedbalosti, jestliže jeho jednání, kterým spáchal trestný čin, je v rozporu s posláním strážníka podle tohoto zákona.

(2) Bezúhonným pro účely tohoto zákona není dále ten,

- a) jehož trestní stíhání pro úmyslný trestný čin bylo zastaveno pravomocným rozhodnutím o schválení narovnání, a od tohoto zastavení ještě neuplynuly 2 roky, je-li jednání, kterým spáchal trestný čin, v rozporu s posláním strážníka podle tohoto zákona, nebo
- b) proti němuž bylo vedeno trestní řízení pro úmyslný trestný čin, ve kterém bylo pravomocně rozhodnuto o podmíněném zastavení trestního stíhání nebo o podmíněném odložení podání návrhu na potrestání, a to do dne nabytí právní moci rozhodnutí o tom, zda se osvědčil, nebo do uplynutí lhůty, v níž má být rozhodnuto, že se osvědčil, je-li jednání, kterým spáchal trestný čin, v rozporu s posláním strážníka podle tohoto zákona.

(3) Při posuzování bezúhonnosti se nepřihlíží k zahlazení odsouzení podle zvláštního právního předpisu²⁴⁾ nebo k rozhodnutí prezidenta republiky, v jejichž důsledku se na uchazeče o zaměstnání strážníka, čekatele nebo strážníka hledí, jako by odsouzen nebyl.

(4) Obec si za účelem ověření, že uchazeč o zaměstnání strážníka splňuje podmínky bezúhonnosti, vyžádá opis z evidence Rejstříku trestů²⁵⁾. Žádost o vydání opisu z evidence Rejstříku trestů a opis z evidence Rejstříku trestů se předávají v elektronické podobě, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(5) Uchazeč o zaměstnání strážníka, čekatel nebo strážník je povinen písemně oznámit osobě, která jménem obce jedná v pracovněprávních vztazích, že proti němu bylo zahájeno trestní stíhání nebo mu byl doručen záznam o sdělení podezření, a to nejpozději do 3 dnů ode dne doručení usnesení o zahájení trestního stíhání nebo záznamu o sdělení podezření. K oznámení připojí kopii usnesení o zahájení trestního stíhání nebo záznamu o sdělení

podezření nebo v oznámení uvede výrok tohoto rozhodnutí, včetně označení orgánu, který usnesení nebo záznam vydal. Obdobně postupuje uchazeč o zaměstnání strážníka, čekatel nebo strážník v případě ukončení trestního stíhání.

²⁴⁾ § 105 a 106 trestního zákoníku.

§ 35 a 88 zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů.

§ 363 až 365 trestního řádu, ve znění pozdějších předpisů.

²⁵⁾ Zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů.“.

13. V § 4b odst. 1 se na konci textu písmena a) doplňují slova „nebo obdobného přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích“.

14. V § 4b odst. 1 písmena f) a g) včetně poznámky pod čarou č. 7 znějí:

„f) na úseku zemědělství, myslivosti a rybářství spáchaný tím, že neoprávněně lovil zvěř nebo neoprávněně chytil ryby, nebo

g) podle zákona o zbraních⁷⁾,

⁷⁾ Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), ve znění pozdějších předpisů.“.

15. V § 4b odst. 1 se písmeno h) zrušuje.

16. V § 4b odst. 2 se za slova „, které má znaky přestupku“ vkládá čárka a čárka za slovy „podle odstavce 1“ se zrušuje.

17. V § 4b odstavec 3 zní:

„(3) Spolehlivým pro účely tohoto zákona není dále ten, u něhož zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že založil, podporuje, propaguje nebo veřejně sympatizuje s hnutím, které směřuje k potlačování práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, náboženskou anebo rasovou zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob.“.

18. V § 4b odst. 4 se věta druhá nahrazuje větou „Obec je oprávněna vyžádat si k ověření pravdivosti tohoto čestného prohlášení opis z evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů nebo údaj z jiné evidence, ve které jsou vedeny údaje o spáchaných přestupcích nebo o jednáních, která mají znaky přestupků, podle odstavce 1.“.

19. V § 4b se za odstavec 4 vkládá nový odstavec 5, který zní:

„(5) Za účelem posouzení spolehlivosti podle odstavce 3 je obec oprávněna požádat Policejní prezidium České republiky o stanovisko k uchazeči o zaměstnání strážníka, čekateli nebo strážníkovi. Obec toto stanovisko uchovává po dobu 3 let od jeho předání; toto stanovisko nelze dále předat nebo zpřístupnit.“.

Dosavadní odstavce 5 a 6 se označují jako odstavce 6 a 7.

20. V § 4b odst. 6 se za slovo „přestupku“ vkládají slova „nebo jednání, které má znaky přestupku“.

21. V § 4b odst. 7 se slova „odstavce 5“ nahrazují slovy „odstavce 6“.

22. V § 4d odstavec 3 zní:

„(3) Obec je povinna před každou zkouškou zabezpečit školení čekatele a strážníka ve vzdělávacím zařízení s akreditací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro přípravu k činnostem strážníka obecní policie. Náklady školení hradí obec.“.

23. V § 4d odst. 4 větě první se za slova „je povinna“ vkládají slova „před každou zkouškou“ a slova „služební zbraně a“ se zrušují.

24. V § 4d odst. 4 se věty druhá a třetí nahrazují větou „Výcvik se provádí v zařízení podle odstavce 3 nebo jej provede Policie České republiky (dále jen „policie“) mimo toto zařízení na základě dohody mezi obcí a policií.“.

25. V § 4e odst. 1 se číslo „3“ nahrazuje číslem „5“.

26. V § 5 odstavec 3 zní:

„(3) Osvědčení zaniká

- a) dnem nabytí právní moci rozhodnutí o pozbytí státního občanství České republiky nebo dnem nabytí právní moci rozhodnutí soudu o omezení svéprávnosti,
- b) uplynutím doby uvedené v § 4e odst. 1,
- c) skončením pracovního poměru strážníka; to neplatí, pokud do 3 měsíců vznikne nový pracovní poměr strážníka,

- d) dnem, kdy neuspěje u zkoušky ani po jejím druhém opakování podle § 4d, nebo
- e) dnem nabytí právní moci rozhodnutí o odnětí osvědčení.“.

27. V § 5a odstavec 1 zní:

„(1) Obec může převést strážníka k výkonu práce čekatele, jiného zaměstnance obce zařazeného do obecní policie nebo jiného zaměstnance obce ode dne oznámení o

a) usnesení o zahájení trestního stíhání nebo záznamu o sdělení podezření, které by v případech uvedených v § 4a odst. 1 nebo 2 vedlo ke ztrátě bezúhonnosti, nebo

b) zahájení řízení o odnětí osvědčení,

a to až do doby nabytí právní moci rozhodnutí v tomto řízení.“.

28. V § 5a se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:

„(2) Podle odstavce 1 postupuje obec i tehdy, zjistí-li skutečnosti zakládající důvod pro převedení strážníka na jinou práci hodnověrným způsobem sama.“.

Dosavadní odstavce 2 a 3 se označují jako odstavce 3 a 4.

29. V § 5a odst. 3 větě druhé a v § 5a odst. 4 úvodní části ustanovení se za slova „práce čekatele“ vkládají slova „, jiného zaměstnance obce zařazeného do obecní policie“.

30. V § 5a odst. 3 větě druhé se slova „podle odstavce 1“ zrušují.

31. V § 7 odst. 6 se slovo „vzor“ nahrazuje slovem „náležitosti“.

32. V § 9 odst. 1 větě první se za slova „identifikačním číslem“ vkládá slovo „strážníka“ a ve větě druhé se za slova „podle § 3a“ vkládají slova „nebo 3b“ a slovo „zmocněním“ se nahrazuje slovem „pověřením“.

33. V § 9 odst. 2 větě první se za slova „identifikační číslo“ vkládá slovo „strážníka“.

34. V § 9 se za odstavec 2 vkládá nový odstavec 3, který zní:

„(3) Pokud čekatel při školení, výcviku nebo zkoušce podle § 4d používá stejnokroj s jednotnými prvky, nesmí jím používaný stejnokroj obsahovat odznak obecní policie a identifikační číslo strážníka a musí být zcela jednoznačně odlišitelný od stejnokroje strážníka.“.

Dosavadní odstavce 3 a 4 se označují jako odstavce 4 a 5.

35. V § 10 odst. 2 se za slova „je povinen“ vkládají slova „bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 30 dnů“.

36. V § 11 odstavec 1 zní:

„(1) Strážník je oprávněn osobu, která může přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení přestupku nebo jiného správního deliktu nebo jeho pachatele, jakož i ke zjištění skutečného stavu věci, vyzvat

- a) k poskytnutí potřebného vysvětlení,
- b) aby se ve stanovenou dobu dostavila na určené místo k podání vysvětlení, a
- c) aby předložila doklady nebo jiné potřebné dokumenty; strážník může v případě potřeby pořídit kopii předloženého dokladu nebo jiného dokumentu.“

37. V § 11 odst. 9 se slova „žádosti nebo“ zrušují.

38. V § 11 odst. 10 se za slovo „vysvětlení“ vkládají slova „podle odstavce 1 písm. b)“.

39. V § 11a odst. 1 písm. b) bodě 4 se slova „občana obce“ nahrazují slovy „osoby, vůči níž obecní policie plní úkoly“.

40. V § 11a odst. 1 písmeno d) zní:

„d) evidence občanských průkazů o

1. digitálně zpracované podobě občana, kterého strážník vyzval, aby prokázal svoji totožnost,
2. číslech, popřípadě sériích ztracených, odcizených, zničených nebo neplatných občanských průkazů a datu ohlášení jejich ztráty, odcizení nebo zničení.“

41. V § 11a se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:

„(2) Obecní policie je dále v rozsahu nezbytném k plnění svých úkolů podle tohoto nebo zvláštního zákona oprávněna vyžadovat poskytnutí údajů od orgánů veřejné moci o spáchaných přestupcích z jiných evidencí.“

Dosavadní odstavce 2 až 7 se označují jako odstavce 3 až 8.

42. V § 11a odst. 3 se na konci textu písmene a) doplňují slova „, rodné příjmení“.

43. V § 11a odst. 7 větě třetí se slova „2 až 4“ nahrazují slovy „3 až 5“.

44. V § 12 odstavec 1 zní:

„(1) Prokázáním totožnosti se pro účely tohoto zákona rozumí prokázání jména, popřípadě jmen, příjmení, data narození, rodného čísla, bylo-li přiděleno, adresy místa trvalého pobytu nebo bydliště a v případě potřeby také sdělení dalších údajů podle § 11a odst. 3 až 5. Rozsah a způsob zjišťování osobních údajů musí být přiměřené účelu zjišťování totožnosti.“

45. V § 13 se na konci textu odstavce 1 doplňují slova „a nemůže-li strážník její totožnost zjistit provedením úkonu na místě; nezbytnou součinnost k prokázání totožnosti strážník poskytne způsobem a v rozsahu, který nezmaří účel úkonu“.

46. V § 13 se za odstavec 3 vkládá nový odstavec 4, který zní:

„(4) Strážník je oprávněn předvést osobu na nejbližší útvar policie i mimo území obce, která zřídila obecní policii nebo která je smluvní stranou veřejnoprávní smlouvy podle § 3a nebo 3b. Povinnosti a oprávnění podle zákona může strážník plnit pouze v rozsahu nezbytném pro zajištění předvedení osoby.“

Dosavadní odstavce 4 a 5 se označují jako odstavce 5 a 6.

47. Poznámka pod čarou č. 10 zní:

„¹⁰⁾ § 60 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.“

48. § 14 včetně nadpisu a poznámek pod čarou č. 11 a 12 zní:

„§ 14

Oprávnění vyzvat osobu k vydání zbraně a oprávnění zbraň odebrat

(1) Strážník je oprávněn vyzvat osobu k vydání zbraně, je-li to nezbytné v zájmu ochrany veřejného pořádku, života a zdraví osob nebo bezpečnosti majetku a hrozí-li, že zbraně může být užito k násilí nebo pohrůžce násilím.

(2) Po předchozí marné výzvě k vydání zbraně je strážník oprávněn zbraň odebrat.

(3) Strážník je dále oprávněn přesvědčit se, zda osoba, kterou předvádí nebo omezuje na osobní svobodě¹¹⁾ nebo proti které směřuje zákrok z důvodu jejího agresivního chování, nemá u sebe zbraň, a pokud zbraň u sebe má, tak ji odebrat.

(4) Osobě, která zbraň vydala nebo již byla zbraň odebrána podle odstavců 1 až 3, vystaví strážník potvrzení o jejím převzetí. Vydanou nebo odebranou střelnou zbraň podléhající registraci podle zákona o zbraních⁷⁾ předá strážník nejbližšímu útvaru policie, jehož název a sídlo uvede v potvrzení podle věty první.

(5) Zbraň vydanou nebo odebranou podle odstavců 1 až 3, s výjimkou střelné zbraně podléhající registraci podle zákona o zbraních⁷⁾, je strážník povinen vrátit proti podpisu při propuštění osoby, nebrání-li tomu zákonné důvody, nebo ji předat spolu s osobou policii; o vydání nebo odebrání zbraně sepíše strážník úřední záznam.

(6) Jestliže pominuly důvody pro vydání nebo odebrání zbraně podle odstavců 1 až 3 a nebrání-li tomu jiné zákonné důvody, vrátí se zbraň tomu, kdo ji vydal nebo komu byla odebrána, pokud se tato osoba o vrácení zbraně přihlásí u úřadovny obecní policie, a jde-li o střelnou zbraň podléhající registraci podle zákona o zbraních⁷⁾, u útvaru policie, uvedených v potvrzení o převzetí zbraně.

(7) Zbraní se rozumí cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším¹²⁾.

¹¹⁾ § 76 odst. 2 trestního řádu.

¹²⁾ § 118 trestního zákoníku.“.

49. V § 15 odst. 1 se věta první nahrazuje větou „Strážník je oprávněn přikázat každému, aby na nezbytně nutnou dobu nevstupoval na strážníkem určená místa nebo se na nich nezdržoval nebo po dobu nezbytně nutnou setrval na určeném místě, je-li ohrožen život, zdraví, majetek nebo veřejný pořádek a vyžaduje-li to plnění úkolů obecní policie.“.

50. Poznámka pod čarou č. 13 zní:

„¹³⁾ Například § 43 zákona č. 273/2008 Sb.“.

51. Nadpis § 17 zní: „**Oprávnění vyzvat osobu k vydání věci a oprávnění věc odejmout**“.

52. V § 17 odstavec 1 včetně poznámek pod čarou č. 14 a 15 zní:

„(1) Strážník je oprávněn vyzvat osobu k vydání věci, pokud lze mít za to, že v řízení o přestupku může být uloženo její propadnutí¹⁴⁾ anebo může být zabráná¹⁵⁾, nebo jde o věc důležitou pro řízení o přestupku.“

¹⁴⁾ § 15 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích.

¹⁵⁾ § 18 zákona č. 200/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů.“.

53. V § 17 se na začátek odstavce 2 vkládá věta „Po předchozí marné výzvě k vydání věci podle odstavce 1 je strážník oprávněn tuto věc odejmout.“.

54. V § 17a odstavec 3 zní:

„(3) Technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla se odstraní bez zbytečného odkladu

- a) po projednání přestupku v blokovém řízení,
- b) prokáže-li osoba, která vozidlo na místě ponechala, strážníkovi svou totožnost podle § 12, nebo
- c) po provedení úkonů nezbytných ke zjištění totožnosti provozovatele vozidla, pokud o odstranění technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla požádala jiná k tomu oprávněná osoba.“.

55. V § 17a odst. 4 písm. b) se slova „ozbrojených bezpečnostních sborů, požární ochrany“ nahrazují slovy „bezpečnostních sborů, jednotky požární ochrany“ a slovo „invalidy“ se nahrazuje slovy „označené jako vozidlo přepravující osobu těžce zdravotně postiženou“.

56. V § 17a odst. 5 se věta první nahrazuje větou „Náklady na přiložení a odstranění technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla hradí osoba, která odpovídá za protiprávní jednání, které bylo důvodem pro přiložení technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla.“.

57. § 17b a 17c včetně nadpisu a poznámek pod čarou č. 15a a 26 znějí:

„§ 17b

Strážník je oprávněn zabezpečovat dopravu osob do zdravotnického zařízení nebo do protialkoholní a protitoxikomanické záchytné stanice podle zvláštního právního předpisu^{15a)} i mimo území obce, která zřídila obecní policii nebo která je smluvní stranou veřejnoprávní smlouvy podle § 3a nebo 3b. Povinnosti a oprávnění podle zákona může strážník plnit pouze v rozsahu nezbytném pro zajištění dopravy osoby a jejího umístění do protialkoholní a protitoxikomanické záchytné stanice.

§ 17c

Oprávnění ke vstupu

(1) Strážník je při plnění úkolu obecní policie oprávněn vstupovat v živnostenské provozovně, v herně, kasinu a dalších prostorách, kde jsou provozovány hazardní hry²⁶⁾, v prodejní nebo provozní době do všech prostor určených pro zákazníky.

(2) Strážník je při plnění úkolu obecní policie oprávněn vstupovat do živnostenské provozovny, do herny, kasina a dalších prostor, kde jsou provozovány hazardní hry, a to i po skončení prodejní nebo provozní doby, pokud

- a) je to nezbytné z důvodu zajištění veřejného pořádku, nebo
- b) lze mít důvodně za to, že jsou zde osobě mladší 18 let prodávány nebo podávány
 1. alkoholické nápoje nebo je zde této osobě jinak umožněno jejich požívání, nebo
 2. tabákové výrobky, tabákové potřeby, bylinné výrobky určené ke kouření, elektronické cigarety nebo jejich náhradní náplně nebo je zde této osobě jinak umožněno jejich užívání.

(3) Strážník je při plnění úkolu obecní policie oprávněn vstupovat do herny, kasina a dalších prostor, kde jsou provozovány hazardní hry, a to i po skončení prodejní nebo provozní doby, také tehdy, lze-li mít důvodně za to, že se zde hazardní hry účastní osoba mladší 18 let.

(4) Každý je povinen umožnit strážníkovi vstup do míst podle odstavců 1 až 3.

(5) Nelze-li jinak dosáhnout splnění úkolu obecní policie, je strážník oprávněn za účelem vstupu do míst podle odstavců 2 a 3 tato místa otevřít nebo jiným způsobem si do nich zjednat přístup, v případě nutnosti i za použití síly.

^{15a)} Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 30/2001 Sb., kterou se provádějí pravidla provozu na pozemních komunikacích a úprava a řízení provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

²⁶⁾ Zákon č. .../2016 Sb., o hazardních hrách.“.

58. V § 18a odst. 3 větě první se za slova „může strážník použít“ vkládají slova „k vynucení povinnosti řidiče vozidla setrvat na místě do příchodu policie²⁷⁾ nebo“.

Poznámka pod čarou č. 27 zní:

„²⁷⁾ Například § 118a odst. 4 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů.“.

59. V § 19 odstavec 2 zní:

„(2) Strážník, který při plnění úkolů používá psa, musí být způsobilý k jeho ovládní. Pes, kterého strážník k plnění úkolů používá, musí být způsobilý k použití podle odstavce 1. Způsobilost strážníka k používání psa a způsobilost psa k použití podle odstavce 1 musí být ověřena policií. Strážník, který při plnění úkolů používá psa, a pes, kterého strážník k plnění úkolů používá, se považují za způsobilé, splňují-li požadavky stanovené prováděcím právním předpisem.“.

60. V § 19 se doplňuje odstavec 3, který zní:

- „(3) Ministerstvo stanoví vyhláškou
- a) podrobnosti požadavků kladených na strážníka používajícího při plnění úkolů psa a požadavků kladených na psa podle odstavce 2,
 - b) způsob a organizaci ověřování způsobilosti strážníka k ovládní psa a způsobilosti psa k použití podle odstavce 1 a
 - c) způsob stanovení náhrady nákladů policie za ověření způsobilosti strážníka k ovládní psa a způsobilosti psa k použití podle odstavce 1.“.

61. Poznámky pod čarou č. 16 a 17 znějí:

„¹⁶⁾ § 29 trestního zákoníku.

¹⁷⁾ § 28 trestního zákoníku.“.

62. V § 20 odst. 3 se slova „krátká střelná zbraň, jejímž“ nahrazují slovy „pistole nebo revolver, jejichž“ a slova „zvláštního zákona⁷⁾“ se nahrazují slovy „zákona o zbraních⁷⁾“.

63. V § 20 se na konci odstavce 3 doplňuje věta „Strážník je v pracovní době oprávněn nosit pouze služební zbraň; to neplatí, pokud strážník při plnění některých činností podle veterinárního zákona²⁸⁾ nosí plynovou nebo mechanickou zbraň kategorie D podle zákona o zbraních⁷⁾, jejímž vlastníkem je obec.“.

Poznámka pod čarou č. 28 zní:

„²⁸⁾ § 42 zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů.“.

64. Poznámka pod čarou č. 19 zní:

„¹⁹⁾ § 138 trestního zákoníku.“.

65. V § 23 odst. 1 a 2 se slova „odst. 2“ nahrazují slovy „odst. 1“.

66. Nad § 24a se vkládá nadpis „**Zpracování osobních údajů a získávání informací**“.

67. Za § 24b se vkládá nový § 24c, který zní:

„§ 24c

(1) Obecní policie v souvislosti s odhalováním přestupku nebo jiného správního deliktu podle § 2 písm. h) a přestupku, který je obecní policie podle zvláštního právního předpisu oprávněna projednat v blokovém řízení, může

- a) vyžadovat výpis z evidence Rejstříku trestů nebo opis z evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů nebo údaj z jiné evidence, ve které jsou vedeny údaje o spáchaných přestupcích, v případech, ve kterých by předchozí postih mohl vést k posouzení skutku jako trestného činu,
- b) vyzvat osobu, aby se podrobila orientačnímu vyšetření při podezření na ovlivnění alkoholem nebo jinou návykovou látkou pomocí dechové zkoušky nebo odběrem slin anebo potu,
- c) vyžadovat odborné lékařské vyšetření ke zjištění alkoholu nebo jiné návykové látky včetně odběru krve, moči, slin nebo potu, a to i v případě, že osobu nelze předem pro její zdravotní stav ke strpění příslušných úkonů vyzvat, nebo
- d) vyžadovat jiné odborné vyjádření.

(2) Úkonům uvedeným v odstavci 1 písm. b) nebo c) je osoba povinna se podrobit, není-li to spojeno s nebezpečím pro její zdraví.

(3) Žádost o vydání výpisu z evidence Rejstříku trestů nebo opisu z evidence přestupků a výpis z evidence Rejstříku trestů nebo opis z evidence přestupků se předávají v elektronické podobě, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup.“

68. § 25 zní:

„§ 25

(1) Orgány činné v trestním řízení bez zbytečného odkladu oznámí obci zahájení trestního stíhání strážníka pro podezření ze spáchání trestného činu a zašlou ministerstvu a obci kopie svých rozhodnutí zakládajících ztrátu bezúhonnosti strážníka podle § 4a odst. 1 nebo 2. Orgány činné v trestním řízení zašlou obci kopie jiných svých rozhodnutí, kterými bylo trestní stíhání strážníka ukončeno.

(2) Ministerstvo bez zbytečného odkladu oznámí obci zahájení řízení o odnětí osvědčení.

(3) Ústřední orgán státní správy, krajský úřad a obec bez zbytečného odkladu zašle ministerstvu kopii rozhodnutí zakládajícího ztrátu spolehlivosti strážníka podle § 4b. Rozhodnutí zakládající ztrátu spolehlivosti čekatele nebo strážníka zašle krajský úřad a obec obci, k níž je čekatel nebo strážník v pracovním poměru.

(4) Obec bez zbytečného odkladu zašle ministerstvu kopii lékařského posudku zakládajícího ztrátu zdravotní způsobilosti strážníka podle § 4c.

(5) Obec je povinna ve lhůtě do 15 dnů od skončení pracovního poměru strážníka oznámit tuto skutečnost ministerstvu.“.

69. § 26b se zrušuje.

70. V § 27 se odstavec 2 zrušuje.

Dosavadní odstavce 3 a 4 se označují jako odstavce 2 a 3.

71. V § 27 odstavec 2 zní:

„(2) Ministerstvo při výkonu působnosti podle odstavce 1 může vyžadovat od obce poskytnutí potřebných údajů.“.

72. V § 27 se doplňuje odstavec 4, který zní:

„(4) Ministerstvo v rozsahu své působnosti poskytuje obcím metodickou pomoc v oblasti obecní policie.“

73. Nadpis nad § 27a se zrušuje.

74. § 27a až 28b včetně nadpisů a poznámek pod čarou č. 21, 29 a 30 znějí:

„§ 27a

Přestupky

(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že úmyslně neoprávněně

- a) nosí na místě veřejnosti přístupném stejnokroj strážníka obecní policie obsahující jednotné prvky nebo takové součásti stejnokroje s jednotnými prvky, které jsou s úplným stejnokrojem zaměnitelné, ačkoliv není strážníkem nebo čekatelem, nebo
- b) užívá na vozidle nebo jiném dopravním prostředku barevné provedení nebo označení, které tvoří jednotné prvky označení dopravního prostředku obecní policie, anebo zvláštní

barevné provedení nebo označení s ním zřejmě zaměnitelné.

(2) Uchazeč o zaměstnání strážníka, čekatel nebo strážník se dopustí přestupku tím, že nesplní oznamovací povinnost podle § 4a odst. 5.

(3) Čekatel nebo strážník se dopustí přestupku tím, že nesplní oznamovací povinnost podle § 4b odst. 6.

(4) Za přestupek podle odstavce 1 až 3 lze uložit pokutu do 20 000 Kč.

§ 28

Správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob

(1) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že

- a) v rozporu s § 17c odst. 4 neumožní strážníkovi vstup do živnostenské provozovny nebo do herny, kasina a dalších prostor, kde jsou provozovány loterie nebo jiné podobné hry, nebo
- b) neoprávněně užívá na vozidle nebo jiném dopravním prostředku barevné provedení nebo označení, které tvoří jednotné prvky označení dopravního prostředku obecní policie, anebo zvláštní barevné provedení nebo označení s ním zřejmě zaměnitelné.

(2) Obec se dopustí správního deliktu tím, že

- a) v rozporu s § 1a odst. 2 umožní, aby oprávnění strážníka vykonávala osoba, která nesplňuje požadavky stanovené v § 4 odst. 1 nebo § 9 odst. 1, nebo
- b) v rozporu s § 9 odst. 4 nezajistí, aby stejnokroje strážníků, označení motorových vozidel a dalších dopravních prostředků obecní policie obsahovaly jednotné prvky.

(3) Za správní delikt se uloží pokuta do

- a) 100 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 2 písm. a),
- b) 50 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 1,
- c) 30 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 2 písm. b).

§ 28a

Společná ustanovení ke správním deliktům

(1) Právnická osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila.

(2) Při určení výměry pokuty se přihlédne k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům, době trvání a k okolnostem, za nichž byl spáchán.

(3) Odpovědnost za správní delikt zaniká, jestliže správní orgán o něm nezahájil řízení do 1 roku ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy byl spáchán.

(4) Správní delikty podle tohoto zákona v prvním stupni projednává

- a) ministerstvo, jde-li o správní delikt obce podle § 28 odst. 2, nebo
- b) obec, jde-li o správní delikt podle § 27a nebo § 28 odst. 1.

(5) Pokuta za správní delikt podle tohoto zákona je splatná do 30 dnů ode dne, kdy rozhodnutí o jejím uložení nabylo právní moci. Příjem z pokut je příjmem rozpočtu, z něhož je hrazena činnost orgánu, který pokutu uložil.

§ 28b

Vztah k jiným právním předpisům

(1) Rada obce, která má zřízenou obecní policii, může pověřit obecní úřad obce, jejímž je obecní policie orgánem, vedením správního řízení, v němž je dána příslušnost obecní policie, a to s výjimkou blokového řízení. Je-li v takovém případě učiněno podání nebo podnět u obecní policie, předá jej obecní policie bez zbytečného odkladu obecnímu úřadu. Obecní úřad údaj o předání věci pouze poznamená do spisu.

(2) Rada obce, která má zřízenou obecní policii, může pověřit obecní policii k vyřizování žádostí o poskytnutí informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím²⁹⁾ týkajících se obecní policie.

(3) Na kontrolní činnost prováděnou obecní policií podle tohoto nebo zvláštního právního předpisu³⁰⁾ se kontrolní řád²¹⁾ nepoužije.

²⁹⁾ Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

³⁰⁾ Například zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

²¹⁾ Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).“.

Čl. II

Přechodná ustanovení

1. Určený strážník pověřený zastupitelstvem obce plněním některých úkolů při řízení obecní policie podle zákona č. 553/1991 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se považuje za určeného strážníka podle zákona č. 553/1991 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

2. Při posuzování bezúhonnosti strážníka, který byl ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona držitelem platného osvědčení o odborné způsobilosti a splňoval podmínky bezúhonnosti podle zákona č. 553/1991 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se ve vztahu ke skutkům spáchaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona postupuje podle právní úpravy účinné v době jejich spáchání.
3. Při posuzování spolehlivosti strážníka, který byl ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona držitelem platného osvědčení o odborné způsobilosti a splňoval podmínky spolehlivosti podle zákona č. 553/1991 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se ve vztahu ke skutkům spáchaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona postupuje podle právní úpravy účinné v době jejich spáchání.
4. Platnost osvědčení vydaného podle zákona č. 553/1991 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, skončí uplynutím doby platnosti uvedené na osvědčení.
5. Veřejnoprávní smlouva uzavřená podle zákona č. 553/1991 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se považuje za veřejnoprávní smlouvu podle zákona č. 553/1991 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o přestupcích

Čl. III

V § 86 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění zákona č. 67/1993 Sb., zákona č. 112/1998 Sb., zákona č. 168/1999 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 361/2000 Sb., zákona č. 62/2002 Sb., zákona č. 216/2002 Sb., zákona č. 259/2002 Sb., zákona č. 311/2002 Sb., zákona č. 47/2004 Sb., zákona č. 586/2004 Sb., zákona č. 379/2005 Sb., zákona č. 392/2005 Sb., zákona č. 411/2005 Sb., zákona č. 80/2006 Sb., zákona č. 274/2008 Sb., zákona č. 484/2008 Sb., zákona č. 133/2011 Sb., zákona č. 390/2012 Sb., zákona č. 102/2013 Sb., zákona č. 300/2013 Sb., zákona č. 204/2015 Sb. a zákona č. .../2016 Sb., písmeno e) zní:

„e) obecní policie

1. ostatní přestupky na úseku dopravy a přestupky na úseku silničního hospodářství podle § 23 odst. 1 písm. h) a i),
2. přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi podle § 30 odst. 1 písm. a), c), g) až i) a l) až p),

3. ostatní přestupky proti pořádku ve státní správě a přestupky proti pořádku v územní samosprávě podle § 46 spáchané porušením povinností stanovených v nařízení obce nebo v obecně závazné vyhlášce obce,
4. přestupky proti veřejnému pořádku podle § 47 a přestupky podle § 47b,
5. přestupky proti občanskému soužití podle § 49,
6. přestupky proti majetku podle § 50,
7. jiné přestupky, jejichž projednávání je podle tohoto nebo zvláštního zákona v působnosti obce,
8. přestupky podle zákona o silničním provozu spáchané porušením místní nebo přechodné úpravy provozu na pozemních komunikacích,
9. přestupky podle zákona o silničním provozu spáchané nedovoleným zastavením nebo stáním vozidla na pozemní komunikaci, překročením nejvyšší dovolené rychlosti, nezastavením vozidla na signál nebo znamení k zastavení vozidla anebo na pokyn „Stůj“ daný strážníkem při usměrňování provozu na pozemních komunikacích, vjížděním na železniční přejezd v případech, kdy je to zakázáno, ohrožením nebo omezením chodce, který přechází nebo zjevně hodlá přecházet pozemní komunikaci po přechodu pro chodce, ohrožením chodce přecházejícího pozemní komunikaci, na kterou řidič odbočuje, nebo ohrožením chodce při odbočování na místo ležící mimo pozemní komunikaci, při vjíždění na pozemní komunikaci nebo při otáčení a couvání,
10. přestupky podle zákona o silničním provozu spáchané porušením pravidel pro chůzi, jízdu na jízdním kole, jízdu nemotorových vozidel, jízdu na zvířatech, vedení a hnaní zvířat nebo užívání osobního přepravníku se samovyvažovacím zařízením nebo obdobného technického zařízení,
11. přestupky spočívající v neoprávněném stání vozidla na místní komunikaci nebo jejím úseku, které lze podle nařízení obce použít ke stání jen za cenu sjednanou v souladu s cenovými předpisy a při splnění podmínek stanovených tímto nařízením, a
12. přestupky na úseku taxislužby podle zákona o silniční dopravě.“.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o Policii České republiky

Čl. IV

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 153/2010 Sb., zákona č. 150/2011 Sb., zákona č. 341/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 459/2011 Sb., zákona č. 105/2013 Sb., zákona č. 273/2013 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 64/2014 Sb. a zákona č. .../2016 Sb., se mění takto:

1. V § 16 se doplňují odstavce 4 až 6, které znějí:

„(4) Koordinační dohoda se uzavírá nejdéle na dobu 4 let. Po uplynutí doby uvedené ve větě první zpracuje obec, městská část hlavního města Prahy nebo hlavní město Praha a útvar policie zprávu o plnění koordinační dohody; uzavření nové koordinační dohody není zpracováním zprávy o plnění dosavadní koordinační dohody podmíněno.

(5) Koordinační dohodu a zprávu o plnění koordinační dohody zveřejní strany koordinační dohody podle odstavce 1 způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(6) Koordinační dohodu a zprávu o plnění koordinační dohody schvaluje zastupitelstvo obce, zastupitelstvo městské části hlavního města Prahy nebo zastupitelstvo hlavního města Prahy.“

2. § 41 včetně nadpisu a poznámky pod čarou č. 35 zní:

„§ 41

Vstup do živnostenské provozovny a jiných prostor

(1) Policista je při plnění úkolu policie oprávněn vstupovat v živnostenské provozovně, v herně, kasinu a dalších prostorách, kde jsou provozovány hazardní hry³⁵⁾, do prostor, u kterých lze mít důvodně za to, že se v nich zdržují fyzické osoby, a to i po skončení prodejní nebo provozní doby.

(2) Policista je při plnění úkolu policie oprávněn vstupovat do živnostenské provozovny, do herny, kasina a dalších prostor, kde jsou provozovány hazardní hry, a to i po skončení prodejní nebo provozní doby, pokud

- a) je to nezbytné z důvodu zajištění veřejného pořádku, nebo
- b) lze mít důvodně za to, že jsou zde osobě mladší 18 let prodávány nebo podávány
 1. alkoholické nápoje nebo je zde této osobě jinak umožněno jejich požívání, nebo
 2. tabákové výrobky, tabákové potřeby, bylinné výrobky určené ke kouření, elektronické cigarety nebo jejich náhradní náplně nebo je zde této osobě jinak umožněno jejich užívání.

(3) Policista je při plnění úkolu policie oprávněn vstupovat do herny, kasina a dalších prostor, kde jsou provozovány hazardní hry, a to i po skončení prodejní nebo provozní doby, také tehdy, lze-li mít důvodně za to, že se zde hazardní hry účastní osoba mladší 18 let.

(4) Každý je povinen umožnit policistovi vstup do míst podle odstavců 1 až 3.

(5) Nelze-li jinak dosáhnout splnění úkolu policie, je policista oprávněn za účelem vstupu do míst podle odstavců 1 až 3 tato místa otevřít nebo jiným způsobem si do nich zjednat přístup, v případě nutnosti i za použití síly.

³⁵⁾ Zákon č. /2016 Sb., o hazardních hrách.“.

3. V § 44 se na konci odstavce 1 doplňuje věta „Pokud společné obydlí obývá nezletilé dítě, považuje se za ohroženou osobu podle této hlavy.“.
4. V § 45 odst. 3 větě první se za slovo „informace“ vkládají slova „o pomoci násilným osobám a“.
5. V § 47 odst. 3 větě první se slova „od vstupu policisty do společného obydlí“ nahrazují slovy „od provedení vykazání“.
6. V § 66 odst. 2 se za slova „informačního systému územní identifikace³³⁾“,“ vkládají slova „neveřejné části živnostenského rejstříku³⁶⁾“,“.

Poznámka pod čarou č. 36 zní:

„³⁶⁾ § 60 odst. 3 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.“.

7. V § 67 odst. 1 se za písmeno a) vkládá nové písmeno b), které včetně poznámky pod čarou č. 37 zní:

„b) opis z evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů³⁷⁾,“

³⁷⁾ § 16j zákona č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů.“.

Dosavadní písmena b) až d) se označují jako písmena c) až e).

8. V § 67 odst. 3 se slova „písm. b) nebo c)“ nahrazují slovy „písm. c) nebo d)“.

Čl. V

Přechodné ustanovení

Platnost koordinační dohody uzavřené podle § 16 zákona č. 273/2008 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, skončí uplynutím 6 měsíců po skončení funkčního období zastupitelstva obce, zastupitelstva městské části hlavního města Prahy nebo zastupitelstva hlavního města Prahy, které započalo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, nebyla-li dohodnuta doba platnosti kratší nebo nedojde-li ke skončení její platnosti před uplynutím této doby na základě dohody smluvních stran nebo výpovědi.

ČÁST ČTVRTÁ

ÚČINNOST

Čl. VI

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2017.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Obecná část

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (dále jen „návrh“) je předkládán na základě Plánu legislativních prací vlády na rok 2015.

Rozvoj kvalitních a všeobecně dostupných veřejných služeb v oblasti bezpečnosti je jednou z priorit rozvoje České republiky podle programového prohlášení vlády.

A/ Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace

1. Důvod předložení a cíle

1.1 Název

Zákon, kterým se mění zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

1.2 Definice problému

Jako klíčové byly v rámci aktuální problematiky činnosti obecní policie při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku, bezpečnosti a prevence kriminality v obcích, plnění určitých úkolů obecními policiemi při dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích, rozvoji přístupu *community policing* a vývoji institutu obecní policie identifikovány následující aspekty a požadavky na činnost obecních policií:

- zpřísnění podmínek bezúhonnosti a spolehlivosti;
- zavedení povinnosti periodického opakování výcviku strážníků v používání donucovacích prostředků (vedle již v současné době periodicky prováděného školení a zkoušek odborné způsobilosti);
- upřesnění povinností orgánů veřejné moci poskytovat Ministerstvu vnitra informace významné pro řízení o odnětí osvědčení strážníka;
- potřeba zpřesnění rozsahu některých oprávnění obecních policií s ohledem na efektivnější zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku (například jednoznačnější a srozumitelnější úprava některých oprávnění strážníků obecní policie včetně oprávnění v oblasti bezpečnosti silničního provozu, stanovení oprávnění strážníka předvádět osobu na Policii České republiky též tehdy, pokud se služebna

Policie České republiky nachází na území jiné obce než té, která zřídila obecní policii apod.);

- upřesnění právního postavení strážníka včetně bližší specifikace podmínek, za kterých se občan České republiky může stát strážníkem obecní policie a prodloužení doby platnosti osvědčení odborné způsobilosti strážníka;
- zpřesnění oprávnění obecních policií v oblasti právní úpravy blokového řízení a doplnění takových skutkových podstat přestupků, jejichž projednávání obecními policiemi má významný potenciál přispět k zajištění místních záležitostí veřejného pořádku v obcích;
- potřeba posílení možnosti spolupráce obcí při zajišťování veřejného pořádku jak mezi sebou navzájem, tak s Policií České republiky a posílení „závaznosti“ koordinačních dohod podle zákona o Policii České republiky;
- stanovení možnosti poskytnout na základě veřejnoprávní smlouvy strážníky za účelem zajištění veřejného pořádku jiné obci též v případě konání určitých sportovních, kulturních či jiných společenských akcí;
- úprava oprávnění zakázat vstup na jiná místa, které nebylo možno, vzhledem k velice úzce nastaveným podmínkám, doposud prakticky využívat;
- racionalizace oprávnění strážníka ke vstupu do živnostenských provozoven;
- zavedení možnosti předvést osobu na Policii České republiky též mimo území dané obce;
- zefektivnění zjišťování totožnosti osob ve smyslu § 12 zákona o obecní policii a předcházení tak nadbytečnému předvádění osob dle § 13 zákona o obecní policii.

Dalšími významnými oblastmi, které byly v rámci činnosti Ministerstva vnitra a v průběhu konzultací s dotčenými subjekty nad rámec uvedeného zvažovány z hlediska možné legislativní úpravy, jsou:

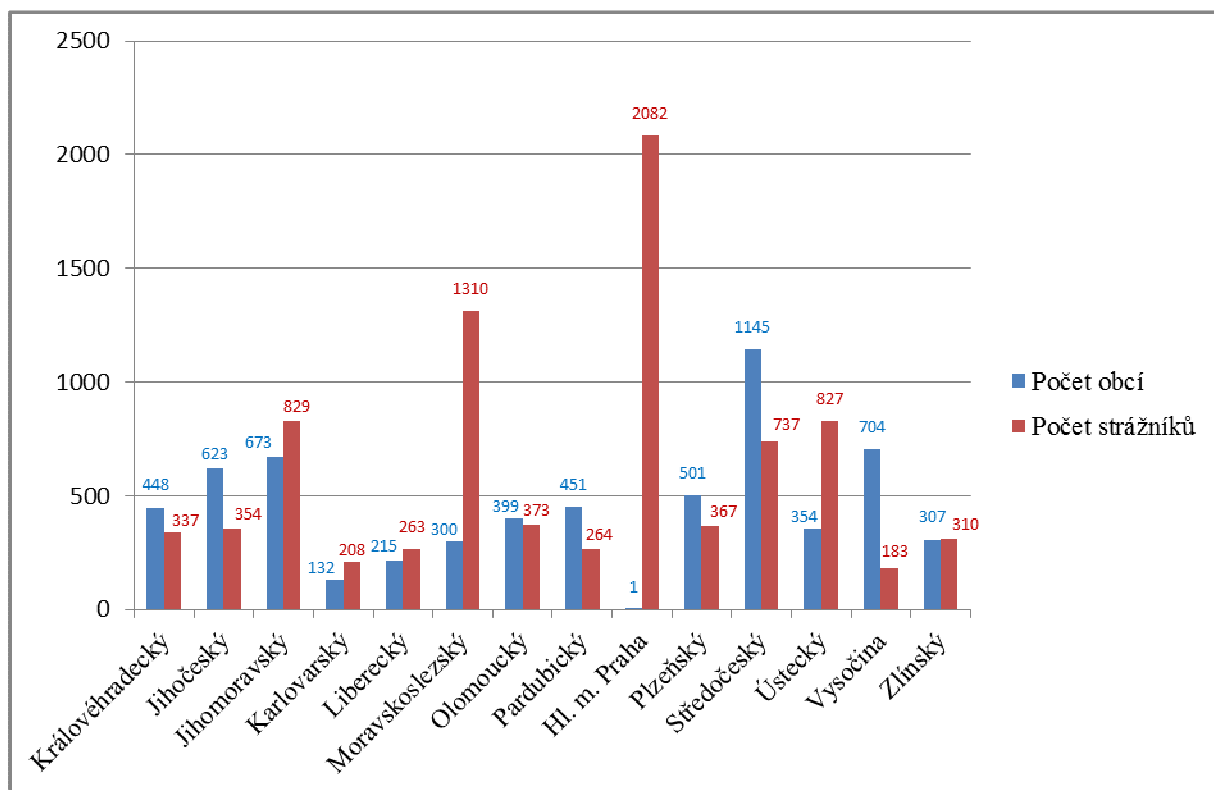
- potřeba upřesnění popřípadě nahrazení jednoznačnou formulací těch ustanovení zákona o obecní policii, jejichž aplikace přináší v praxi interpretační nejasnosti a problémy, a jednoznačného vymezení rozsahu aplikovatelnosti některých jiných právních předpisů na oblast obecní policie;
- zavedení efektivních nástrojů sloužících k vynucení plnění některých povinností stanovených zákonem o obecní policii, a to včetně případného zpřísnění stávajících sankcí.

1.3 Popis existujícího právního stavu

Oblast zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku, úkoly, činnost a podmínky působení obecních policíí upravují, vedle ústavních zákonů, především následující zákony:

- Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změně některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích a o změně zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění zákona č. 307/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů.

Stávající zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, byl naposledy ve významnější míře novelizován zákonem č. 274/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky. Praktická aplikace zákona o obecní policii v jeho aktuálním znění a zkušenosti se zákonem o Policii České republiky (zákon č. 273/2008 Sb.) přinesly, za posledních 7 let, řadu poznatků, které vyžadují doplnění a změny, umožňující vedle efektivnějšího výkonu činnosti obecní policie, též posílení spolupráce mezi Policií České republiky a obcemi, a to jak těmi, které obecní policii zřídily, tak obcemi, které obecní policii zřízení nemají. Přitom posléze uvedených obcí je v České republice většina, neboť z celkem cca 6 250 obcí v České republice má obecní policii zřízenou pouze 368 měst a obcí a přibližně 500 dalších obcí má uzavřenu veřejnoprávní smlouvu podle § 3a zákona o obecní policii, na jejímž základě na jejich území plní stanovené úkoly obecní policie jiné obce.

Graf č. 1: Počet strážníků ve vztahu k počtu obcí v jednotlivých krajích (2014)

1.4 Identifikace dotčených subjektů

Mezi bezprostředně dotčené subjekty mimo Ministerstva vnitra a Policie České republiky patří obce a v jejich rámci především obecní policie a jednotliví strážníci, kraje a jejich orgány včetně krajských úřadů (odvolací orgán při projednávání přestupků, působnost ve vztahu k veřejnoprávním smlouvám podle zákona o obecní policii) a specializovaná školicí zařízení podle § 4d odst. 3 zákona o obecní policii.

V širším smyslu jsou dotčenými subjekty též uchazeči o zaměstnání strážníka, osoby dopouštějící se protiprávního jednání (zejména pachatelé přestupků a jiných správních deliktů) a z hlediska zlepšení kvality zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku v zásadě všechny osoby, především pak občané obcí, které zřídily obecní policii, ale i osoby, nacházející se na území obcí, které mají zřízenou obecní policii.

1.5 Popis cílového stavu

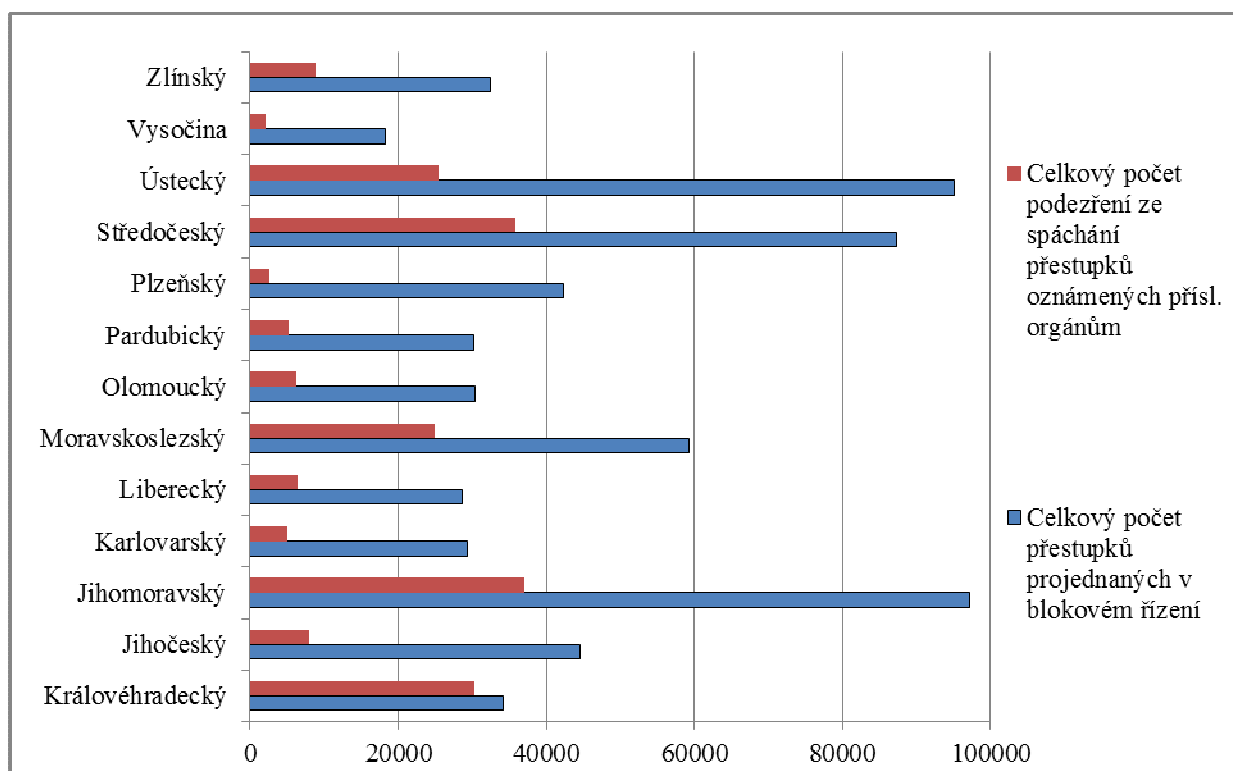
Předem je třeba uvést, že v rámci přípravy novely zákona o obecní policii nebyla žádným subjektem, včetně ministerstva vnitra a obcí, identifikována potřeba provedení zásadních koncepčních změn v dosavadním modelu fungování obecních policií. Stávající, léty prověřený systém zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku obcemi (obecními policiemi), je dostačující a plně respektující potřeby a možnosti základních územních samosprávných celků.

Cíle navrhovaných změn lze rozdělit na cíle týkající se institutu obecní policie a pak cíle mající obecný význam pro všechny orgány podílející se na zajišťování veřejného pořádku a bezpečnosti na místní úrovni, především pak pro spolupráci obcí a Policie České republiky.

V případě změn dotýkajících se obecních policií je jejich účelem precizovat roli obecních policií jednak zpřehledněním stávající právní úpravy institutu obecní policie především v zákoně o obecní policii a jednak zpřesněním dílčích oprávnění strážníků obecní policie na základě zkušeností z poslední doby, zvláště pak v návaznosti na vývoj situace v oblasti veřejného pořádku a bezpečnosti v obcích a vzhledem k vývoji faktických možností Policie České republiky v této oblasti.

Cílovým stavem je umožnění efektivního zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku obecními policiemi v rozsahu, který vymezuje zákon o obecní policii (tj. účelem není posilovat působnost a pravomoci obecních policií až na úroveň Policie České republiky, neboť tyto dvě složky se od sebe co do svých úkolů fundamentálně odlišují; obecní policie např. z podstaty věci nemohou plnit úkoly v oblasti trestního řízení atd.). Přitom však je významným cílem také další zlepšení a posílení předpokladů strážníků obecních policií pro plnění povinností a užívání oprávnění a donucovacích prostředků.

Kvantifikačním způsobem znázorňuje nepostradatelnost obecní policie na poli řešení protiprávního jednání následující graf zobrazující celkové počty přestupků projednaných v blokovém řízení strážníky obecní policie a celkový počet podezření ze spáchání přestupků oznámených příslušným orgánům. Pro větší přehlednost je z něho vyňato hlavní město Praha, které se ze své vlastní podstaty zcela vymyká statistickým údajům ostatních obecní policií. Pro úplnost – v roce 2014 bylo v Praze oznámeno příslušným orgánům 519212 podezření ze spáchání přestupků a v blokovém řízení projednáno 160355 přestupků.

1.6 Zhodnocení rizika

V případě neřešení výše nastíněných problémů hrozí postupné prohlubování počínajících dílčích problémů v oblasti ochrany veřejného pořádku na místní úrovni souvisejících zejména s celkovým vývojem bezpečnostní situace ve světě, jakož i v České republice. Společně s některými dlouhodobě pocíťovanými problémy (zvláště problematika koordinačních dohod, které byly do právního řádu zavedeny zákonem o Policii České republiky) se jedná o přetrvávající problematické aspekty právních, ale i faktických možností orgánů veřejné správy při zajišťování veřejného pořádku na místní úrovni.

V případě nezpřesnění postavení obecních policií by tak mohlo dojít až k situaci, kdy např. některá přestupková jednání (např. spojená s hazardem a požíváním alkoholu či jiných návykových látek mladistvými apod.) by zůstávala ve značné míře neřešena. Zároveň je třeba upozornit, že v zájmu zamezení obecního oslabování respektu k právu je neudržitelné ponechat mezi úkoly obecní policie některé činnosti, které sice má obecní policie zabezpečovat, zároveň jí k tomu však zákon nedává odpovídající a přiměřené prostředky a nástroje.

Z navrhovaných řešení s sebou nese určité riziko úprava institutu koordinačních smluv. Toto riziko spočívá v určité možnosti, že, podobně jako je tomu v případě koordinačních smluv v současné době, nebude navrhovaným mechanismem posílána spolupráce mezi obcemi a Policií České republiky v optimální míře, a to vzhledem k poměrně složité institucionalizaci této spolupráce, která vesměs spočívá na osobních vazbách a kontaktech. Úspěšnost navrhovaného řešení bude tedy muset být předmětem důkladné ex post analýzy. Naopak většina ostatních řešení, kterými by měly být výše popsány problémy řešeny, již může čerpat ze zkušeností z jiných oblastí právní úpravy zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku, například ze zákona o Policii České republiky, z nauky o správním trestání atd.

K vyloučení případných, avšak vzhledem k dlouhodobým zkušenostem a celkové ustálenosti institutu obecní policie v právním řádu značně nepravděpodobných, rizik při určitém posílení působnosti a pravomocí obecních policií by zřejmě přispěla mimo jiné též navrhovaná přísnější úprava správního postihu případného nerespektování zákonem o obecní policii nastavených mantinelů.

2. Návrh variant řešení

2.1 Návrh variant řešení z hlediska celkové anebo dílčí právní úpravy obecní policie

Možnosti řešení definovaných problémů, včetně uvážení jejich alternativ, byly detailně rozebrány, a to včetně možnosti nastavení sankcí za porušení některých povinností stanovených zákonem o obecní policii či vhodnosti dalších dílčích změn úpravy veřejnoprávních smluv podle zákona o obecní policii. *Varianta nulová*

Zachování stávajícího stavu a ponechání současné podoby zákona o obecní policii. Tato varianta nepředpokládá další legislativní změny ani v zákoně o obecní policii, ani v dalších a navazujících právních předpisech. Případné problémy by bylo třeba překlenout aplikační praxí a výkladem. Zároveň by však nedošlo ke splnění úkolu zadaného Plánem legislativních prací vlády na rok 2015.

Varianta 1

Zpracování dílčí novelizace zákona o obecní policii a předpisů souvisejících s cílem vyřešit identifikované problémy. Tato varianta by měla odstranit pouze dílčí problémy, které jsou v současnosti způsobovány ustanoveními koncipovanými v minulosti a dnes již neodpovídajícími aktuálnímu společenskému vývoji a změnám v právní úpravě. Tím by však nebyla celkově měněna koncepce obecní policie. Jednotlivé obce by měly být schopny na změny přinesené novelizací podle této varianty reagovat bez vynaložení jakýchkoli nepřiměřených nákladů, a to pokud možno v krátkém časovém horizontu. V systému zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku by tak byla zachována kontinuita a nemělo by dojít ke vzniku obtíží spojených s přechodem na nový systém.

Varianta 2

V této variantě by měl být zpracován nový zákon, který by koncepčně zcela nově kodifikoval postavení a oblast působení obecní policie v České republice. Důvodem pro přijetí této varianty by byla zásadní změna koncepce zajišťování vnitřní bezpečnosti státu a plnění základních funkcí státu. V dané souvislosti by tak muselo dojít i k zásadním změnám ústavního pořádku, jakož i dalších oblastí právní úpravy zajišťování vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku. Takováto úprava by představovala potřebu vynaložit nejen ze strany obcí, ale i státu zásadním způsobem navýšené prostředky personálního a materiálního charakteru, a to alespoň po dobu přechodu na nový systém. Současně by bylo též třeba nově definovat roli dalších subjektů působících v předmětné oblasti tak, aby nové postavení obecní policie nezpůsobovalo vznik kompetenčních konfliktů (pozitivních i negativních) a nemělo negativní vliv na provázanost celkového institucionálního systému zabezpečování bezpečnosti a veřejného pořádku.

2. 2 Problematika správního trestání ve vztahu k obcím, které mají zřízení obecní policie, a strážníkům obecní policie

Varianta nulová

Tato varianta představuje zachování stávajícího právního a institucionálního stavu. V případě nepřijímání žádných změn v oblasti zajišťování místních záležitostí veřejného pořádku, ať již prostřednictvím obecních policií či formou spolupráce mezi obcemi a Policií České republiky, by byl ponechán právní stav, který z hlediska obecních policií a stejně tak obcí neposkytuje adekvátní nástroje řešení určitých specifických protiprávních jednání, která se na místní úrovni vyskytují.

Nebyla-li by přijata určitá zpříšňující úprava postihu některých protiprávních jednání představujících porušení zákona o obecní policii, znamenalo by to ponechání těchto, v některých případech i poměrně závažných, případů porušení zákona o obecní policii bez

adekvátního postihu. Pokud totiž nelze v konkrétním jednání spatřovat trestný čin konkrétní fyzické osoby, je většina takových jednání za stávajícího stavu nepostižitelná; přičemž lze poznamenat, že např. právní úprava trestní odpovědnosti právnických osob (zákon č. 418/2011 Sb.) se na územní samosprávné celky při výkonu veřejné moci nevztahuje. Pokud jde o dvě skutkové podstaty správních deliktů, kterých se může obec podle stávajícího znění zákona o obecní policii dopustit, tak tyto postihují pouze některá nejzávažnější porušení zákona o obecní policii obcí, konkrétně pak případy nerespektování předepsaných jednotných prvků stejnokrojů strážníků a v označení vozidel obecní policie a případy, kdy obec pověřil plněním úkolů obecní policie osobu, která nemá platné osvědčení.

Přestože představuje zejména skutková podstata správního deliktu obce spočívající v pověření plněním úkolů obecní policie osobu, která nemá platné osvědčení, značně závažné jednání (v zásadě popírající základy, na kterých zákon o obecní policii spočívá), nejvyšší pokutou, kterou bylo dosud možno za tyto správní delikty uložit, byla částka 20 000 Kč. Při uvážení, že průměrné roční náklady obecní policie připadající v celostátním průměru na jednoho strážníka představují přibližně 500 000 Kč¹, ještě desátá největší obecní policie (nikoli obec!) má rozpočet 60 mil. Kč a tři největší obecní policie (mimo městské policie hl. m. Prahy) mají roční rozpočty v řádu stovek milionů Kč, je možnost uložení nejvýše pokuty ve výši 20 000 Kč v podstatě zanedbatelná. Obdobně by bylo možné poukázat na to, že na jednu obecní policii připadá v průměru přibližně 725 000 Kč vybraných z pokut uložených v blokovém řízení². Stávající úprava správních deliktů obce podle zákona o obecní policii tudíž představuje úpravu jak z hlediska rozsahu skutkových podstat, tak ale zvláště z hlediska disponibilních sankcí, relativně mírnou. Přitom je třeba zmínit, že z hlediska ústavního práva nepředstavuje zpřísnění těchto sankcí a priori nepřípustný zásah státu do práva obcí na samosprávu, a to s ohledem na čl. 101 odst. 4 Ústavy, který stanoví: „Stát může zasahovat do činnosti územních samosprávných celků, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem“.

Varianta 1

Varianta 1 představuje pouze zpřísnění dohledu nad obecními policiemi a strážníky spočívající v přesnějším vymezení (lepší a vhodnější formulaci) stávajících skutkových podstat nejen správních deliktů obce, ale také přestupků strážníka, čekatele nebo uchazeče o zaměstnání strážníka, a nestranný postup při odhalování a projednávání těchto protiprávních jednání.

V této variantě by nedošlo k rozšíření okruhu správních deliktů obcí, ale při současném zachování by došlo ke zpřesnění stávajících skutkových podstat (nerespektování ustanovení o jednotných prvcích stejnokrojů a v označení vozidel a pověření plněním úkolů obecní policie osobu, která není strážníkem), avšak za citelného zvýšení maximální možné výše pokuty, která by byla zvýšena ze stávajících 20.000,- Kč na 100.000,- Kč resp. 30.000,-

¹ Údaje se vztahují ke statistickým datům o činnosti obecních policí za rok 2014.

² Pro věcnost je však třeba poznamenat, že průměrná výše pokuty uložené v roce 2014 strážníky obecní policie byla přibližně 340 Kč (stejně tak v roce 2013) a celková suma všech prostředků vybraných obecními policiemi na uložených blokových pokutách představovala v tomtéž roce pouze 5,3 % (resp. 5,4 % v roce 2013) finančních prostředků, které samotné obce na činnost obecních policí vynakládaly ze svých rozpočtů. Uvedený údaj slouží pro porovnání s částkou maximální pokuty, kterou je Ministerstvo vnitra oprávněno obci za spáchání správního deliktu podle zákona o obecní policii uložit.

Kč. Současně by se však zvýšila sankce i u právnických a podnikajících fyzických osob (z částky 20.000,- Kč by byla zvýšena na 50.000,- Kč).

Varianta 2

Varianta 2 představuje variantu výrazného posílení a zpřísnění dohledu nad obecními policiemi a strážníky spočívající ve výrazně rozsáhlejší a detailní úpravě nových skutkových podstat nejen správních deliktů obce, ale nově také samostatné úpravě přestupků strážníka při plnění úkolů obecní policie a stanovení odpovídající věcné příslušnosti správních orgánů, která by zajistila zároveň subsidiární a nestranný postup při odhalování a projednávání těchto protiprávních jednání.

V této variantě by mohlo dojít k rozšíření okruhu správních deliktů obcí při současném zachování, popř. zpřesnění stávajících skutkových podstat (nerespektování ustanovení o jednotných prvcích stejnokrojů a v označení vozidel a pověření plněním úkolů obecní policie osobu, která není strážníkem) a jednak nově stanovení skutkových podstat přestupků, jichž se může dopustit výhradně strážník, a to např. při plnění povinností (§ 6 až 10 zákona o obecní policii), využívání oprávnění strážníka (§ 11 až 17c zákona o obecní policii) a při použití donucovacích prostředků, technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla (tzv. botička), pout, služebního psa a služební zbraně (§ 18 až 23 zákona o obecní policii). Nové skutkové podstaty správních deliktů obce by taktéž mohly být důsledně provázány s (případně také upřesněnými, resp. jednoznačně formulovanými) hmotněprávními ustanoveními o právech a povinnostech obcí a jejich orgánů v oblasti obecní policie.

Z hlediska rozšíření skutkových podstat správních deliktů obce by bylo možné například uvažovat o porušení zákona vztahujících se k nejzávažnějším zásahům do osobní sféry fyzických osob, především pak v ohledu na povinnosti obce vyplývající z oprávnění strážníků obecních policií používat donucovací prostředky a nosit a použít služební zbraň. V úvahu lze vzít též možný postih dalších porušení například evidenční či ohlašovací povinnosti obce, které pro ni vyplývají ze zákona o obecní policii.

Současně by bylo nevyhnutelné pro docílení odpovídajícího efektu této varianty výrazně zvýšit maximální výši sankcí ukládaných za správní delikt obce, tak aby byl zajištěn dostatečný preventivní účinek. Ze stejného důvodu je též vhodné zvýšit stávající výše pokut za přestupky podle dosavadního § 28 zákona o obecní policii. Přitom stanovení maximální výše pokuty za správní delikt musí zohlednit potřebu citelnosti uložení této pokuty i ekonomicky nejsilnějším obcím (obecním policiím). Z tohoto důvodu by se měla maximální výše pokuty pohybovat na úrovni přibližně ročních nákladů obce na jednoho strážníka. V případě pokut za přestupky strážníka se pak jako odpovídající sankce za nejzávažnější protiprávní jednání v rozporu se zákonem o obecní policii (je třeba si uvědomit, že se bude jednat o jednání hraničící co do závažnosti již s trestným činem) jeví pokuta přibližně ve výši dvojnásobku průměrného měsíčního výdělku. Zároveň by mělo spáchání těchto přestupků být zohledněno při posuzování spolehlivosti strážníka.

Věcná příslušnost k projednávání těchto protiprávních jednání by měla být rozdělena tak, že správní delikty obcí bude nadále (jako podle dosavadní úpravy) projednávat v prvním stupni Ministerstvo vnitra. To se jeví jako odpovídající řešení též s ohledem na význam obecní samosprávy v ústavním pořádku; o opravném prostředku bude v této variantě

standardně rozhodovat ministr vnitra. Zároveň je zřejmě možné zachovat příslušnost obcí k projednávání přestupků podle dosavadního § 28a zákona o obecní policii.

2. 3 Problematika veřejnoprávních smluv podle zákona o obecní policii

Varianta nulová

Tato varianta představuje ponechání stávajícího právního stavu, tedy zachování dosavadních dvou typů veřejnoprávních smluv podle zákona o obecní policii.

První typ veřejnoprávní smlouvy (podle § 3a) umožňuje spolupráci obcí, které se nacházejí v témže vyšším územním samosprávném celku a z nichž pouze jedna má zřízenou obecní policii; strážníci této obecní policie na základě uzavřené veřejnoprávní smlouvy (k jejímu uzavření je zapotřebí souhlasu krajského úřadu) plní na území druhé obce (resp. obcí) ve smlouvě blíže specifikované úkoly obecní policie (na území smluvních obcí mohou být vymezeny konkrétní úkoly, které má obecní policie plnit, to se však vztahuje spíše na organizaci činnosti strážníků, nesnímá to ze strážníků povinnosti uložené zákonem o obecní policii a dalšími právními předpisy; nelze tedy např. dohodnout, že obecní policie na území smluvní obce nebude určité přestupky řešit, či že je nebude oprávněna projednávat v blokovém řízení).

Druhý typ veřejnoprávní smlouvy upravený v zákoně o obecní policii (§ 3b) umožňuje poskytnutí strážníků druhé obci (bez ohledu na její polohu v rámci České republiky a bez ohledu na skutečnost, zda má zřízenou obecní policii) v případě vyhlášení určitého krizového stavu podle ústavního zákona o bezpečnosti České republiky nebo krizového zákona. Tento druhý typ veřejnoprávní smlouvy je určen pro operativní nasazení strážníků za účelem plnění úkolů obecní policie na území krizovým stavem postižené obce. Z toho důvodu je též stanoveno, že uzavření této veřejnoprávní smlouvy a informace o nasazení strážníků se oznamuje hejtmanovi kraje, na jehož území se nachází obec, jíž byli strážníci poskytnutí (důvodem je role, kterou sehraje krajská samospráva v rámci krizového řízení).

Varianta 1

Tato varianta představuje rozšíření aplikovatelnosti existujících typů veřejnoprávních smluv na další možné situace. Jde především o případy, kdy se na území obce konají společenské, sportovní či jiné podobné akce, jichž se účastní velký počet osob a které jsou tak v rovině možného narušení veřejného pořádku více či méně rizikové, avšak nepředstavují důvod pro vyhlášení krizového stavu a nejedná se ani o události a priori vysoce rizikové (akce extremistů, rizikové sportovní akce, zakázaná shromáždění atp.), které by vyžadovaly zásadnější pohotovost či reakci Policie České republiky. Jde naopak o akce typu trhů, jarmarků či jiných lidových slavností, historických rekonstrukcí, nerizikových sportovních či sportovně-společenských akcí, liturgických slavností a poutí, vinobraní aj., v jejichž průběhu jsou typickými problémy konzumace alkoholu mladistvými, méně závažná narušení veřejného pořádku, přestupky proti majetku, kapesní krádeže atd.

Jako vhodné řešení se v této souvislosti nabízí rozšíření aplikovatelnosti veřejnoprávní smlouvy druhého typu (§ 3b) v současnosti určené výhradně pro případy krizových stavů.

V zájmu možnosti efektivního uzavírání těchto veřejnoprávních smluv se v případě společenských či jiných akcí, které nejsou dlouhodobě plánovány (též např. s ohledem na lhůty podle § 5 zákona o právu shromažďovacím), jeví jako účelné modifikování stávající koncepce, že uzavření veřejnoprávní smlouvy a nasazení strážníků je pouze notifikováno hejtmanovi kraje tak, že v případě pořádání společenského podniku by notifikační povinnost směřovala krajskému úřadu. Z hlediska krizového řízení se takové řešení jeví jako vhodné též z hlediska úkolů, které plní složky integrovaného záchranného systému v případě konání akcí typu technoparty.

Varianta 2

V rámci této varianty bylo zvažováno doplnění zcela nového typu veřejnoprávní smlouvy k dvěma typům veřejnoprávní smlouvy již upraveným ve stávajícím znění zákona o obecní policii. Nový typ veřejnoprávní smlouvy by byl určen pro krátkodobé poskytnutí strážníků druhé obci za účelem řešení situací popsanych v případě varianty 1 a případně též za účelem plnění dalších úkolů. V rámci této varianty by byl stanoven zvláštní režim udílení souhlasu krajského úřadu ve velmi krátké lhůtě (nejvýše 3 až 5 dní) umožňující ještě efektivní nasazení strážníků v případě událostí a akcí, které by nebyly plánovány a oznamovány v delším časovém předstihu. Pokud by krajský úřad v této lhůtě o udělení souhlasu nerozhodl, byla by stanovena právní fikce, že souhlas byl udělen.

3. Vyhodnocení variant

3.1 Řešení z hlediska celkové anebo dílčí právní úpravy obecní policie

Varianta nulová

Tuto variantu není možné akceptovat, neboť neodpovídá aktuálním trendům vývoje společnosti a problémům identifikovaným v oblasti veřejného pořádku a bezpečnosti.

Pouhou změnou aplikační praxe a uzpůsobením právního výkladu nelze odstranit problémy vyplývající z výslovného znění právních předpisů, neboť orgány veřejné moci nemohou postupovat v rozporu s právním řádem (viz čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod). Tím by mohlo dojít k neoprávněným zásahům orgánů veřejné moci do práv a svobod adresátů jimi vykonávaných úkolů. To by ve svém důsledku mohlo vést mimo jiné též ke značnému nárůstu soudních sporů, v nichž by se konkrétní osoby domáhaly ochrany soudu před neoprávněným zásahem orgánu veřejné moci, což by zbytečně zatížilo též justici.

Z uvedených důvodů se varianta nulová nejeví jako nejvhodnější.

Varianta 1

Institut obecní policie lze po více než 20 letech své existence a aplikace v praxi považovat již za dostatečně stabilizovaný jak z hlediska zakotvení v právním rámci působnosti obcí, tak v povědomí občanů. Do značné míry lze považovat za ujasněné a vymezené též rozčlenění kompetencí a úkolů mezi obecní policií a Policií České republiky.

Zároveň se obecní policie v současnosti jeví jako instituce stabilní jak z hlediska celkového počtu, tak personálního zázemí.

Do budoucnosti je vhodné uvažovat v první řadě o jednoznačném stanovení nástrojů obecních policií k efektivnějšímu plnění svých úkolů, včetně jasného stanovení okruhu přestupků, které mohou tyto orgány obcí projednávat v blokovém řízení a zajištění lepšího přístupu obecních policií do informačních systémů veřejné správy, včetně vybraných informačních systémů Policie České republiky. Všechny navrhované změny nepředstavují zásahy do stávající osvědčené koncepce obecních policií a respektují její aktuální postavení v systému vnitřní bezpečnosti.

Těmto závěrům nejlépe odpovídá zachování kontinuity dosavadního vývoje institutu obecní policie a pouze zacílené změny ustanovení způsobujících aplikační potíže či nejasnosti. Tím by mělo být dosaženo lepší srozumitelnosti právní úpravy v dané oblasti a zefektivnění plnění úkolů obecní policie při zachování současné koncepce a bez potřeby zásadních zásahů do právního řádu. Tato varianta, která představuje minimální finanční dopady na rozpočty obcí, se taktéž jeví jako nejekonomičtější způsob jak dostat výše uvedeným závěrům.

Z uvedených důvodů se varianta 1 jeví jako nejvhodnější.

Varianta 2

Tato varianta by představovala nutnost radikálních změn celého systému vnitřní bezpečnosti České republiky. Neodpovídala by tak výše uvedeným závěrům a současně by je výrazně přesahovala. Předkladatel nepovažuje takovou změnu v současnosti za vhodnou. Přitom by bylo třeba vycházet též ze zásadního analyticko-strategického materiálu zpracovaného průřezově za všechny subjekty působící v dané oblasti (základní složky integrovaného záchranného systému, zpravodajské služby, ozbrojené síly a všechny úrovně samosprávy). Taková úprava by nepochybně představovala zásadní změnu právních předpisů upravujících působnost územních samosprávných celků, přičemž nelze vyloučit ani potřebu příslušných změn ústavního pořádku České republiky (viz výše).

Náklady spojené s takovouto změnou by v současné době představovaly zásadní překážku v realizaci takového návrhu, a to jak na straně státu, tak i územních samosprávných celků. Celkové náklady takového přechodu na nový systém, jakož i případné budoucí náklady jeho fungování však nebyly dosud nikdy vyhodnoceny a nelze tedy za stávající situace ani přibližně odhadovat jejich reálnou výši. Přitom nelze přehlédnout, že doposud neexistuje žádná konkrétní představa o podobě takového nového systému vnitřní bezpečnosti.

S ohledem na zkušenosti s přechodem Policie České republiky na nový systém práce (reforma policie) by přechod na nový systém vnitřní bezpečnosti vyžadoval časově těžko ohraničitelné přechodné období, kdy by nebylo možné vyloučit určité zhoršení kvality zajišťování vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku. Náklady spojené s tímto potenciálním zhoršením bezpečnostní situace by mohly v důsledku i převážit náklady vynaložené na celkovou reformu zabezpečování vnitřní bezpečnosti.

Z uvedených důvodů se varianta 2 jeví jako nejméně vhodná.

3. 2 Problematika správního trestání ve vztahu k obcím, které mají zřízenou obecní policii, a strážníkům obecní policie

Varianta nulová

Tato varianta konzervuje stávající stav a logicky tedy nelze identifikovat zlepšení současného stavu v případě přijetí tohoto řešení. Jako pozitiva této varianty je možné uvést patrně to, že systém správního trestání obcí bude zachován a praxi příslušných subjektů bude možno nadále sledovat. K úpravě dohledu nad činností obcí v oblasti obecní policie se přistoupí později s dlouhodobější znalostí fungování stávajícího systému.

Proto se varianta 0 nejeví jako nejvhodnější.

Varianta 1

Výhoda této varianty spočívá ve zpřesnění stávající dikce přestupků a správních deliktů, které jsou již v zákoně o obecní policii formulovány, a to bez koncepčních změn správního trestání v zákoně o obecní policii a extenzivního rozšíření okruhu skutkových podstat (jak je navrhováno ve variantě 2). Dochází pouze ke zpřesnění stávajících skutkových podstat a zavedení nových správních deliktů. Tato varianta zohledňuje názor Svazu měst a obcí České republiky nezatěžovat obce, které zřídily obecní policii, dalšími náklady. Je však na místě zvýšit sankci u právnických a podnikajících fyzických osob ze stávajících 20.000,- Kč na 50.000,- Kč a u obcí z 20.000,- Kč na 100.000,- Kč resp. 30.000,- Kč podle spáchaného deliktu. Varianta 1 je přijatelným kompromisem, kdy bez zavádění zcela nových skutkových podstat přestupků a správních deliktů právnických a podnikajících fyzických osob při jejich současném zpřesnění spolu se zvýšením maximální možné ukládané sankce působí dostatečně preventivně na všechny adresáty normy.

Proto se tato varianta jeví jako nejvhodnější.

Varianta 2

Tato varianta by zřejmě přinesla výraznější efekt odrazující od páchání většího počtu vymezených protiprávních jednání, a to prostřednictvím jasně deklarovaných a dostatečně přísných sankcí, které by bylo třeba adekvátně nastavit. Současně postihuje nejen obec za správní delikt, ale narovnává částečně, avšak při respektu k právu obce na samosprávu, postavení strážníka a příslušníka bezpečnostních sborů nebo ozbrojených sil, které mají k dispozici vedle centralizovaných, nezávislých a významnými pravomocemi vybavených dohledových orgánů též významnou úpravu disciplinárních (kázeňských) deliktů a příslušného řízení.

Tato varianta by zřejmě mohla představovat kompromis z hlediska nákladů, které by vznikaly vzhledem ke stanovení prvostupňové věcné příslušnosti jednak Ministerstvu vnitra (v případě správních deliktů obce), jednak místně příslušným správním úřadům níže v hierarchii státní správy (ve věcech přestupků strážníka) a jednak obcím vzhledem k zachování příslušnosti obce rozhodovat v prvním stupni o přestupcích podle § 28 (§ 27a ve

znění předloženého návrhu a § 28 odst. 1) zákona o obecní policii. Výrazné rozšíření přestupků strážníků a správních deliktů, zejména obcí, které jsou zřizovatelem obecní policie, by spíše mohlo vést k tomu, že obecní policie bude méně aktivní, aby se strážníci (nebo obec) nedopustili protiprávního jednání, čímž bude paradoxně snižován efekt působení obecní policie.

Proto se varianta 2 nejeví jako nejvhodnější.

Závěr

Z hlediska právního řešení zasahuje varianta 1 do práva jednotlivých obcí na samosprávu zřejmě méně než varianta 2, a ve srovnání s variantou 0 více, neboť umožňuje obci postihnout výrazně citelnější sankcí. Jeví se však nejpříhodnější.

3. 3 Problematika veřejnoprávních smluv podle zákona o obecní policii

Varianta nulová

V současnosti existující dva typy veřejnoprávních smluv upravených v zákoně o obecní policii se jeví z hlediska účelů, ke kterým byly určeny, jako plně funkční. V roce 2014 existovalo v České republice 517 veřejnoprávních smluv prvního typu (§ 3a) a průběžně bylo uzavřeno též 27 veřejnoprávních smluv druhého typu (§ 3b).

Zároveň se však v poslední době výrazněji projevuje, ať již v souvislosti s vývojem materiálních a personálních kapacit Policie České republiky, či se zkušenostmi s událostmi v některých např. severočeských obcích, potřeba umožnit obcím též další formy spolupráce v oblasti zajišťování veřejného pořádku, které stávající úzce konstruované typy veřejnoprávních smluv v zákoně o obecní policii již neumožňují. Jako žádoucí se tedy jeví podstatu existujícího systému neměnit, spíše jen doplnit a rozšířit možnost použití existujících typů veřejnoprávních smluv. Zachována by však měla být bez věcných či koncepčních změn veřejnoprávní smlouva prvního typu (§ 3a), která se plně osvědčuje.

Varianta 1

Tato varianta představuje kompromisní variantu a v souladu s variantou nulovou nemění koncepci veřejnoprávní smlouvy prvního typu (§ 3a). Zároveň nerozšiřuje škálu typů veřejnoprávních smluv, naopak využívá již existující a osvědčené mechanismy a pouze rozšiřuje okruh případů, ve kterých lze veřejnoprávní smlouvu druhého typu uzavřít. Vzhledem k tomu, že tento typ veřejnoprávní smlouvy byl dle informací Ministerstva vnitra aplikován skutečně jen v případech krizových stavů a nebyl zneužíván, lze očekávat, že též v případě rozšíření okruhu případů použitelnosti tohoto typu veřejnoprávní smlouvy na případy různých společenských a sportovních podniků bude obcemi respektován účel tohoto institutu a nebude jeho prostřednictvím docházet kupř. k obcházení situací předvídaných v § 3a zákona o obecní policii.

Z hlediska agendy dalších orgánů veřejné moci, nepředstavuje navrhované řešení prakticky žádné významnější zatížení, neboť jednak budou obce o uzavření těchto veřejnoprávních smluv, tak jako v současnosti, pouze informovat hejtmana příslušného kraje nebo krajský úřad (v závislosti na tom, zda půjde o krizový stav či společenský podnik), a jednak se bude i nadále jednat o veřejnoprávní smlouvu, již lze uzavřít pouze za přesně stanovených podmínek a pouze k řešení mimořádné situace.

Tato úprava zároveň umožní zpřehlednit stávající úpravu veřejnoprávních smluv v zákoně o obecní policii jednoznačným rozčleněním existující úpravy na veřejnoprávní smlouvy určené pro dlouhodobou spolupráci obcí a veřejnoprávní smlouvy zaměřené na operativní poskytnutí krátkodobé pomoci v případech potřeby řešení nestandardních situací.

Tato varianta je pro naplnění cílů novelizace nejvhodnější.

Varianta 2

Varianta 2, která předpokládá zavedení zcela nového typu veřejnoprávní smlouvy do zákona o obecní policii (a beze změny ponechání stávajících dvou typů) představuje maximalistickou variantu, a to jak z hlediska hmotněprávního (veřejnoprávní smlouva je mimořádným institutem, srov. § 160 odst. 6 správního řádu), tak z hlediska nároků na státní správu (rozhodování krajského úřadu v nanejvýš krátké lhůtě).

4. Návrh řešení

Z hlediska celkové právní úpravy oblasti obecní policie se v souladu s výše uvedenými závěry navrhuje podle varianty 1 formou dílčí novelizace doplnit a změnit zákon o obecní policii, zákon o Policii České republiky a zákon o přestupcích. Konkrétní rozvedení koncepčních úvah včetně případných uvažovaných alternativních řešení obsahuje zvláštní část této důvodové zprávy.

V případě úpravy sledující zefektivnění a zracionalizování právní úpravy dohledu nad obecními policiemi předkladatel důkladně zvažoval a důsledně konzultoval všechny uvedené varianty. S ohledem na značnou nejednotnost věcně-odborných, ale i právních a ústavně-právních názorů v dané oblasti, jakož i novost a rozsah dopadu uvedené úpravy, se v současnosti navrhuje využití varianty 1, kdy se konkrétně navrhuje formulačně zpřesnit stávající úpravu správního trestání v zákoně o obecní policii (návazně bude upravena též vyhláška č. 418/2008 Sb., kterou se provádí zákon o obecní policii) a současně také výrazněji zvýšit maximální částky, které lze v podobě pokut za příslušné správní delikty uložit.

V případě právní úpravy veřejnoprávních smluv v zákoně o obecní policii se doporučuje s ohledem na potřebu řešit reálně existující problémy, ale při respektování charakteru veřejnoprávních smluv coby mimořádného nástroje a potřeby nezatěžovat dále bezdůvodně obce ani další orgány veřejné moci, přijmout variantu 1.

5. Implementace a vynucování navržených řešení

Z dříve uvedených změn obsažených v předkládaném návrhu bude bezprostředně třeba implementovat navržená ustanovení týkající se délky platnosti osvědčení strážníka a upravených podmínek bezúhonnosti a spolehlivosti. Za tím účelem bude stanoven formou přechodných ustanovení postup při implementaci navrhovaného nového právního režimu. Obdobně bude stanoven způsob přechodu na novou právní úpravu uzavírání a platnosti koordinačních dohod.

Povinnosti stanovené navrhovanou právní úpravou budou v případě jejich nerespektování vynucovány jednak projednáváním správních deliktů obce a jednak prostřednictvím běžné dozorové a kontrolní pravomoci podle zákona o obcích, popřípadě v rámci rozhodování o opravných prostředcích a přezkumného řízení podle správního řádu.

Nikoli bez významu bude při implementaci navržených řešení také fakt, že obcím bude k dispozici širší okruh informací v rámci činností vyplývajících ze zákona o obecní policii, než tomu bylo doposud; jde např. o možnost obce vyžádat si pro účely posouzení bezúhonnosti uchazeče o zaměstnání strážníka opis z evidence Rejstříku trestů, resp. v případě posuzování spolehlivosti opis z nově zřizované evidence přestupků nebo vyjádření Policie České republiky, případně pak také změny v návaznosti na spuštění systému základních registrů.

6. Přezkum účinnosti regulace

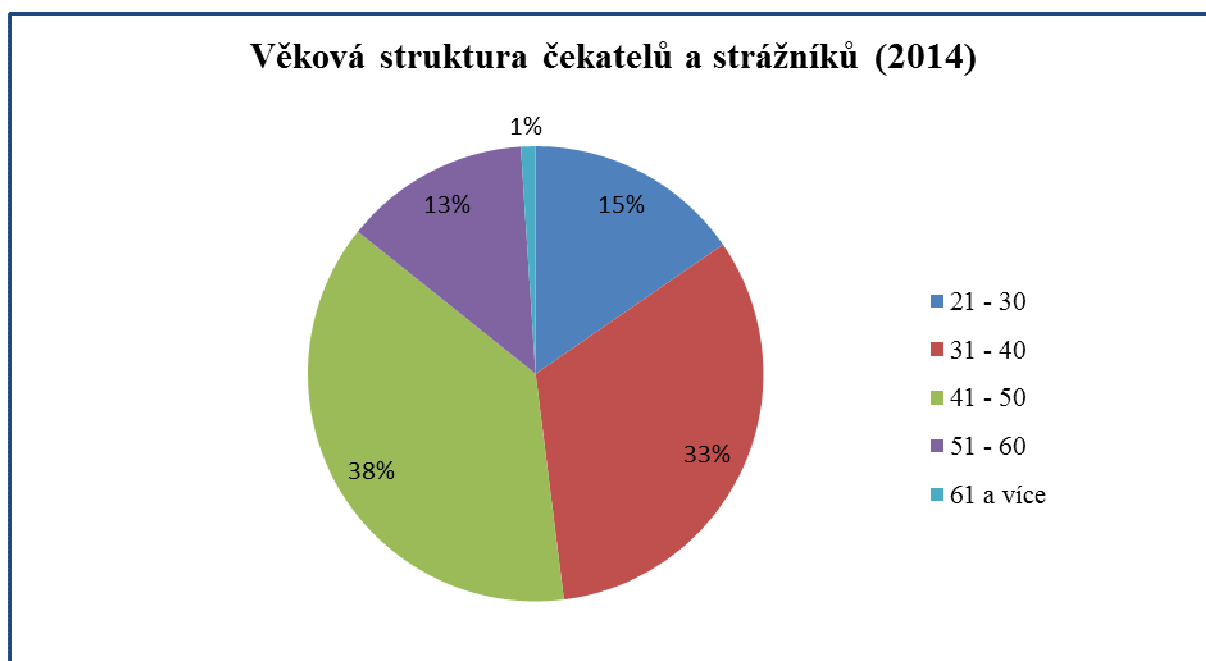
Přezkum účinnosti navrhovaných regulací a jejich realizace v praxi bude prováděn průběžně v rámci vlastní činnosti Ministerstva vnitra (provádění zkoušek odborné způsobilosti strážníků a vydávání a odnímání osvědčení, v rámci metodické činnosti a nově též ve zvýšené míře v rámci projednávání správních deliktů obcí). Zároveň bude v návaznosti na každoroční reportování statistických údajů o činnosti obecních policíi Ministerstvu vnitra pravidelně sledováno, jak se navrhované změny promítnou do sledovaných ukazatelů (v tomto ohledu dojde ještě též k upřesnění struktury nahlašovaných ukazatelů, a to v rámci novelizace vyhlášky č. 418/2008 Sb., k provedení zákona o obecní policii, která bude následovat projednání předkládaného návrhu).

Zvláště bude třeba vyhodnotit funkčnost nového systému uzavírání a používání koordinačních dohod v rámci spolupráce obcí s Policií České republiky, a to s ohledem na navrhované omezení doby platnosti uzavřené koordinační dohody na dobu určitou a na navrhované znění přechodných ustanovení ke změně zákona o Policii České republiky, kdy nové koordinační dohody budou uzavírány po volbách do zastupitelstev obcí následujících po nabytí účinnosti předkládaného návrhu.

Zapotřebí bude také vyhodnotit dopad prodloužení doby platnosti osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů strážníka z 3 na 5 let na úroveň odborné způsobilosti strážníků. Vzhledem ke zmiňované působnosti Ministerstva vnitra při zajišťování zkoušek odborné způsobilosti strážníků budou dopady v této oblasti sledovány průběžně, především pak ale až po uplynutí doby platnosti osvědčení, která budou vydána po nabytí účinnosti tohoto zákona, neboť s ohledem na navrhovaná přechodná ustanovení budou poprvé osvědčení s pětiletou délkou platnosti vydávána až po nabytí účinnosti předkládaného návrhu zákona.

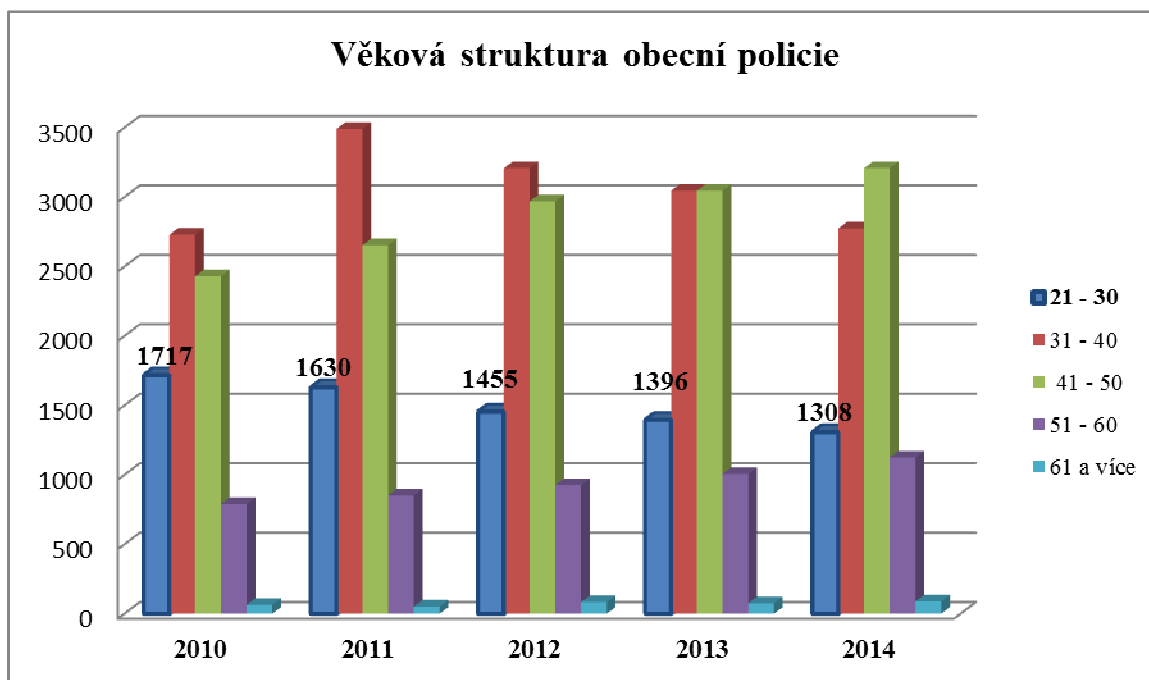
V případě nově navrhovaného rozšíření možnosti uzavírat veřejnoprávní smlouvy za účelem poskytnutí strážníků pro plnění úkolů obecní policie v průběhu společenských, sportovních, kulturních a jiných podobných akcí na území druhé obce bude jejich dopad vyhodnocován především v rámci každoročního sběru statistických údajů o činnosti obecní policie, v rámci kterého je právě uzavírání veřejnoprávních smluv podle zákona o obecní policii mimo jiné sledováno.

V neposlední řadě pak bude nutno vyhodnotit dopad snížení věkové hranice pro vstup do obecní policie z 21 let na 18 let na personální složení obecní policie a na zvýšení její konkurenceschopnosti na trhu práce ve vztahu k mladým lidem. Jak ukazuje přiložený graf, čekatelů a strážníků mladších 30 let je v současné době v řadách obecní policie pouze 15 %.

Graf č. 4: Věková struktura čekatelů a strážníků (2014)

Z dlouhodobého hlediska potom dochází k celkovému stárnutí obecní policie. Jak znázorňuje modrý sloupec na grafu č. 4, ve vztahu k nejmladší skupině (tj. téměř čerstvým absolventům středních škol) je zaznamenáván soustavný klesající trend.

Graf č. 4: Věková struktura obecní policie

Tento jev je podmíněn zejména odlišným nastavením vstupní věkové hranice u „konkurenčních profesí“ (Policie České republiky, Hasičský záchranný sbor ČR, Armáda ČR). U těchto profesí je stanoven minimální věk na 18 let a v praxi tak zhusta dochází k tomu, že lidé se zájmem o práci v „bezpečnostním sektoru“ jsou hned po dosažení plnoletosti rekrutováni některým z výše uvedených sborů, což se jeví jako neodůvodněné znevýhodňování obecní policie coby zaměstnavatele.

7. Zhodnocení finančních dopadů navrhovaných změn na veřejný i soukromý sektor

Navržené úpravy nepředstavují z pohledu veřejných rozpočtů žádné navýšení oproti současnému stavu, neboť se obcím ani státu nově neukládají další povinnosti oproti současnému stavu. Pokud dochází ke stanovení určitých povinností nově, jedná se o změnu stávajících úkolů veřejné správy, nikoli o jejich kvantitativní rozšíření.

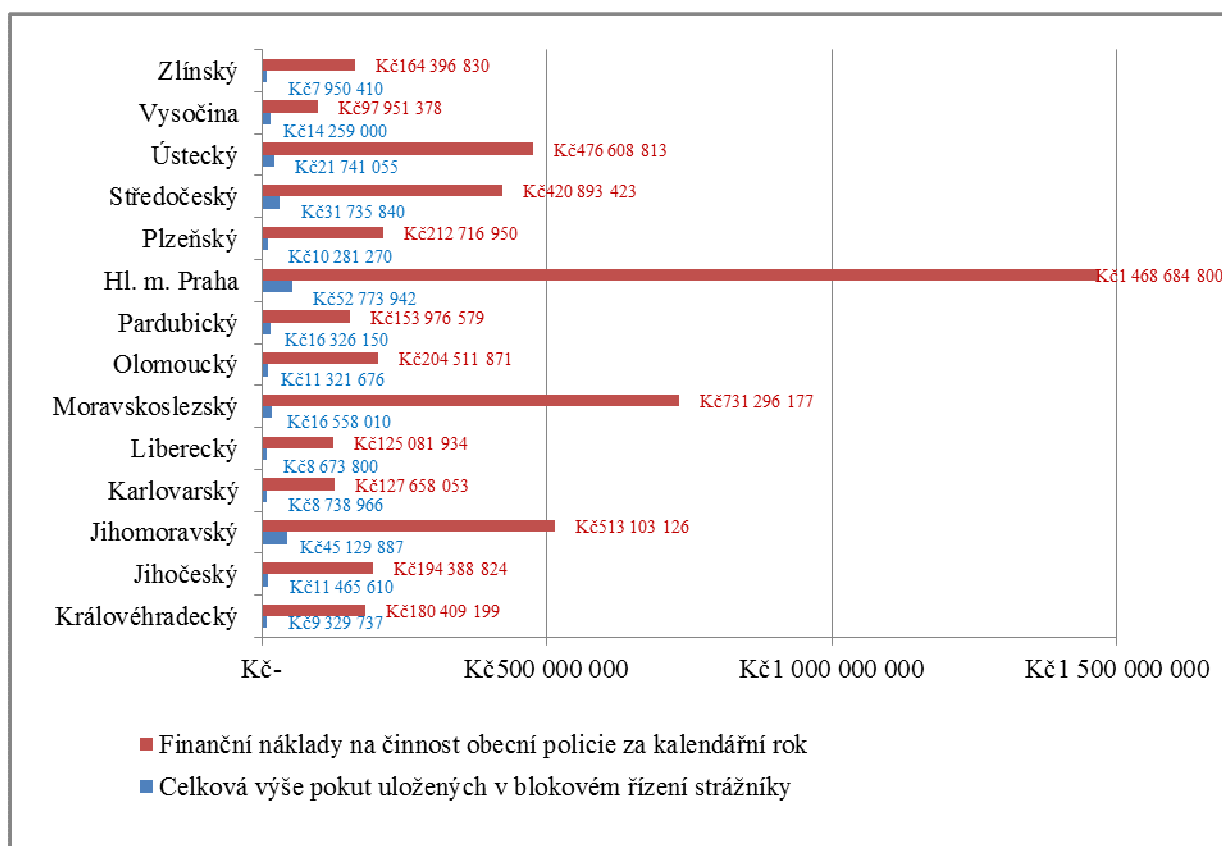
Nemění se forma ověřování odborné způsobilosti strážníků a příprava na složení předepsané zkoušky před zkušební komisí Ministerstva vnitra. Prodloužení doby platnosti osvědčení odborné způsobilosti strážníka na 5 let bude sice znamenat vyšší náročnost (i včetně nákladů) na odbornou přípravu těchto osob, nicméně toto zvýšení bude kompenzováno uvedeným prodloužením doby platnosti osvědčení, a tedy výrazným snížením četnosti zkoušek odborné způsobilosti. Požadavek na akreditaci školícího zařízení, počítá též s možností, že obec si takové zařízení sama zřídí, čímž reálně může dojít k úspoře nákladů spojených s vysláním čekatele, resp. strážníka do soukromého školícího zařízení mimo území obce.

Na straně obcí nedojde ani ke zvýšení nákladů spojených s ověřením bezúhonnosti strážníka prostřednictvím opisu z evidence Rejstříku trestů, neboť pro potřeby orgánů veřejné moci je vydáván tento výstup z evidence Rejstříku trestů bezplatně.

V důsledku navrhovaných změn by též mělo dojít ke zvýšení efektivnosti spolupráce mezi obcemi navzájem a mezi obcemi a Policií České republiky. Tyto přínosy nejsou jednoduše kvantifikovatelné, avšak v delším časovém období by se měly pozitivně projevit v pocitu bezpečí a celkové životní úrovni občanů obcí.

Z finančního hlediska lze jistě vyhodnocovat jako přínos nově zaváděnou možnost, aby obecní policie mohla z evidence občanských průkazů vyžadovat fotografie občanů, kteří byli vyzváni k prokázání totožnosti. Lze předpokládat, že pozitivní externalitou využívání tohoto institutu bude snížení personální i finanční zátěže jak obecní policie, tak Policie České republiky spočívající v odpadnutí institutu předvádění občanů na Policii České republiky tak, jak je tomu v současnosti.

Zpracovatel předpokládá, že výše uvedené změny se promítnou snížením finančních nákladů na vlastní činnost obecních policií a přispějí k alokaci zdrojů do potřebných oblastí (např. prevence, community policing, atd.). Následující graf znázorňuje finanční náklady na činnost obecních policií v jednotlivých krajích za rok 2014. Zároveň je zde ilustrován poměr mezi finančními náklady na činnost obecních policií a celkovou výší pokut uložených v blokovém řízení. Jak z grafu zcela jednoznačně vyplývá, vybrané blokové pokuty představují naprosto marginální částku.

Graf č. 5: Znázornění poměru mezi finančními náklady na činnost OP a vybranými pokutami

V roce 2014 tak celková suma všech prostředků vybraných obecními policiemi na uložených blokových pokutách představovala pouze 5,3 % (resp. 5,4 % v roce 2013)

finančních prostředků, které samotné obce na činnost obecních policí vynakládaly ze svých rozpočtů.

Navrhovaná právní úprava nebude mít žádný přímý ekonomický dopad na podnikatelskou a občanskou sféru, neboť v této oblasti se nezakládají žádná nová práva a povinnosti (s výjimkou případů protiprávního jednání, kdy podnikatel neumožní vstup do zákonem stanovených prostor). Navrhované změny (např. nová podoba vstupu obecní policie do příslušných informačních systémů veřejné správy, technická úprava vybraných oprávnění strážníků atd.) naopak ve smyslu filozofie community policing zefektivní dostupnost výkonu veřejné moci formou služby, zkrátí časový úsek a sníží náklady adresátů těchto služeb, a to dokonce včetně osob, které se dopustily protiprávního jednání. Též podnikatelské a občanské prostředí bude tedy pozitivně ovlivněno zvýšením úrovně veřejného pořádku a bezpečnosti v obcích.

8. Konzultace a zdroje dat

Ministerstvo vnitra vycházelo z poznatků z vlastní činnosti při provádění zkoušek odborné způsobilosti strážníků, vydávání a odnímání osvědčení, projednávání správních deliktů obce podle dosavadního znění § 27a zákona o obecní policii a při poskytování odborných stanovisek na úseku právní úpravy obecní policie. Dále ve významné míře vycházelo Ministerstvo vnitra ze statistických údajů, které mu na základě § 2 písm. i) zákona o obecní policii poskytují po skončení kalendářního roku jednotlivé obecní policie. Významným zdrojem dat spíše kvalitativního charakteru bylo rozsáhlé dotazníkové šetření uskutečněné korespondenční formou mezi všemi obcemi, které zřídily obecní policii, přičemž Ministerstvo vnitra obdrželo odpovědi od téměř 200 obcí. Dotazník s obdobnými otázkami byl pro Ministerstvo vnitra zpracován také Policejním prezidiem České republiky.

Uváděné statistické údaje (v členění po jednotlivých krajích) včetně komentovaného zpracování některých statistických ukazatelů jsou veřejně dostupné na internetové stránce <http://www.mvcr.cz/clanek/obecni-policie-652273.aspx>.

Další konzultace byly průběžně vedeny se zástupci specializovaných školicích zařízení, jednotlivých obecních policí, Kolegiem ředitelů městských policí statutárních měst a hlavního města Prahy a Svazem měst a obcí České republiky.

9. Kontakt na zpracovatele

1) Mgr. et Mgr. Petra Hanzálková

odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality Ministerstva vnitra,

tel. 974 832 525, e-mail: petra.hanzalkova@mvcr.cz

2) JUDr. Dušan Gal'o

odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality Ministerstva vnitra,

B/ Další požadavky na obecnou část důvodové zprávy

I. ZHODNOCENÍ SOULADU NAVRHOVANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY S ÚSTAVNÍM POŘÁDKEM ČESKÉ REPUBLIKY

Z právních předpisů tvořících ústavní pořádek České republiky se na oblast, která má být upravena navrhovanou právní úpravou, vztahuje ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, (čl. 2 odst. 3 a Hlava sedmá) a usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb. o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky (čl. 2 odst. 2, čl. 4, čl. 7 odst. 1, čl. 10 odst. 1, čl. 12 a čl. 39).

Základní požadavek čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny je naplněn zpracováním navrhovaných změn do podoby zákona, který je předkládán v souladu s Ústavou a dalšími právními a organizačními předpisy upravujícími tvorbu a přijímání legislativních aktů síly zákona, a navrhovaným založením působnosti příslušných správních orgánů a orgánů obcí. Ustanovení Hlavy sedmé Ústavy jsou zohledněna v celém návrhu zvláště s ohledem na ochranu práva na samosprávu obcí; pokud je například stanovována kompetence Ministerstva vnitra či krajských úřadů ve vztahu k činnosti obecní policie děje se tak striktně v souladu s čl. 101 odst. 4 Ústavy. Stejně tak byly ústavní maximy respektovány v případech stanovování působnosti zastupitelstev obcí a hlavního města Prahy, které je provedeno s ohledem na čl. 104 odst. 1 Ústavy, a v případě vymezení pravomoci obecních policíí řešit určité přestupky v blokovém řízení, čehož se vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o výkon státní správy (přenesená působnost), dotýká požadavek čl. 105 Ústavy.

Čl. 7 odst. 1 Listiny je zohledněn v navrhované úpravě podmínek použití technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla coby donucovacího prostředku za účelem splnění povinnosti strážníka vyplývající z jiného právního předpisu nebo oprávnění zakázat vstup na určitá místa. Zároveň je v tomto ohledu šetřeno též čl. 10 odst. 1 Listiny.

Ochrana obydlí podle čl. 12 Listiny je výslovně zakomponována do navrhované úpravy vstupu do živnostenských provozoven a jiných prostor.

Přísnější a přesnější úprava správních deliktů, přesnější úprava přestupků a vymezení podmínek bezúhonnosti a spolehlivosti (jakož i úprava převedení strážníka na jinou práci) důsledně respektuje zásadu *nullum crimen sine lege* vyjádřenou v čl. 39 Listiny. Stejný princip byl zároveň zohledněn v nové přehlednější úpravě podmínek bezúhonnosti strážníka.

Předkládaný návrh zákona je plně v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

II. ZHODNOCENÍ SOULADU NAVRHOVANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY S PRÁVEM EVROPSKÉ UNIE

Z pohledu působnosti a pravomoci územních samosprávných celků a jejich orgánů se akty práva Evropské unie na danou oblast nevztahují.

III. ZHODNOCENÍ SOULADU NAVRHOVANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY S MEZINÁRODNÍMI SMLOUVAMI, JIMIŽ JE ČESKÁ REPUBLIKA VÁZÁNA

Předkládaný návrh zákona není v rozporu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána.

Univerzálně též platí a návrhem je zcela respektována Evropská úmluva o lidských právech. Veškeré změny zohledňují požadavky Úmluvy. Zejména se jedná o článek 2 Úmluvy – právo na život, článek 6 Úmluvy – právo na spravedlivý proces, článek 7 Úmluvy – zákaz uložení trestu bez zákona, článek 8 Úmluvy – právo na soukromý život, článek 13 Úmluvy – právo na účinný vnitrostátní prostředek nápravy, článek 14 Úmluvy – zákaz diskriminace a další.

Předkládaný návrh nezasahuje do práva na svobodu a osobní bezpečnost ve smyslu čl. 5 Úmluvy. Návrh nerozšiřuje výčet okolností, za nichž je zbavení svobody přípustným zásahem do práv osob ve smyslu Úmluvy. Návrh dále žádným způsobem neupravuje práva zatčené osoby nebo osoby zbavené osobní svobody ani jejich právo na odškodnění v souvislosti se zbavením osobní osoby.

Návrh nezasahuje do práva na spravedlivý proces ve smyslu úmluvy, kdy neomezuje právo obviněného na spravedlivé a veřejné projednání jeho záležitosti ve veřejné lhůtě nezávislým a nestranným soudem, resp. správním orgánem. Návrh nepředstavuje zásah do zásady presumpce nevinoty a neupravuje procesní práva a postavení obviněného v řízení o trestném činu, resp. správním deliktu.

Návrh naplňuje požadavky stanovené čl. 7 Úmluvy a obecnou právní zásadou nulla poena sine lege. Návrh je předkládán ve formě zákona a jeho ustanovení nezakládají porušení zákazu retroaktivity trestní, správní represe.

Návrh minimalizuje zásah do rodinného a soukromého života adresátů dle čl. 8 Úmluvy a takový zásah umožňuje jen v případech stanovených zákonem, v zájmu veřejné bezpečnosti, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky a ochrany práv a svobod jiných. Případný zásah do rodinného a soukromého života, který by vybočoval z mezí a účelu zákona, resp. by s ním byl v rozporu, je postižitelný ustanoveními správního, resp. trestního práva.

Právo adresátů normy na účinné opravné přestupky ve smyslu čl. 13 Úmluvy není omezováno, kdy jsou plně využitelná příslušná ustanovení upravující řízení o opravných prostředcích podaných proti rozhodnutím vydaným ve správním řízení, resp. jejich soudní přezkum. Jak v řízeních o přestupcích, tak v řízeních o správních deliktech má účastník právo na odvolání, dále může využít i mimořádné opravné prostředky upravené ve správním řádu. Pravomocná rozhodnutí pak lze zažalovat ve správním soudnictví. Soudní přezkum je tedy garantován. Tím jsou zároveň garantovány požadavky čl. 13 – práva na vnitrostátní prostředek nápravy. K tomu je třeba doplnit, že pokud by správní orgán vydal rozhodnutí v rozporu se zákony, mohl by se poškozený domáhat náhrady škody podle zákona č. 82/1998

Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů.

IV. PŘEDPOKLÁDANÝ HOSPODÁŘSKÝ A FINANČNÍ DOSAH NAVRHOVANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY NA STÁTNÍ ROZPOČET, OSTATNÍ VEŘEJNÉ ROZPOČTY, NA PODNIKATELSKÉ PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Jak již bylo uvedeno výše v části 7. Zhodnocení finančních dopadů navrhovaných změn na veřejný i soukromý sektor Závěrečné zprávy z hodnocení dopadů regulace, návrh nemá dopady na veřejné rozpočty mimo dopady dříve identifikovaných nákladů, které budou v konečném výsledku de facto neutrální (zvýšený dohled a projednávání správních deliktů a přestupků bude přinejmenším vyvážen značným odbřemeněním orgánů veřejné moci v důsledku prodloužení doby platnosti osvědčení odborné způsobilosti strážníka na 5 let, jakož i zvýšením efektivnosti spolupráce mezi obcemi navzájem a mezi obcemi a Policií České republiky či snížením počtu předváděných osob na Policii České republiky).

Navrhovaná právní úprava bude mít pozitivní dopad též na podnikatelské prostředí v podobě zvýšení úrovně veřejného pořádku a bezpečnosti v obcích.

V. DOPADY NAVRHOVANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Navrhovaná právní úprava nemá s přihlédnutím ke svému předmětu negativní dopady na životní prostředí. Efektivní výkon činnosti obecních policí včetně situační prevence a odhalování přestupků a zakročování či činění jiných opatření včetně oznamování kromě přestupků též jiných správních deliktů a trestných činů naopak má potenciál v nezanedbatelné míře přispět k důsledné a účinné ochraně životního prostředí.

Důvodem je, že nemalou část protiprávních jednání, se kterými se strážníci obecních policí nejčastěji setkávají, tvoří právě případy znečišťování veřejných prostranství včetně veřejné zeleně a přestupky či správní delikty na úseku odpadů, při ochraně lesa, vod, ovzduší atp. Zefektivnění, zpřehlednění a posílení právní úpravy působení obecních policí, jakož i navrhované instituty upevnění spolupráce místních samospráv s Policií České republiky jednoznačně přispějí k ochraně životního prostředí na úrovni preventivní i represivní.

VI. DOPADY NAVRHOVANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY NA SOCIÁLNÍ SFÉRU A ROVNOST MUŽŮ A ŽEN

Navrhovaná právní úprava nemá dopad na sociální sféru a nemá negativní dopad na rovnost postavení mužů a žen.

VII. ZHODNOCENÍ KORUPČNÍCH RIZIK (CIA)

Existence institutu obecní policie je ze své podstaty orgánu mj. dohlížejíciho a vynucujícího plnění povinností neodmyslitelně spjata s korupčními riziky. Strážníci disponují podobnými povinnostmi a oprávněními jako příslušníci Policie České republiky (např. povinnost provést zákrok, úkon nebo jiné opatření, je-li páčán trestný čin, přestupek nebo jiný správní delikt, a to i v mimopracovní době, oprávnění požadovat vysvětlení, požadovat prokázání totožnosti, předvést osobu, odebrat zbraň, zakázat vstup na určená místa, otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor, odejmout věc, použít technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla, rozhodnout o odstranění vozidla, které tvoří překážku silničního provozu nebo neoprávněně parkuje na vyhrazeném parkovišti, zastavovat vozidla, usměrňovat provoz na pozemních komunikacích, měřit rychlost vozidel, zjišťovat, zda není osoba pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky, použít donucovací prostředky včetně služební zbraně). Během těchto všech činností přichází často do kontaktu s lidmi, kteří porušili pravidla a mají nést za toto své protiprávní jednání odpovědnost.

Obecně lze říci, že největší korupční riziko v působnosti obecní policie představuje agenda blokového řízení, kde strážníci přichází do kontaktu s finančními prostředky a je zde největší pravděpodobnost vzniku korupčních nabídek. Toto riziko není nové, je přítomno již ve stávající právní úpravě a navrhovaná novela k jeho zvýšení nepřispívá. K maximální možné eliminaci korupčně rizikových faktorů slouží celá řada systémových opatření – od samotného konceptu blokových dokladů (který je průběžně, na základě aktuálních poznatků z praxe, revidován ve spolupráci Ministerstva vnitra, Policie ČR, Ministerstva financí a GIBS), až po čím dál rozšířenější zavádění technických prostředků monitorujících činnost strážníků při výkonu jejich povinností a oprávnění, tedy zejména při jejich zákrocích a úkonech, včetně ukládání a vybírání blokových pokut.

K samotnému prošetřování jednání strážníků obecní policie lze říci, že v praxi existuje několik možností, které se budou odvíjet od charakteru jednání. Protože obecní policie je orgánem obce, lze na vyřizování stížností na obecní policii obecně použít pravidla pro vyřizování petic a stížností stanovená podle § 102 odst. 2 písm. n) zákona o obcích stanovená v každé obci radou obce, případně starostou, pokud se v obci rada obce nevolí. Bude-li tedy stížnost občana směřovat proti nevhodnému chování strážníka při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku nesouvisející se správním řízením (např. v rámci konání společenské, kulturní, sportovní nebo jiné akce, zjišťování splnění povinnosti stanovené zákonem nebo jiným právním předpisem fyzické nebo právnické osobě atd.), bude stížnost zpravidla adresována osobě, která řídí obecní policii (starosta, jiný pověřený člen zastupitelstva obce). Případné stížnosti na osobu, která řídí obecní policii, by měly směřovat k zastupitelstvu obce, jehož jsou osoby zmíněné v předchozí větě členy.

Pokud se jedná o stížnost na postup obecní policie jako správního orgánu při výkonu působnosti v oblasti veřejné správy, je nutno postupovat podle § 175 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění zákona č. 413/2005 Sb. (dále jen „správní řád“).

Zde je ale třeba vždy nejdříve důkladně posoudit, zda se v konkrétním případě nemůže jednat spíše o podnět k přezkumnému řízení nebo o jiný úkon dotčené osoby

upravený zejména správním řádem, než o stížnost. Pokud se jedná o stížnost, podle § 175 odst. 4 cit. zákona, tato se pak podává u správního orgánu, proti jehož postupu směřuje a tento správní orgán je povinen se stížností zabývat.

Případné přešetření způsobu vyřízení stížnosti pak provádí nadřízený správní orgán (krajský úřad). Ministerstvo vnitra České republiky by bylo nadřízeným správním orgánem pouze v případě, pokud by stížnost směřovala proti věcem, nad kterými v oblasti obecní policie vykonává dozor.

V případě podezření z páchání trestné činnosti je možné podat na Policii České republiky nebo na státním zastupitelství trestní oznámení; u podezření z přestupku je možné podat podnět k příslušnému správnímu orgánu.

1. Přiměřenost

Předkládaný návrh je koncipován tak, aby nebyla rozšířena možnost správního uvážení příslušných orgánů a nebyl rozšiřován prostor pro možné korupční jednání.

2. Efektivita

Návrh zákona vychází z praktických poznatků aplikační praxe orgánů státní správy i územní samosprávy, které aktivně participovaly na jeho přípravě. Lze proto důvodně očekávat, že navrhovaná právní úprava povede k dosažení kýžených cílů.

3. Odpovědnost

Předkládaný návrh nemění působnost orgánů v předmětné oblasti. Kompetence v této oblasti jsou rozděleny mezi orgány územní samosprávy a Ministerstvo vnitra za dodržování příslušných zásad právního řádu tak, aby byl zajištěn jejich řádný výkon.

4. Opravné prostředky

Rozhodnutí a postupy dle předkládaného návrhu podléhají standardnímu přezkumu v systému řádných, mimořádných i dozorčích prostředků. Nelze opomíjet ani možnost soudního přezkumu rozhodnutí správního orgánu. Stran poučení adresáta úkonu o možnosti podat opravný prostředek se uplatňuje standardní úprava dle správního řádu, resp. jiných právních předpisů, přičemž návrh neobsahuje vlastní úpravu předmětné oblasti.

5. Kontrolní mechanismy

V upravované oblasti už v současné době existují funkční systémy přezkoumávání vydaných rozhodnutí i nad postupy příslušných orgánů. Mimo standardní systém přezkumu správních rozhodnutí se jedná zejména o přezkum stížností na nevhodné chování úředních osob nebo proti postupu správního orgánu, a to ve všech případech, kdy zákon neposkytuje jiný prostředek ochrany.

Zvláštní část

K části první

Změna zákona o obecní policii

K čl. I

K novelizačnímu bodu 1 (k § 1 odst. 2)

Pro větší zpřehlednění zákona dochází ke generální aktualizaci zastaralých poznámek pod čarou.

K novelizačnímu bodu 2 (k § 1 odst. 3)

Je měněno ustanovení upravující výčet subjektů, se kterými obecní policie spolupracuje. Tato změna má za cíl jednak jednoznačnější a jednak obecnější zakotvení spolupráce obecních policií s dalšími subjekty. Oproti dosavadnímu znění by tak neměly již vznikat pochybnosti, zda obecní policie spolupracuje též s dalšími bezpečnostními sbory mimo Policii České republiky či s ozbrojenými silami. Je možné uvést, že v současné době s těmito subjekty již obecní policie běžně spolupracují a navrhovaná změna tak představuje spíše formulační upřesnění nerozšiřující stávající okruh subjektů, se kterými obecní policie v oblasti plnění svých úkolů spolupracují.

Dosavadní znění ustanovení § 1 odst. 3 je zároveň třeba chápat jako demonstrativní výčet, jehož navrhovaným doplněním nedochází k rozšíření uzavřeného výčtu subjektů, s nimiž jsou obecní policie oprávněny spolupracovat, nýbrž pouze k upřesnění, které by mělo zcela vyloučit případné výkladové pochybnosti o tom, s kým mohou obecní policie při plnění svých úkolů spolupracovat.

Pojem orgán veřejné moci pak zahrnuje například veškeré státní orgány, včetně např. bezpečnostních sborů a soudů, územní samosprávné celky a jejich orgány a případně též další subjekty vykonávající veřejnou správu.

K novelizačním bodům 3 až 5, 10 a 65 (k § 3 a § 4 odst. 2)

Dosavadní znění zákona o obecní policii obsahovalo pouze úpravu pověření určeného strážníka, ale nijak neupravovalo postavení této osoby ve smyslu pracovního práva a způsob zbavení určeného strážníka tohoto pověření.

Již podle aktuální právní úpravy, vedle osob, které mohou obecní policii řídit, může být plněním některých úkolů při řízení obecní policie pověřen i určený strážník. Smyslem navržených ustanovení je jednoznačně upravit postavení této osoby, a to i s ohledem na instituty jmenování, resp. odvolání upravené zákoníkem práce. Stanovuje se, že určený strážník se považuje za vedoucího zaměstnance rovněž ve smyslu zákoníku práce (viz odstavec 1).

Odvolání určeného strážníka nebo vzdání se této funkce nemá za následek skončení pracovního poměru strážníka a musí být dodržen předepsaný postup, kdy stejně jako v případě jeho jmenování (viz odstavec 3) musí být k odvolání strážníka vysloven zastupitelstvem obce souhlas s uvedením důvodů takového postupu, jinak je odvolání určeného strážníka neplatné (viz odstavec 4).

Doposud také nebylo zcela jednoznačné, v jakém rozsahu, resp. k výkonu jakých úkolů při řízení obecní policie mělo být pověření uděleno. Nově se proto navrhuje, aby zastupitelstvo obce, které je nejvyšším orgánem obce a zároveň plní roli „zřizovatele“ („zrušovatele“) obecní policie, stanovilo rozsah oprávnění a povinností určeného strážníka při plnění těchto úkolů při řízení obecní policie (viz odstavec 3 věta druhá).

Je zachována stávající povinnost určeného strážníka předložit negativní lustrační osvědčení, dochází pouze k legislativně technické úpravě stávající dílky zákona o obecní policii. Vedle toho samozřejmě určený strážník musí splňovat všechny kvalifikační předpoklady jako každý strážník.

Pro informaci lze dále uvést, že „plněním některých úkolů při řízení obecní policie“ se rozumí nejen organizace činnosti strážníků ve stanoveném rozsahu a případné vystupování v pracovněprávních vztazích, ale též v rámci plnění dalších úkolů stanovených jinými orgány obce. Jde především o zajišťování běžného provozu obecní policie (včetně nákupu spotřebního materiálu apod.).

K novelizačnímu bodu 6 (k § 3a odst. 2)

Pro větší přehlednění dochází ke zjednodušení stávajícího ustanovení.

K novelizačním bodům 7 a 8 (k § 3a až 3c)

Jsou upravena ustanovení upravující veřejnoprávní smlouvy uzavírané podle zákona o obecní policii, na jejichž základě jsou obecní policie oprávněny působit též na území jiných obcí. Doposud byly v zákoně o obecní policii obsaženy dva typy veřejnoprávních smluv. Na jedné straně jde o veřejnoprávní smlouvu podle § 3a, která je určena pro spolupráci obcí, z nichž jedna má zřízenou obecní policii a další obec nebo obce v témže vyšším územně samosprávném celku, které samy obecní policii nezřídily, mají zájem o poskytnutí strážníků pro plnění určitých pravidelných úkolů obecní policie na svém území. Tato veřejnoprávní smlouva je určena pro dlouhodobější spolupráci takovýchto obcí. Tento typ veřejnoprávní smlouvy je v zásadě bez výraznějších změn zachován též v předkládaném návrhu.

Druhým stávajícím typem veřejnoprávních smluv podle zákona o obecní policii jsou veřejnoprávní smlouvy podle § 3b, jejichž účelem je operativní poskytnutí strážníků obci, na jejímž území je vyhlášen určitý krizový stav (stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu); tato veřejnoprávní smlouva může být uzavřena též mezi obcemi, z nichž obě mají zřízenou obecní policii, a není omezena na obce nacházející se v jednom kraji. V případě tohoto typu veřejnoprávní smlouvy se navrhuje rozšíření jeho použitelnosti, a to tak, aby si

obce (i v případě, že mají obě zřízeny obecní policii) mohly poskytnout strážníky k řešení významných akcí sportovního, kulturního nebo společenského charakteru (významné koncerty a festivaly, historické rekonstrukce bitev, význačná sportovní utkání a závody, dožínky, poutě atp.). Podmínkou však je, že lze na takovéto události předpokládat účast většího počtu osob, přičemž kritérium „většího počtu“ bude třeba posuzovat v každém konkrétním případě s přihlédnutím k místním podmínkám a k charakteru akce. Poskytnutí strážníků podle navrhované úpravy bude moci být uskutečněno pouze na dobu akce, resp. na dobu nezbytně nutnou k zajištění jejího pokojného průběhu, a tudíž jako doposud v případě krizových stavů nelze tímto typem veřejnoprávní smlouvy nahrazovat veřejnoprávní smlouvu podle § 3a. Obecní policie v těchto případech nebude nahrazovat pořadatelskou službu, ale bude s ohledem na charakter akce ve zvýšené míře zajišťovat plnění úkolů obecní policie podle zákona o obecní policii. V oblasti práva shromažďovacího bude obecní policie i nadále plnit pouze podpůrnou roli pro Policii České republiky a pro příslušný úřad územního samosprávného celku; navrhovaná úprava se této oblasti nedotýká.

V žádném případě tedy nemá jít o nahrazování působnosti Policie České republiky ze strany obecních policií, ale naopak o možnost efektivnějšího využití kapacit obcí, které zřídily obecní policii. Nikdo nemůže nutit obce, coby samosprávné veřejnoprávní korporace k tomu, aby takovou smlouvu uzavřely, pokud k tomu nebude existovat svobodná vůle smluvních stran. Policie České republiky se nemůže vzdát svých povinností s odvoláním na možnost obcí uzavřít smlouvu.

Navrhovaná právní úprava je rozčleněna tak, že § 3a obsahuje ustanovení dotýkající se výhradně prvního typu veřejnoprávní smlouvy (jinak je zachována též koncepce schvalování této veřejnoprávní smlouvy krajským úřadem v přenesené působnosti) a § 3b upravuje specifika veřejnoprávní smlouvy druhého a třetího typu. Pro maximální procesní efektivitu při využívání tohoto institutu je rozdělena informační povinnost starosty obce o uzavření veřejnoprávní smlouvy tak, že v případě krizového stavu informuje o uzavření smlouvy hejtmána kraje, v případě společenského podniku krajský úřad kraje, na jehož území se obec nachází.

V § 3c jsou obsažena ustanovení společná pro všechny typy veřejnoprávních smluv podle zákona o obecní policii. Společné ustanovení pro všechny typy veřejnoprávních smluv podle zákona o obecní policii upravuje řízení činnosti poskytnutých strážníků, náležitosti veřejnoprávní smlouvy, jakým způsobem poskytnutí strážníci prokazují své oprávnění vykonávat povinnosti a oprávnění strážníka na území dané obce, náležitosti písemného pověření (které bude napříště v případě obou smluv vydávat strážníkovi starosta obce, které byli strážníci poskytnuti), zánik vydaného písemného pověření. Předmětné ustanovení obsahuje i samostatnou úpravu způsobu vypořádání práv a povinností v případě vzniku odpovědnosti za škodu vzniklé při činnosti strážníků na území jiné obce (viz odstavec 3).

K novelizačnímu bodu 9 (k § 4 odst. 1)

Podle současné právní úpravy může práci strážníka vykonávat občan České republiky starší 21 let. Navrženou změnou dochází ke snížení této věkové hranice na 18 let. Tato změna si klade za cíl zpřístupnění práce strážníka obecní policie těm zájemcům, kteří se po střední škole chtějí stát příslušníky uniformované (bezpečnostní) instituce a zrovnoprávnit tak

věkovou hranici s hranicí stanovenou pro příslušníky bezpečnostních sborů. Snížení věkové hranice reaguje na potřeby praxe obecních policí coby zaměstnavatelů volajících po odstranění nedůvodných rozdílů na trhu práce v podobě vstupních podmínek.

K novelizačnímu bodu 11 (k § 4 odst. 3)

Stanovuje se, že strážník může být zaměstnancem obce v základním pracovněprávním vztahu jakožto strážník pouze k jediné obci. Toto ustanovení reaguje na některé případy, kdy strážník vykonával jako strážník práci pro několik obcí současně. Tímto způsobem nemohla být nesnižována kredibilita obecní policie a zároveň byl tímto způsobem de facto obcházen zákon, neboť pokud by měl jediný strážník zajistit činnosti na území vícero obcí, bylo by toho možné dosáhnout uzavřením veřejnoprávní smlouvy podle § 3a za dodržení podmínek tam uvedených.

Zároveň se však nevylučuje, aby strážník konal pro jinou obec práci odlišnou od zaměstnání strážníka. Povolání strážníka je velmi náročné po fyzické i psychické stránce a podle názoru předkladatele si tedy lze těžko představit, že by byl strážník schopen bezproblémově vykonávat toto povolání u vícero zaměstnavatelů, nehledě na nutnost splnění podmínek pro výkon tohoto povolání (zejm. zákoník práce). Rovněž je také třeba upozornit na skutečnost, že zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku nelze časově omezovat na stanovenou osmihodinovou pracovní dobu (při 40 hodinovém pracovním týdnu).

K novelizačnímu bodu 12 (k § 4a)

Zcela nově je upraveno ustanovení o bezúhonnosti. Navrhovaná formulace ustanovení § 4a vychází z obdobné úpravy v zákoně o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (§ 14) a přehledným způsobem reflektuje též existenci široké škály alternativních skončení trestního řízení a režimu moderních forem trestních sankcí. V ohledu na prokazování bezúhonnosti je měněn dosavadní postup, kdy uchazeč o zaměstnání strážníka prokazoval svou bezúhonnost výpisem z trestního rejstříku a v případech rozhodnutí v trestních věcech, která nejsou ve výpisu obsažena, pak čestným prohlášením.

Stejně jako v případech příslušníků bezpečnostních sborů, ale zejména též dalších osob, které se podílejí na výkonu veřejné moci (např. myslivecká stráž, zprostředkovatel zaměstnání pro cizince podle zákona o zaměstnanosti, žadatel o vydání zbrojního průkazu podle zákona o zbraních apod.) byl zvolen nový model prokazování bezúhonnosti uchazeče o zaměstnání strážníka, čekatele a strážníka, a to formou opisu z evidence Rejstříku trestů, který si bude obec jako zaměstnavatel vyžadovat elektronicky. Zároveň je výslovně stanoveno, že se při posuzování bezúhonnosti nepřihlíží k zahlazení odsouzení nebo k rozhodnutí prezidenta republiky majícímu za následek, že se na občana hledí, jako by odsouzen nebyl; je tedy vždy zapotřebí přihlížet pouze k době, která uběhla od právní moci rozhodnutí, kterým bylo řízení v trestní věci skončeno. Na základě této změny bude obec schopna objektivně posoudit bezúhonnost výše uvedených osob, čímž dojde k dalšímu zkvalitnění personálního obsazení obecních policí.

Touto změnou dojde mimo jiné také k odstranění zbytečné zátěže dopadající doposud na uchazeče o zaměstnání strážníka.

Nově je také stanoveno, že uchazeč o zaměstnání strážníka, čekatel a strážník oznamují obci též ukončení trestního stíhání. Tato skutečnost má mimo jiné v případě strážníka vliv na případné převedení na jinou práci, resp. převedení zpět na původní místo a je tedy v zájmu daného strážníka takovou skutečnost zaměstnavateli oznámit.

K novelizačním bodům 13 až 16 (k § 4b odst. 1 a 2)

Dochází k obdobné úpravě, jaká byla provedena v zákoně č. 119/2002 Sb., o zbraních, ve znění pozdějších předpisů. Obecně jsou přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi upraveny v ustanovení § 30 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. K těmto přestupkům se při posuzování spolehlivosti čekatele nebo strážníka přihlíží, přičemž se zvažuje nebezpečnost konkrétního jednání. Přestupky související s požitím alkoholického nápoje nebo užitím jiné návykové látky nebo se zjišťováním jejich přítomnosti jsou na úseku provozu na pozemních komunikacích upraveny ve zvláštním právním předpise, konkrétně v ustanovení § 125c zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Protože i tyto přestupky považuje předkladatel z hlediska posuzování spolehlivosti za významné a protože jsou tyto přestupky upraveny ve zvláštním právním předpise, bylo nutné tyto přestupky v zákoně o obecní policii výslovně zmínit. Není tedy pochyb, že pro účely zákona o obecní policii se za spolehlivého nepovažuje také ten, kdo se dopustí přestupku na úseku provozu na pozemních komunikacích souvisejícího s požitím alkoholického nápoje nebo užitím jiné návykové látky nebo zjišťováním jejich přítomnosti. Konkrétně jde o přestupky podle § 125c odst. 1 písm. b), c), d) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Dále je aktualizováno písm. f), a to z důvodu kompatibility se zákonem o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Taktéž dochází k legislativně technické úpravě písm. g), kdy dosavadní text ustanovení vychází z již neplatného znění § 42 odst. 1 písm. c) zákona o přestupcích (zrušeného zákonem č. 484/2008 Sb. účinností od 1. 2. 2010). V současné době již přestupky na úseku zbraní a střeliva upravuje výhradně zákon o zbraních, na nějž se nyní odkazuje v samostatném písmenu v § 4b odst. 1 písm. g).

Dochází k vypuštění přestupku spočívajícího v nesplnění oznamovací povinnosti strážníkem podle zákona o obecní policii z okruhu přestupků zakládajících ztrátu spolehlivosti. Tato změna reaguje na poznatky z praxe, neboť je zcela nezjistitelné, z jakého důvodu strážník nesplnil svou oznamovací povinnost, a tedy je de facto vyloučena objektivní možnost konstatovat, že určité jednání je v rozporu s posláním strážníka a jiné nikoliv.

V dané souvislosti je nutno připomenout, že stěžejním limitem pro ztrátu spolehlivosti, v případě spáchání přestupku uvedeného v zákoně o obecní policii, je skutečnost, že takové jednání bylo spácháno v rozporu s posláním strážníka.

Ve druhém odstavci se jedná o legislativně-technickou změnu spočívající ve správném umístění interpunkce.

K novelizačním bodům 17 až 21 (k § 4b odst. 3 až 7)

Mezi důvody, které přímo zakládají ztrátu spolehlivosti podle zákona o obecní policii, se doplňuje důvod spočívající v tom, že vše nasvědčuje tomu, že se daná osoba podílí na potlačování práv a svobod třetích osob. Pod tento důvod je v první řadě třeba subsumovat jednání spočívající v pravidelné a úmyslné účasti na tzv. extremistických akcích a aktivním zapojení do činnosti uskupení, která práva třetích osob a skupin obyvatelstva potlačují, takové jednání jiných organizují, navádějí k němu atp., případně je programově propagují s cílem takové jednání vyvolat. V současnosti je známo několik spíše výjimečných případů, kdy se osoba zaměstnaná jako strážník účastní činnosti a akcí organizovaných krajně pravicovými organizacemi. Takové osoby však neposkytují morální, charakterové ani občanské záruky plnění úkolů obecní policie v souladu s účelem tohoto institutu a v souladu s podstatou demokratického právního státu. Tuto skutkovou podstatu je však zapotřebí vykládat relativně restriktivně v ohledu na závažnost takového jednání. Navrhované ustanovení vychází z obdobné úpravy v zákoně č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů.

Ustanovení § 4b odst. 4 zefektivňuje obci možnost ověřit, v případě pochybnosti o spolehlivosti uchazeče o zaměstnání strážníka, údaje jím uvedené v čestném prohlášení i v jiné evidenci než v evidenci přestupků vedené Rejstříkem trestů [např. v registru řidičů v souvislosti s aktualizovaným § 4b odst. 1 písm. a)], a to samozřejmě v rozsahu údajů v evidenci vedených. Zároveň ale je ponechána povinnost uchazeče o zaměstnání strážníka prokazovat splnění podmínek spolehlivosti čestným prohlášením.

Pro zjištění, zda jsou dány okolnosti zakládající ztrátu spolehlivosti podle § 4b odst. 3, může obec mj. požádat Policejní prezidium České republiky (konkrétní organizační složka určena z důvodu zefektivnění procesu získávání předmětných informací ve vztahu k jejich specifické povaze) o sdělení stanoviska k osobě, které se žádost obce týká.

Takové stanovisko si však není obec povinna vyžadovat v případě každého uchazeče o zaměstnání strážníka, čekatele i strážníka. Může si je však vyžádat vždy, když existuje důvodné podezření, že osoba má vazby na extremistická hnutí.

Legislativně-technickou změnou je doplněn odst. 6 v reakci na zákon č. 405/2015 Sb.

K novelizačnímu bodu 22 (k § 4d odst. 3)

V případě povinnosti obce zabezpečit školení čekatele a strážníka před každou zkouškou se doplňuje konkrétnější vymezení oboru, pro který musí být školicím zařízením udělena akreditace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Zároveň se stanovuje, že též obdobná zařízení obecních policií, která školení poskytují, musejí mít udělenou příslušnou akreditaci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. V minulosti totiž byly zaznamenány případy, kdy bylo školení podle § 4d poskytováno školicími zařízeními, jimž byla akreditace udělena v programech nesouvisejících s činnostmi obecních policií a výuka v rámci takových školení byla na velice nízké úrovni. Je třeba zdůraznit, že zaměstnání strážníka souvisí s možnostmi natolik zásadně zasahovat do práv třetích osob (srovnatelnými nebo většími

oprávněními na úseku zabezpečování veřejného pořádku disponuje pouze Policie České republiky), že zajištění záruk odpovídající úrovně vzdělávání strážníků je naprosto nevyhnutelné.

S ohledem na prodloužení doby platnosti osvědčení strážníka bude podle návrhu kladen mnohem větší důraz na dobu a kvalitu odborné přípravy čekatelů a strážníků. Školící zařízení či obdobné zařízení obecní policie proto musí mít striktně stanovenou podmínku stejné akreditace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Tato akreditace je vydávána Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy za stanovených podmínek v platném znění daných předpisů na dobu 3 let. Při předkládání žádosti musí školící zařízení předložit nejen studijní program - rozsah výuky, ale i doložit materiálně technické zabezpečení, ale co je nejdůležitější dostatečné personální zajištění výuky. V rámci své pedagogické činnosti může vydávat osvědčení, která musí být v kopiích archivována.

Pokud by nebyla stanovena pro všechna vzdělávací zařízení stejná pravidla, pak by mohlo docházet k tomu, že by vzdělávací zařízení vytvořená při obecních policiích přecházela zpět k formě samostudia. Tím by nepochybně došlo ke snížení odborných znalostí čekatelů a strážníků.

Pokud se týká vzdělávání strážníků, pak je třeba podotknout, že v minulosti došlo v tomto směru ke značnému pozitivnímu posunu a úroveň odborné vzdělanosti strážníků obecní policie je na velmi dobré úrovni, o čemž svědčí statistiky Ministerstva vnitra o provedených zkouškách odborné způsobilosti.

Obce však mají možnost při splnění stanoveného okruhu kritérií (která již v řadě případů v rámci svých vnitřních vzdělávacích aktivit, viz např. zvláštní odborná způsobilost úředníků územních samosprávných celků, splňují) získat příslušnou akreditaci i v případě školení strážníků, což se může mimo jiné pozitivně projevit též na nákladech obce.

K novelizačním bodům 23 a 24 (k § 4d odst. 4)

Navrhuje se povinnost obce zajistit strážníkům výcvik před každou zkouškou, nikoli pouze před první zkouškou jako je tomu v současné době. Vzhledem k tomu, že osvědčení bude vydáváno na 5 let, s ohledem na skutečnost, že strážníci obecní policie jsou oprávněni používat širokou škálu donucovacích prostředků (také s ohledem na rychlý technický vývoj donucovacích prostředků, který není možno plně reflektovat v právní úpravě), přičemž v případě použití donucovacích prostředků se jedná o nejtvrďší zásahy do práv třetích osob, a vzhledem ke stále rostoucí agresivitě delikventů, se nelze spokojit se současným stavem, kdy strážník absolvuje výcvik jen jedinkrát za dobu trvání svého zaměstnání. Původní koncepce, kdy mělo být zajištění dalšího výcviku strážníků ponecháno fakticky na libovůli obce, se neosvědčila.

Oproti dosavadní úpravě je toto ustanovení uvedeno do souladu též se zákonem o zbraních, neboť v případě služebních zbraní (střelné zbraně podléhající registraci podle zákona o zbraních) stanovuje zákon o zbraních obci povinnost zajistit každoročně střelby pro zaměstnance, držitele zbrojního průkazu skupiny D (výkon zaměstnání nebo povolání), kteří

střelné zbraně ve svém zaměstnání nosí. Proto se výcvik podle zákona o obecní policii na výcvik ve střelbě nevztahuje.

Zároveň bylo provedeno formulační upřesnění vymezení subjektů, u nichž lze výcvik absolvovat. Jedná se buďto o zmíněná akreditovaná zařízení, nebo o Policii České republiky.

Skutečnost, že čekatel nebo strážník absolvovali školení a výcvik, potvrdí osoba, která za obec čekatele nebo strážníka přihlašuje ke zkoušce odborné způsobilosti před komisí Ministerstva vnitra, na přihlášce ke zkoušce. Je v zájmu obce, aby údaje uvedené na přihlášce ke zkoušce odpovídaly skutečnosti, neboť odpovědnost za školení a výcvik čekatele nebo strážníka nese obec.

K novelizačnímu bodu 25 (k § 4e odst. 1)

Délka platnosti osvědčení, jehož získání úspěšným složením zkoušky odborné způsobilosti před zkušební komisí Ministerstva vnitra se zaměstnanec obce při splnění dalších zákonných podmínek stává strážníkem (event. zůstává strážníkem) a vykonává tedy povinnosti a oprávnění strážníka obecní policie, se prodlužuje z 3 na 5 let. Je však zachována periodicita opakování zkoušek a odbornou způsobilost jsou tedy strážníci povinni osvědčovat vždy po uplynutí 5 let bez ohledu na to, kolikrát již zkoušku odborné způsobilosti úspěšně složili.

Je však zřejmé, že tato změna bude klást vyšší nároky na průběžné vzdělávání a přípravu strážníků před každou zkouškou. Prodloužení doby platnosti osvědčení je také odrazem kvalitativních změn provedených v oblasti školení a výcviku zaměstnanců obce zařazených do obecní policie (viz předchozí novelizační body). Zároveň lze očekávat, že vzhledem na neustálé změny právní úpravy a jejich obvyklý rozsah za období 5 let bude též samotná zkouška odborné způsobilosti náročnější než doposud. Lze také poznamenat, že v minulosti již (do 31. 10. 1995) bylo osvědčení na dobu 5 let vydáváno.

K novelizačnímu bodu 26 (k § 5 odst. 3)

Jedná se především o legislativně-technickou změnu, která si klade za cíl upravit problematiku odnímání a zániku osvědčení komplexním způsobem, a to s ohledem na zamezení případných výkladových nejasností, především ve vztahu k okamžiku zániku odnímaných osvědčení. Navrhovaná změna rovněž reflektuje další možné instituty zániku osvědčení.

Z hlediska systematiky zákona se ustanovení stanovující povinnost obce ve lhůtě do 15 dnů od skončení pracovního poměru strážníka oznámit skončení pracovního poměru ministerstvu přesouvá do § 25 návrhu novely zákona.

K novelizačním bodům 27 až 30 (k § 5a)

V § 5a dochází k procesnímu zpřesnění institutu převedení strážníka k výkonu práce čekatele, jiného zaměstnance obce zařazeného do obecní policie nebo jiného zaměstnance

obce tak, že se nově navrhuje toto převedení ode dne oznámení o příslušné právní skutečnosti. Z praktických důvodů se do výčtu možných „pozic“, na které může být strážník převeden, rovněž doplňuje pozice „jiného zaměstnance obce zařazeného do obecní policie“.

Současně se výslovně stanovuje, že postup podle tohoto ustanovení může obec zvolit též v případě, že se o důvodech zakládající možnost převedení na jinou práci dozví hodnověrným způsobem sama. V praxi se jedná zejména o případy, kdy obec disponuje lékařským posudkem o ztrátě zdravotní způsobilosti strážníka, ale správní řízení o odnětí osvědčení o odborné způsobilosti strážníka ještě nebylo zahájeno.

K novelizačnímu bodu 31 (§ 7 odst. 6)

Jedná se legislativně-technické zpřesnění stávajícího textu z důvodu eliminace chybných interpretací zákona způsobem, že pojem „vzor“ v sobě obsahuje i povinnost grafického vyobrazení průkazu.

K novelizačním bodům 32 a 33 (§ 9 odst. 1 a 2)

Jedná se o legislativně-technické zpřesnění stávajícího textu včetně legislativně-technické úpravy v souvislosti se změnami provedenými v oblasti veřejnoprávních smluv a změnou terminologie v případě písemného pověření, jímž se strážník prokazuje v případě veřejnoprávní smlouvy.

Zároveň se zpřesňuje, že strážník prokazuje příslušnost k obecní policii stejnokrojem a odznakem obecní policie, identifikačním číslem konkrétního strážníka, aby nemohlo docházet k záměnám strážníků, a názvem obce.

K novelizačnímu bodu 34 (k § 9 odst. 3)

Zavádí se nově možnost čekatelů nosit stejnokroj, který obsahuje pouze část jednotných prvků, které jinak obsahuje stejnokroj užívaný strážníky, účastní-li se školení, výcviku a zkoušky podle § 4d. Doposud mohl svou příslušnost k obecní policii prokazovat stejnokrojem s názvem obce pouze strážník, nyní se tato výsada umožňuje i čekatelům, avšak pouze ve vymezených případech. Při plnění jiných úkolů mimo výcviku, školení a zkoušky však nadále čekatel nosit stejnokroj s označením obce nesmí. Nadále se však čekatel nemůže prokazovat jinými způsoby uvedenými v § 7 odst. 2 a 3 a § 9, tj. především průkazem obecní policie, ústním prohlášením, odznakem a identifikačním číslem strážníka; tyto způsoby prokazování příslušnosti k obecní policii již bezprostředně směřují k následnému plnění úkolů obecní policie a uplatňování oprávnění strážníka.

Tímto ustanovením se dále vychází vstříc obcím, které v případě výše uvedených osob mohou používat např. vyřazené stejnokroje strážníka a další výstrojní součástky. Tato skutečnost přispěje k hospodárnému využití stejnokrojů zakoupených obcí.

Z hlediska jednotných prvků stejnokroje, který bude ve vymezených případech čekatel oprávněn nosit, se přiměřeně použijí ustanovení o jednotných prvcích stejnokroje strážníka,

příčemž platí, že čekatel používající ve vymezených případech stejnokroj musí být na první pohled odlišitelný od strážníka (např. pomocí nášivky „čekatel“ atp.)

K novelizačnímu bodu 35 (k § 10 odst. 2)

Z důvodu větší přehlednosti se do tohoto odstavce explicitně doplňuje sousloví „bez zbytečného odkladu“, které v aktuálním znění vyplývá ze souvisejících právních předpisů. Rovněž se z důvodu odstranění vyskytujících se praktických problémů zavádí i maximální lhůta pro postup dle tohoto ustanovení, která byla stanovena tak, aby zároveň odpovídala požadavkům kladeným na efektivní výkon státní správy, jakož i požadavkům praktické realizace tohoto ustanovení (personálním, technickým, atd.), a to s ohledem na značnou odlišnost mezi velkými a malými obecními policiemi a jejich konkrétní agendou.

K novelizačnímu bodu 36 až 38 (k § 11)

Změna navrhovaného ustanovení si klade za cíl zjednodušit a zpřehlednit zákonný rámec oprávnění strážníka požadovat vysvětlení. V první řadě zde dochází k obecnému zavedení výzvy k nějakému chování (blíže specifikovanému v jednotlivých bodech) a odstranění termínu „žádost“. Případné neuposlechnutí této výzvy tak bude moci být jednoznačně postížitelné jako přestupek neuposlechnutí výzvy úřední osoby.

Navrhované ustanovení jednoznačně identifikuje osobu, kterou je strážník oprávněn vyzvat k podání vysvětlení a popřípadě další součinnosti.

Návrh znění § 11 odst. 1 písmene a) a b) tak zahrnuje případy, kdy osoba na základě výzvy strážníka podá této úřední osobě vysvětlení na místě, kde došlo nebo dochází k situaci, která zakládá povinnost strážníka určitým způsobem konat, a toto vysvětlení je na místě strážníkem odpovídajícím způsobem zpracováno, nebo na uvedeném místě není možné vysvětlení podat, a nebo jej strážník odpovídajícím způsobem nemůže na místě zaznamenat.

Strážník je v rámci svého oprávnění vyzvat osobu k podání vysvětlení oprávněn též požadovat předložení dokladů a jiných dokumentů a v případě potřeby pořizovat jejich kopie. Kopírování dokladů i za podmínky, za kterých by se mohlo za stávajícího právního stavu jednat o protiprávní jednání, zde bude realizací oprávnění strážníka v rámci plnění úkolů orgánu veřejné moci. Ustanovení se také vztahuje na případy, kdy vysvětlení nebude podáváno přímo na místě, kde např. došlo k protiprávnímu jednání.

V návaznosti na změnu odst. 1 dochází k legislativně-technické úpravě v odst. 9 a 10.

K novelizačnímu bodu 39 [k § 11a odst. 1 písm. b) bod 4]

Z dosavadního znění tohoto ustanovení vyplývalo, že obecní policie si mohla vyžádat údaje o totožnosti pouze občana obce, na jejímž území plnila úkoly obecní policie. Tím docházelo k tomu, že toto klíčové oprávnění strážníků bylo omezeno na úzké skupiny osob, které byly buďto občany obce, která obecní policii zřídila, nebo obce, která s touto obcí uzavřela některou z veřejnoprávních smluv podle § 3a až 3c.

Navrhovaná změna tuto nelogičnost odstraňuje a umožňuje obecním policiím vyžadovat od obecních úřadů obcí s rozšířenou působností údaje o totožnosti všech osob, vůči nimž obecní policie plní některé ze svých úkolů podle zákona o obecní policii nebo podle jiného zákona.

K novelizačnímu bodu 40 [§ 11a odst. 1 písm. d)]

Navrhuje se, aby obecní policie mohla z evidence občanských průkazů vyžadovat fotografie občanů, kteří byli vyzváni k prokázání totožnosti.

Důvodem této změny je zefektivnění zjišťování totožnosti osob ve smyslu § 12 zákona o obecní policii a předcházení tak předvedení osob podle § 13 zákona o obecní policii a tím šetření nejen finančních nákladů spojených s převozem na policii, ale i úspora času a kapacitního vytížení policie i obecní policie. Daný návrh je ohleduplný zejména vůči ztotožňovaným osobám, které nebude nutné v řadě případů omezovat a realizovat zásah do jejich práv a svobod podle § 13 zákona o obecní policii (oprávnění předvést osobu na Policii České republiky). Mimo eliminace nepřiměřeného předvádění občanů na Policii České republiky je tato změna motivována i zkušenostmi z praxe a klade si za cíl vymýtit i nikoli ojedinělý problém zneužívání cizích osobních údajů – zatímco cizí nacionále je možné si poměrně snadno zapamatovat a snažit se zneužívat cizí identitu, fotografii obvykle obelstít nelze.

K novelizačnímu bodu 41 a 43 [k § 11a odst. 2 a odst. 7]

S ohledem na potřeby obecní policie není možné vycházet pouze z přestupků evidovaných v evidenci přestupků Rejstříku trestů [§ 11a odst. 1 písm. f) týkající se oprávnění obecní policie vyžadovat poskytnutí údajů z centrálního registru přestupků nabývá účinnosti dnem 1. října 2016]. V souvislosti se zřízením tohoto informačního systému veřejné správy a v návaznosti na nově formulovaná oprávnění obce ověřování podmínek spolehlivosti strážníků obecní policie se doplňuje též obecné ustanovení upravující přístup obecní policie i do jiných evidencí, ve kterých jsou vedeny údaje o spáchaných přestupcích (např. registr řidičů, evidence vedené obecními úřady ve vztahu k přestupkům, které nebude centrální registr přestupků obsahovat apod.). Obecní policie by v rámci své činnosti měla mít možnost dotázat se na konkrétní přestupek určitého pachatele též dalších orgánů veřejné moci, které vedou evidenci takových přestupků.

K novelizačnímu bodu 42 (k § 11a odst. 3)

V návaznosti na údaje vedené v evidenci přestupků Rejstříku trestů se mezi údaje, které je obecní policie oprávněna zjišťovat z důvodu jednoznačné identifikace osoby, doplňuje též údaj o rodném příjmení, podle kterého jsou osoby v tomto informačním systému veřejné správy evidovány.

K novelizačnímu bodu 44 (k § 12 odst. 1)

Nově se upravuje za účelem zpřesnění a zpřehlednění definice úkonu prokázání totožnosti a rozsahu a způsobu jeho provedení. Uvedené ustanovení je navrženo tak, že reaguje na změny ustanovení § 11a provedené zákonem, kterým se mění některé zákony v souvislosti se zavedením základních registrů. Zároveň toto ustanovení umožňuje, v případě pochybností, ověřit osobou sdělené osobní údaje s údaji vedenými o této osobě v příslušných registrech, resp. agendových informačních systémech.

K novelizačnímu bodu 45 (k § 13 odst. 1)

Za účelem zpřesnění úpravy a vyloučení nejasností ohledně možnosti osobu předvést na Policii České republiky například v situaci, kdy osoba sice předloží strážníkovi doklad totožnosti, ale zároveň i přesto existují důvodné pochybnosti o totožnosti osoby (může jít o situace, kdy se lze důvodně domnívat, že osoba nepředkládá svůj vlastní doklad totožnosti, či že doklad je pozměněný, nejsou-li z dokladu patrné údaje v rozsahu podle § 12 odst. 1, pochybnosti o totožnosti osoby přetrvávají i po poskytnutí součinnosti strážníkem atd.).

Ustanovení je formulováno analogicky k § 63 odst. 3 zákona o Policii České republiky.

K novelizačnímu bodu 46 (k § 13 odst. 4)

V současnosti se zvláště obecní policie v menších obcích, kde není zřízena služebna (popřípadě služebna se stálou službou) Policie České republiky, dostávají do složitých situací, kdy je jim zákonem ukládáno předvést určitou osobu na Policii České republiky, ale zároveň je jejich místní působnost omezena na území dané obce (popř. obcí, se kterými má taková obec uzavřen některý typ veřejnoprávní smlouvy podle zákona o obecní policii). Kapacitní vytížení a v některých případech též dojezdové vzdálenosti mnohdy znemožňují rychlý příjezd hlídky Policie České republiky a strážníci obecní policie jsou v takových případech zbytečně dlouhou dobu vázáni na řešení takového úkolu. Obdobně též osoba, jejíž předvedení zákon ukládá, je delší dobu, než by bylo nezbytné, nucena setrvat na místě se strážníky obecní policie a vyčkat příjezdu Policie České republiky.

Za účelem řešení těchto situací, jimž čelí především právě malé obecní policie, je navrhována pro účely předvedení osoby na Policii České republiky obdobná úprava jako je tomu u oprávnění zabezpečovat dopravu osoby do zdravotnického zařízení nebo do protialkoholní a protitoxikomanické záchytné stanice již podle stávajícího ustanovení § 17b. Obdobně jako v případě § 17b se navrhuje také formulovat rozsah a možnost výkonu povinností a oprávnění podle zákona o obecní policii pouze v souvislosti s předvedením osoby.

Tím je dána možnost těchto oprávnění použít mimo území obce např. též vůči třetí osobě, která by se snažila předvedení bránit atp., ale neopravňuje strážníka realizovat jiná svá oprávnění mimo katastr obce, ke které přísluší.

K novelizačnímu bodu 47 (k § 13 odst. 5)

Pro větší zpřehlednění zákona dochází ke generální aktualizaci zastaralých poznámek pod čarou.

K novelizačnímu bodu 48 (k § 14)

Z hlediska systematiky ustanovení dochází k legislativně-technicky přesnější formulaci nadpisu ustanovení a posloupnosti úkonů strážníka, kdy výzva k vydání zbraně předchází jejímu odebrání.

Dále dochází oproti původní dikci k vypuštění slov „na místě veřejně přístupném“ ve vztahu ke splnění podmínek pro realizaci oprávnění odebrat zbraň. Důvodem požadavku je prioritní ochrana života a zdraví osob, veřejného pořádku, bezpečnosti osob a majetku i v případě, kdy strážník provádí zákrok nebo úkon mimo místa veřejně přístupná. Možnost odebrání zbraně je nezbytným oprávněním např. v případě oprávněného vstupu strážníka do bytu, vstupu do provozovny, herny či kasina mimo provozní dobu (v souladu s navrženou změnou § 17c). Ustanovení dále jednoznačně specifikuje postup strážníka po odebrání zbraně osobě.

V souladu s ustanoveními trestního zákoníku se zbraní rozumí cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším, tedy nejen střelné zbraně, ale i nože, dýky, hole, boxery a tak podobně.

Pro větší zpřehlednění dochází v souladu s Legislativními pravidly vlády k legislativně-technické úpravě normativních odkazů na jiný právní předpis do podoby zobecněného názvu umožňujícího jednoznačné určení tohoto jiného právního předpisu. Rovněž dochází ke generální aktualizaci zastaralých poznámek pod čarou.

K novelizačnímu bodu 49 (k § 15 odst. 1)

Podle poznatků a informací shromážděných v průběhu konzultací od obecních policí je dosavadní dikce tohoto ustanovení v praxi nefunkční a toto ustanovení není takřka využíváno ani v situacích opodstatňujících jeho použití. Důvodem je skutečnost, že v takových situacích je pro strážníka vzhledem k nejistotě a priori prakticky nemožné objektivně vyhodnotit závažnost dané hrozby. Krom toho není toto ustanovení použitelné v souvislosti s narušováním veřejného pořádku. Z toho důvodu se navrhuje, aby k legální realizaci tohoto oprávnění strážníka postačovala důvodná (nikoli tedy libovolná) obava, že v daném místě a čase existuje ohrožení života, zdraví, majetku nebo veřejného pořádku.

Oprávnění strážníka přikázat osobě, aby setrvala na určitém místě, není však v žádném případě možno chápat jako alternativu k omezení osobní svobody podle trestního řádu. Návrh reaguje toliko na situace, kdy např. u osoby, která se dostaví na běžné lékařské vyšetření, je odhalena závažná infekční choroba, která ohrožuje samotnou osobu, jakož i další osoby, aby setrval ve zdravotnickém zařízení; dalším případem může být např. výzva strážníka k setrvání na místě osoby, která chce vstoupit do míst, kde bydlí a jehož bezpečnost je ohrožena v souvislosti s trvající živelnou pohromou atp.

K novelizačnímu bodu 50 (k § 15 odst. 2)

Pro větší zpřehlednění zákona dochází ke generální aktualizaci zastaralých poznámek pod čarou.

K novelizačnímu bodu 51 (k nadpisu § 17)

S ohledem na navrhované změny ustanovení § 17, z důvodu zvýšení přehlednosti a posloupnosti kroků strážníka v daném případě, se nadpis § 17 navrhuje ve znění „Oprávnění vyzvat osobu k vydání věci a věc odejmout“.

K novelizačnímu bodu 52 a 53 (k § 17 odst. 1 a 2)

V souvislosti s povinností strážníka podle § 10 odst. 3 doložit mimo jiné oznámení přestupku příslušnými důvody a důkazy, o které se podezření opírá, vyvstává často potřeba zajistit od osoby věc, která může mít význam pro pozdější řízení o přestupku, přestože nelze v daném okamžiku posoudit, zdali by v takovém řízení mohlo být vysloveno její propadnutí nebo zabrání, resp. je zřejmé, že takový výrok vysloven nebude, a přesto může mít daná věc pro rozhodnutí ve věci klíčový význam. Oproti stávající úpravě se mezi vymezení věcí, k jejichž vydání je oprávněn strážník osobu vyzvat, tudíž doplňuje „věc důležitá pro řízení o přestupku“.

Současně je legislativně-technicky přesněji formulována posloupnost úkonů strážníka, kdy výzva k vydání věci předchází jejímu odnětí.

K novelizačnímu bodu 54 (k § 17a odst. 3)

Stávající znění tohoto ustanovení je zpřehledněno a v případě důvodu odstranění technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla podle písm. c) je formulačně zpřesněno a je zohledněna nová právní úprava správního deliktu provozovatele vozidla zavedená novelou zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

K novelizačnímu bodu 55 [k § 17a odst. 4 písm. b)]

Stávající text se upravuje v tom smyslu, že technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla není možné přiložit nejen na vozidla ozbrojených bezpečnostních sborů, ale na vozidla všech bezpečnostních sborů, čímž se okruh těchto vozidel výslovně rozšiřuje především o vozidla Hasičského záchranného sboru České republiky.

Dále byl v zájmu zpřesnění textu a jeho sladění s právním řádem upraven pojem „jednotky požární ochrany“ a slovo „invalida“ nahrazeno aktuálním pojmem „osoba těžce zdravotně postižená“.

K novelizačnímu bodu 56 (k § 17a odst. 5)

V souladu se zákonem č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, se navrhuje, že povinnost úhrady nákladů spojených s přiložením a odstraněním technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla svědčí osobě, která odpovídá za protiprávní jednání, které bylo důvodem pro přiložení technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla (na prvním místě se jako doposud jedná o řidiče vozidla, a pokud ten není znám, o provozovatele vozidla). Oprávnění požadovat úhradu těchto nákladů je však závislé na místní právní úpravě v konkrétní obci a úhrada těchto nákladů tedy vyžadována přímo ze zákona být nemusí.

Současně se přesunutím této úpravy do odst. 5 zdůrazňuje, že neuhrazení těchto nákladů nemůže být důvodem pro ponechání technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla na vozidle, pokud byla splněna některá z podmínek uvedených v odst. 3.

K novelizačnímu bodu 57 (k § 17b a § 17c)

Při dopravě osob do zdravotnického zařízení nebo do protialkoholní a protitoxikomanické záchytné stanice mimo území obce, která obecní policii zřídila, resp. která by měla s takovou obcí uzavřenu veřejnoprávní smlouvu, byl dosud strážník oprávněn užít svých oprávnění pouze vůči přepravované osobě a právě jen v rozsahu nezbytném pro zajištění přepravy. V praxi však docházelo k situacím, kdy strážníci realizující převoz intoxikované osoby byli již mimo území obce napadáni např. známými této osoby, kteří se strážníkům pokoušeli v realizaci převozu zabránit. Podle doslovného výkladu dosavadního znění § 17b neměli strážníci v takových případech proti těmto osobám pravomoc užít svých oprávnění podle zákona o obecní policii, čímž však byl účel převozu nepochybně ohrožen. Navrhuje se proto, aby strážníci byli oprávněni užít svých oprávnění mimo území obce obecně (ale zároveň pouze) v souvislosti s dopravou osob do zdravotnického zařízení nebo do protialkoholní a protitoxikomanické záchytné stanice a pouze v rozsahu nezbytném pro zajištění této přepravy.

Nová úprava zahrnuje v souvislosti s ochranou přepravy celý interval mezi umístěním osoby do dopravního prostředku až po předání této osoby odpovědnému zaměstnanci specializovaného zdravotnického zařízení. Po celou tuto dobu strážník může využívat svá oprávnění podle zákona, tedy i chránit bezpečnost osob (včetně zdravotnického personálu) a majetku.

Podle současné právní úpravy je strážníkům umožněn vstup do živnostenských prostor jen v provozní době a pouze do míst určených pro zákazníky. Přitom často dochází k situacím, kdy osobou odpovědnou za provozovnu, resp. zaměstnanci provozovatele jsou za neveřejné prohlašovány i prostory, ve kterých jinak dochází běžně k nabízení služeb zákazníkům. Mnohdy je též strážníkům odepřen vstup například s odkazem na to, že se nejedná o provozovnu ve smyslu živnostenského zákona, že v provozovně probíhá soukromá akce, avšak na takové akci je kupř. podáván alkohol nezletilým, nebo je strážníkům odepřen vstup do provozovny s poukazem na to, že provozní doba už skončila, byť provoz fakticky i nadále pokračuje a ruší noční klid atp.

Navrhovaná nová právní úprava, která rozvíjí dikci stávajícího ustanovení zákona o obecní policii i nadále vychází z předpokladu, že strážník bude při běžném plnění úkolů

obecní policie (viz zejména § 2 zákona o obecní policii a v návaznosti mj. i § 24 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů apod.) vstupovat, vedle živnostenských provozoven i do dalších zařízení – zejména heren, kasin.

To však neznamená, že by strážník nemohl vstoupit do provozovny, herny kasina či jiného prostoru z důvodů ryze osobních, tedy například za účelem nákupu občerstvení. V takovém případě se zde nezdržuje jako úřední osoba, ale jako běžný zákazník.

Dále je oprávnění strážníků obecních policíí ke vstupu do živnostenských provozoven, z důvodů zmíněných výše doplněno, v případě živnostenských provozoven, heren, kasin a dalších obdobných míst, o možnost vstupu do prostor určených pro zákazníky a to i po skončení prodejní nebo provozní doby. Jedná se však pouze o případy:

- zajištění veřejného pořádku,
- kontroly dodržování zákazu prodeje nebo podávání, požívání alkoholu a tabákových výrobků (tabákové potřeby, bylinné výrobky určené ke kouření, elektronické cigarety a jejich náhradní náplně) mladistvými,
- kontroly dodržování zákazu účasti na hazardních hrách osobám mladším 18 let.

Rozšíření stávajícího oprávnění strážníků vychází z faktu, že prostory nově vymezené návrhem zákona, kde může docházet k taxativně vymezenému porušování práva (viz výše), nemusejí být, vzhledem k § 3 odst. 3 písm. b) živnostenského zákona, zároveň živnostenskými provozovnami.

Současně je stanovena povinnost každého vstup strážníkovi obecní policie do takových prostor umožnit, přičemž návrh zákona předpokládá, že v případě nesplnění této povinnosti může strážník, nelze-li dosáhnout splnění konkrétního úkolu jinak, otevřít tato místa v případě nutnosti i za použití síly za účelem zajištění faktického výkonu tohoto oprávnění obdobně jako je k tomu oprávněna Policie České republiky podle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Stejně jako v případě Policie České republiky nejsou touto navrhovanou novou právní úpravou prolomena ustanovení upravující ochranu obydlí a právní úpravu vstupu do jiného prostoru nebo na pozemek.

Text § 17c je obdobou textu vládního návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o hazardních hrách a zákona o dani z hazardních her, který schválila vláda svým usnesením č. 586 ze dne 29. července 2015. V případě dřívějšího projednání modifikovaného vládního návrhu „loterijního“ zákona a s ním souvisejících předložených vládních návrhů zákonů, bude tento novelizační bod z návrhu novely zákona o obecní policii vypuštěn.

K novelizačním bodům 58 (k § 18a odst. 3)

Navrhuje se rozšíření oprávnění užit technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla coby donucovacího prostředku. Konkrétní rozšíření tohoto oprávnění spočívá v možnosti užit technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla jako donucovací prostředek též v případě

potřeby vymoci tímto způsobem splnění povinnosti, kterou řidiči vůči strážníkovi obecní policie stanovuje jiný zákon. V této souvislosti se jedná především o § 118a odst. 4 zákona o silničním provozu. Ustanovení § 118a odst. 4 zákona o silničním provozu ukládá strážníkovi obecní policie v případech, kdy je příslušník Policie České republiky povinen zabránit řidiči motorového vozidla zabránit v další jízdě, toliko přivolat Policii České republiky a vyčkat s řidičem (který je povinen na místě setrvat) do příchodu Policie České republiky. Zároveň však zákon o silničním provozu nedává strážníkovi obecní policie adekvátní oprávnění do doby příchodu Policie České republiky vůči řidiči, který by nebyl ochoten v souladu se zákonem mu uloženou povinností na místě setrvat a pokusil by se např. i s vozidlem z místa ujet, v tomto jednání účinně zabránit (Policii České republiky je oprávnění použít k zabránění v další jízdě dáno v rámci úpravy důvodů pro zabránění v další jízdě přímo v ustanovení § 118a, obdobné oprávnění strážníků obecní policie, které by logicky uplatnění tohoto oprávnění příslušníků Policie České republiky předcházelo, a tedy je i umožňovalo, však doposud upraveno není).

K novelizačním bodům 59 a 60 (k § 19 odst. 2 a 3)

Ustanovení odstavce 2 jednoznačně stanoví, že strážník (psod) a jeho pes musí být k této činnosti způsobilí, přičemž tuto způsobilost ověřuje, tak jako dnes, Policie České republiky.

Dále se jedná se o zmocňovací ustanovení k vydání vyhlášky Ministerstva vnitra upravující podrobnosti týkající se požadavků kladených na strážníka (psod) a psa, organizace ověřování způsobilosti a způsob stanovení příslušných nákladů na straně Policie České republiky, která bude zahrnovat odkaz zejména na osobní a věcné náklady Policie České republiky spojené s předmětnou činností a kterou si Policie České republiky stanoví buďto paušálně anebo s ohledem na každý konkrétní případ.

K novelizačnímu bodu 61 (k § 20 odst. 1)

Jedná se o legislativně-technickou úpravu spočívající v generální aktualizaci poznámek pod čarou.

K novelizačním bodům 62 a 63 (k § 20 odst. 3)

Na trhu střelných zbraní se objevila celá řada samonabíjecích střelných zbraní majících vzhled samopalů či útočných pušek [zbraně kategorie B podle § 5 písm. g) zákona o střelných zbraních], přičemž některé z nich jsou Českým úřadem pro zkoušení zbraní a střeliva kategorizovány jako krátké střelné zbraně ve smyslu přílohy k zákonu o zbraních. Je však třeba konstatovat, že pokud obecní policie tyto zbraně v současnosti vůbec používají, pak ve zcela mizivém měřítku. Navrhované ustanovení tedy blíže vymezuje přesněji služební zbraň strážníků pouze jako pistoli či revolver, tedy krátkou střelnou zbraň standardně kategorie B. Drtivé většiny obecních policií, se toto přesnější vymezení nijak nedotkne. Případné rozšíření nošení zbraní majících svůj konstrukční původ v samopalech či útočných puškách, tedy typu zbraní používaného spíše zvláštními jednotkami Policie České republiky,

jiných bezpečnostních sborů nebo Armády České republiky, mezi strážníky obecních policí se vzhledem k účelu institutu obecní policie jeví jako nežádoucí. Vedle těchto úvah lze též poznamenat, že tyto zbraně často používají střelivo s vyšší ústřelivou energií (a to jak díky typu použitého náboje, tak díky vesměs delší hlavni) než je tomu v případě pistolí a revolverů, a při použití zejména na veřejných prostranstvích v obci tak vzniká znatelně vyšší riziko ohrožení života, zdraví nebo majetku třetích osob.

Rovněž se stanovuje, že strážník je v pracovní době oprávněn nosit pouze služební zbraň, tedy pistoli nebo revolver, jejímž držitelem je na základě zbrojní licence obec. Navrhované ustanovení zároveň zakazuje obcházení vymezení služební zbraně tím, že by strážník nosil v pracovní době soukromou střelnou zbraň, jejímž držitelem by byl sám.

Uvedené omezení neplatí, pokud strážník při plnění úkolu podle veterinárního zákona, spočívajícího typicky v odchytu zvířat, nosí plynovou nebo mechanickou zbraň kategorie D (narkotizační zbraň), jejímž vlastníkem je obec.

K novelizačnímu bodu 64 (k § 23 odst. 1)

Opět jde o legislativně-technickou úpravu spočívající v generální aktualizaci poznámek pod čarou.

K novelizačnímu bodu 66 (nadpis nad § 24a)

Z důvodu zpřehlednění dikce zákona byl nad uvedené ustanovení vložen skupinový nadpis, který vystihuje charakter následujících ustanovení.

K novelizačnímu bodu 67 (k § 24c)

Je navrhována úprava obdobná ustanovení § 67 odst. 1, 3 a 4 zákona o Policii České republiky stanovující oprávnění obecní policie získávat v souvislosti s odhalováním přestupků nebo jiných správních deliktů určité informace a vymežující postup při jejich získávání. Získávání těchto informací, resp. možnost obecní policie tyto informace vyžadovat je omezena na případy přestupků a jiných správních deliktů podle § 2 písm. h) zákona o obecní policii, tedy na případy přestupků a jiných správních deliktů, jejichž projednávání je v působnosti obce. Co do požadovaných informací bude obecní policie oprávněna získávat informace v rozsahu výpisu z evidence Rejstříku trestů, opisu z evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů nebo příslušný údaj z informačního systému veřejné správy, resp. evidence, ve kterém jsou vedeny údaje o spáchaných přestupcích v případech, ve kterých by předchozí trestní postih mohl vést k posouzení skutku jako trestného činu.

V současnosti je posuzování některých protiprávních jednání, která by byla obecní policie případně oprávněna projednávat i v blokovém řízení velmi komplikované. Svoji zásadní roli zde hraje otázka možné opakovanosti takového jednání, kdy by se mohlo jednat o čin přísněji trestný. V těchto případech je proto většina takových jednání strážníky obecní policie pouze oznamována coby podezření ze spáchání přestupku (resp. jiného správního deliktu či trestného činu). V souvislosti s evidencí přestupků a s ohledem na navrhovaný

okruh skutkových podstat přestupků, jejichž spáchání bude v evidenci přestupků evidováno, je ve výše uvedené souvislosti zapotřebí rozšířit oprávnění obecních policií při získávání informací v souvislosti s odhalováním přestupku, o získávání informací právě z evidence přestupků (formou opisu), ale [jak bylo uvedeno též v komentáři k navrhovanému ustanovení § 11a odst. 1 písm. g)] též z dalších informačních systémů veřejné správy či jiných evidencí, ve kterých jsou údaje o spáchaných přestupcích dosud značně dekoncentrovaně, v závislosti na příslušné věcné oblasti, vedeny.

Dále se stanovuje, že obecní policie je oprávněna vyžadovat provedení orientačního vyšetření při podezření na ovlivnění alkoholem nebo jinou návykovou látkou pomocí dechové zkoušky nebo odběrem slin anebo potu, případně za tímto účelem provedení odborného lékařského vyšetření. Těmto vyšetřením jsou osoby povinny se podrobit, není-li to spojeno s nebezpečím pro jejich zdraví. Jedním z důvodů pro zařazení tohoto ustanovení do novely zákona o obecní policii je odstranění dohadů a různých tzv. právních výkladů zpochybňujících oprávnění strážníka vyzvat osobu mladší 18 let k provedení příslušného vyšetření z důvodu podezření, že tato osoba požíla alkoholický nápoj nebo jinou návykovou látku. Tato ustanovení je třeba pojímat jakožto obecnou úpravu k již existujícím ustanovením upravujícím oprávnění strážníků vyžadovat provedení těchto vyšetření ve speciálních zákonech. Konečně se stanovuje též možnost, aby si obecní policie byly oprávněny vyžádat případně také jiná odborná vyjádření.

K novelizačnímu bodu 68 (k § 25)

K tomu, aby Ministerstvo vnitra, jako příslušný správní orgán, mohlo zahájit řízení o odnětí osvědčení strážníka, musí mít k dispozici pravomocná rozhodnutí příslušných orgánů, která jsou podkladem pro zahájení řízení. V případě obce tato musí být rovněž včas seznámena se skutečností, že proti strážníkovi bylo zahájeno, resp. ukončeno trestní řízení, resp. že konkrétní věc byla vyřízena jinak (v případě, že se nejedná o trestný čin ale např. o přestupek). Na základě takové informace totiž je obec oprávněna konat podle § 5a zákona o obecní policii (převedení strážníka na jinou práci).

Vzhledem k tomu, že ne všechna protiprávní jednání zakládajících ztrátu spolehlivosti strážníka budou evidována v registru přestupků, resp. v jiném informačním systému veřejné správy, je třeba pro Ministerstvo vnitra pro případné zahájení řízení o odnětí osvědčení získat příslušné informace. V případě obce, ke které je strážník v pracovněprávním vztahu i ona musí být obeznámena s právním titulem zakládajícím ztrátu spolehlivosti svého strážníka. I zde se následně použije zmíněné ustanovení § 5a zákona o obecní policii. Tato oznamovací povinnost orgánů rozhodujících o přestupcích též zefektivní případné řízení o odnětí osvědčení.

V neposlední řadě pak nová komplexní konstrukce tohoto ustanovení stanoví oznamovací povinnost obcím ve vztahu ke ztrátě zdravotní způsobilosti strážníka, který je k ní v pracovním poměru, což přispěje rovněž k zefektivnění případného řízení o odnětí osvědčení. Oznamování ukončení pracovního poměru strážníka má pak význam především ze statistických důvodů.

K novelizačnímu bodu 69 (k § 26b)

Jedná se o legislativně-technickou úpravu, kdy dochází k přesunutí tohoto ustanovení do nového § 28b, který upravuje vztah zákona o obecní policii k jiným právním předpisům.

K novelizačním bodům 70 a 71 (k § 27 odst. 2)

Zrušuje se ustanovení uvádějící tzv. dozor Ministerstva vnitra nad odbornou způsobilostí strážníka a nad dodržováním stanovených jednotných prvků stejnokroje strážníka nebo označení motorových vozidel obecní policie. Toto ustanovení lze v kontextu dalších změn zákona o obecní policii považovat za v zásadě obsoletní a nadbytečné. Ministerstvo vnitra v současnosti organizuje a provádí zkoušky odborné způsobilosti strážníků a podle § 4d odst. 9 je oprávněno též v případě důvodných pochybností o odborné způsobilosti strážníka vyzvat strážníka, aby se dostavil k přezkoumání odborné způsobilosti. V případě nedodržování ustanovení o jednotných prvcích stejnokrojů strážníků a označení vozidel obecní policie bude Ministerstvo vnitra postupovat vůči obci v rámci řízení o správním deliktu.

Návazně je měněno též ustanovení nového odstavce 2 upravující oprávnění Ministerstva vnitra vyžadovat od obcí informace pro výkon své působnosti podle odstavce 1.

K novelizačnímu bodu 72 (k § 27 odst. 4)

Navržené ustanovení pouze reflektuje dosavadní praxi a povede k jednotnosti výkonu činnosti obecních policií.

K novelizačním bodům 73 a 74 (k § 27a až § 28b)

Návrh obsahuje komplexní změnu sankčních ustanovení zahrnující vymezení skutkových podstat přešupků uchazečů o zaměstnání strážníka, čekatelů, strážníků, fyzických osob, jiných správních deliktů právnických osob a podnikajících fyzických osob, jakož i obcí.

Stávající formulace těchto skutkových podstat přešupků a jiných správních deliktů byla legislativně-technicky upravena tak, aby odpovídala zásadám stanoveným vládou České republiky pro správní trestání a byla zcela jednoznačná. Nově jsou do návrhu zákona zařazena pouze protiprávní jednání právnických a podnikajících fyzických osob, která postihují nejzávažnější případy ingerence těchto subjektů do výkonu veřejné moci obecní policií. Jedná se tedy o postih těch jednání, která skutečně mohou způsobit závažné problémy při plnění úkolů obecní policie. Tomu odpovídá i horní hranice sazeb jednotlivých pokut, která je s ohledem na postavení, povahu činnosti a obvyklý rozsah jmění podnikajících fyzických osob a právnických osob vyšší než u fyzických osob. Přihlíží se i k Rámcovým rozhodnutím EU i směrnícím ES, které obecně stanoví, že sankce mají být účinné, přiměřené a odrazující; k naplnění těchto cílů u podnikajících fyzických osob a právnických osob je obvykle potřeba citelnějších sankcí, než u fyzických osob.

V případě přestupků jsou zachovány skutkové podstaty související s narušováním činnosti obecní policie fyzickými osobami, které užívají stejnokroje či dopravní prostředky zaměnitelné s vybavením obecní policie. Je stanovena vyšší hranice pokuty. Toto ustanovení tedy míří na osoby, které nejsou strážníky a užívají jednotné prvky obecní policie k účelům v rozporu se zákonem o obecní policii. Rovněž jsou zachována ustanovení upravující skutkové podstaty přestupků strážníků.

Tato právní úprava však v žádném případě nedopadá na situace, kdy strážníci obecních policií vykonávají celou řadu činností v oblasti propagace své činnosti, ale i prevence kriminality, formou prezentací či přednášek na školách či v domovech seniorů, v účasti na propagačních akcích integrovaného záchranného systému, atd. mimo obec, která obecní policii zřídila. Strážníci mohou tyto akce realizovat ve své pracovní době, mohou při nich nosit stejnokroj s odznakem a názvem obce a zároveň není třeba, aby mezi obcí, která obecní policii zřídila a obcí, na jejímž území je taková osvětová a propagační činnost realizována, musela být uzavřena veřejnoprávní smlouva. Strážník v těchto situacích však samozřejmě nemůže vykonávat povinnosti a oprávnění strážníka stanovená zákonem o obecní policii nebo jiným zákonem. Jeho činnost je tak omezena toliko právě jen na prezentační či vzdělávací aktivitu a na dopravení se na místo, kde má být tato činnost vykonávána. Též v případě prevence kriminality na území jiné obce nemůže obecní policie na základě tohoto ustanovení vykonávat jiné než propagační či osvětové činnosti (primární prevence), konkrétně pak strážníci nemohou plnit úkoly, při nichž by užívali svých oprávnění podle zákona o obecní policii.

Jsou vymezeny též dvě skutkové podstaty jiných správních deliktů, kterých se může podle tohoto zákona dopustit obec. Jedná se o skutkovou podstatu spočívající v porušování pravidel o jednotných prvcích stejnokrojů strážníků a dopravních prostředků obecní policie a o případy, kdy obec umožní, aby oprávnění strážníka vykonávala osoba, která nesplňuje požadavky kladené na strážníka § 4 odst. 1 či § 9 odst. 1 zákona o obecní policii (strážník musí být při výkonu svých oprávnění a povinností v pracovní době podle zákona oblečen ve stejnokroji a opatřen dalšími jednotnými prvky, tj. nemůže takovou činnost provádět např. v civilním oděvu).

Maximální výše pokuty byla dle současného znění zákona v těchto případech 20 000 Kč, přičemž tato částka má zvláště v případě velkých obecních policií zaměstnávajících řádově stovky (v případě Hlavního města Prahy pak tisíce) strážníků a disponujících ročními rozpočty v řádu stovek miliónů Kč prakticky nulový preventivní i sankční efekt.

Ke správním deliktům obce je podle názoru Ministerstva vnitra z obecného hlediska uvést, že obecní policie je orgánem veřejné moci. Orgán veřejné moci musí mít stanovena jasná pravidla, za nichž svoji působnost a pravomoc vykonává. Nelze připustit, aby v případě možného výrazného zásahu do práv a svobod, takový zákrok, úkon nebo jiné opatření realizoval někdo jiný než strážník (např. čekatel nebo jiný zaměstnanec obce zařazený do obecní policie), nebo aby v případě vzniku problémové situace strážník nebyl jednoznačně identifikován osobami, které jsou od něj oprávněny požadovat pomoc. Strážníci jsou navíc v každodenním fyzickém kontaktu s občany obcí a i při respektování faktu, že obecní policie jsou zřizovány v samostatné působnosti obcí, měli by být ustrojeni tak, aby existovala určitá

míra jednotnosti a tím i identifikovatelnosti strážníků ve všech obcích, kde je obecní policie zřízena.

S ohledem na argumenty a závěry popsané v Závěrečné zprávě z hodnocení dopadů regulace se v předkládaném návrhu navrhuje jednak pouze formulační zpřesnění uvedených dvou skutkových podstat, přičemž se vychází z praktických zkušeností předkladatele s projednáváním těchto správních deliktů, a jednak zvýšení horních hranic částek pokut, které lze za spáchání těchto správních deliktů obce ve správním řízení uložit.

Jak již bylo uvedeno, doposud je v zákoně o obecní policii v případě pokut, které lze za spáchání správního deliktu obci uložit, stanovena jednotná horní hranice 20 000 Kč. Ve finálním návrhu došlo k navýšení a diferenciaci horní hranice pokuty na 100 000 resp. 30 000 Kč. V této souvislosti připomínáme, že se jedná pouze o horní hranici pokuty, tedy, že v případě projednání správního deliktu obce lze uložit pokutu v intervalech 1,- Kč až 30 000 Kč, resp. 100 000 Kč. Navržená rozpětí pokut rovněž odpovídají koncepci správního trestání jiných správních deliktů mimo jiné i v zákoně o obcích. Při stanovení výše pokuty je správní orgán (Ministerstvo vnitra) povinen v rámci správního uvážení stanovit v uvedeném rozpětí konkrétní výši pokuty s ohledem na zásady správního řádu, s analogickým použitím ustanovení jiných právních předpisů (srov. § 12 zákona o přestupcích) a se zohledněním principů správního trestání obsažených v příslušné judikatuře především správních soudů a Ústavního soudu. Výše pokuty se tedy odvíjí od řady faktorů, kterými jsou zejména závažnost protiprávního jednání a doba trvání protiprávního stavu. Správní uvážení ale neznamená v žádném případě libovůli při stanovení výše pokuty. Na základě rozsáhlé judikatury správních soudů a Ústavního soudu je při stanovení výše pokuty v konkrétním případě nutno zohlednit celou řadu hledisek, a to včetně finančních možností a majetku delikventa nebo dopadu, který pro něj bude pokuta znamenat.

Navrhuje se rovněž blíže vymežit vztah zákona o obecní policii k jiným právním předpisům, resp. způsob, jakým se tyto právní předpisy na činnost obecních policií vztahují. Přitom je sledován především cíl zajistit v nejvyšším možném rozsahu efektivní fungování obecních policií a naplnit požadavek, aby strážníci byli přítomni v ulicích a plnili úkoly obecní policie, a pouze v nezbytné míře se ve své pracovní době zabývali administrativní prací. Tato problematika se v první řadě týká menších obecních policií, neboť městské policie ve větších městech jsou vesměs schopné zajistit dostatečné personální a materiální kapacity specializované na zajištění administrativních agend. Naopak právě v menších obcích je administrativa spojená s plněním úkolů obecních policií zajišťována samotnými strážníky na úkor přímého výkonu činnosti obecní policie.

Proto se navrhuje, že pokud je podle správního řádu obecní policie příslušná vést určité řízení, může toto správní řízení vést, s výjimkou blokového řízení, obecní úřad obce, jejímž je obecní policie orgánem, pokud jej k tomu usnesením pověří rada takové obce. Bude se vesměs jednat o vydání usnesení o zastavení zjevně právně nepřipustných podání, případně se bude jednat o žádosti o přezkum řízení, eventuálně obnovu řízení, v souvislosti s provedeným blokovým řízením, případně půjde o řešení stížností na strážníky obecní policie spojených s projednáváním přestupků v blokovém řízení. Tato řízení by na úrovni obce měli vést úředníci, kteří mají zvláštní odbornou způsobilost požadovanou pro takovou činnost. Strážníci obecních policií tuto odbornou způsobilost v drtivé většině obcí nemají. Navrhuje se

tedy, aby takové řízení mohl vést obecní úřad obce, jejímž je obecní policie orgánem. To znamená, že obecní policie v takových případech podnět nebo podání bezodkladně postoupí obecnímu úřadu, který postoupení věci pouze poznamená do spisu. Přitom blokovým řízením je v kontextu tohoto ustanovení třeba rozumět výhradně samotné rozhodování v blokovém řízení podle § 84 a násl. zákona o přestupcích, nikoli ale např. rozhodování o povolení obnovy řízení, řízení přezkumné atd. Právě tato rozhodování by měl na podkladě navrhovaného ustanovení provádět obecní úřad obce, jejímž je obecní policie orgánem.

Dále je navržena možnost úpravy funkční příslušnosti obecní policie k vyřizování žádostí o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Za současného právního stavu je totiž obecní policie funkčně příslušná pouze k vyřizování žádostí, které se týkají jejích postupů v oblasti přenesené působnosti. V případě žádostí o informace ze samostatné působnosti obce je dle judikatury Nejvyššího správního soudu příslušnou k vyřizování žádostí o informace rada obce dle § 102 odst. 3 zákona o obcích (srov. rozsudek sp. zn. 6 As 68/2014). Tato ustanovení sice umožňuje svěřit rozhodování obecnímu úřadu, nikoli však obecní policii. Žádosti o informace z oblasti samostatné působnosti obce, vykonávané obecní policií, tak dle platného právního stavu může vyřizovat rada obce nebo obecní úřad, nikoli však sama obecní policie. Navrhuje se proto dát obci možnost (nikoliv povinnost!), aby takovéto žádosti mohla vyřizovat sama dotčená obecní policie.

Z hlediska systematiky zákona se do tohoto ustanovení přesouvá stávající § 26b upravující vztah ke kontrolnímu řádu.

K Čl. II (k přechodným ustanovením ke změně zákona o obecní policii)

Z důvodu právní jistoty stávajících určených strážníků se dále stanoví, že určený strážník, pověřený zastupitelstvem obce podle předchozí právní úpravy (tj. právní úpravy účinné od 1. ledna 2009) je považován za určeného strážníka též podle navrhované nové právní úpravy spočívající na institutu jmenování podle zákoníku práce. Zde je nutno připomenout, že z hlediska právní kontinuity se na určeného strážníka pověřeného radou obce plněním některých úkolů při řízení obecní policie podle zákona č. 553/1991 Sb., ve znění účinném do 31. prosince 2008, vztahuje ustanovení Čl. VI. ČÁSTI TŘETÍ – Změna zákona o obecní policii zákona č. 274/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Rovněž z důvodu právní jistoty je navrženo přechodné ustanovení ve vztahu ke splnění podmínky bezúhonnosti a spolehlivosti tak, že nově nastavená pravidla nebudou vztahena na protiprávní jednání spáchaná před nabytím účinnosti tohoto zákona.

Přechodná ustanovení stanoví, že osvědčení vydané před účinností předkládaného zákona (ovšem platného v době nabytí účinnosti tohoto zákona), zanikne v den lhůty platnosti uvedeného na osvědčení. Dosavadní platná osvědčení tedy zaniknou podle starého zákona (po třech letech – platnost vyznačena na osvědčení) a osvědčení vydaná po nabytí účinnosti nového zákona budou již vydávána na dobu 5 let.

Obdobně předkladatel zákona postupoval i v případě veřejnoprávních smluv podle zákona o obecní policii.

K ČÁSTI DRUHÉ

Změna zákona o přestupcích

K Čl. III

K novelizačnímu bodu 1 [k § 86 písm. e)]

Nově se upravuje, strukturuje a doplňuje ustanovení vymezující okruh přestupků, které je obecní policie oprávněna projednávat v blokovém řízení. Co se navrhované struktury týče, je respektována systematika zvláštní části zákona o přestupcích. V prvním bodě jsou tedy uvedeny ostatní přestupky na úseku dopravy a přestupky na úseku silničního hospodářství podle § 23 odst. 1 písm. h) a i) [některé skutkové podstaty přestupků související s taxislužbou], ve druhém bodě přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, ve třetím bodě pak ostatní přestupky proti pořádku ve státní správě a přestupky proti pořádku v územní samosprávě a v následujících třech bodech pak nejvýznamnější okruhy skutkových podstat přestupků upravených v zákoně o přestupcích, se kterými se strážníci obecní policie při plnění svých úkolů při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku nejčastěji setkávají. Následně (bod 7) je uveden obecný odkaz na ostatní přestupky, jejichž projednávání je v působnosti obce na základě zákona o přestupcích, ale taktéž jiných právních předpisů. Výše uvedené přestupky byly obecní policií již podle dosavadního znění zákona o přestupcích oprávněny v blokovém řízení projednávat (vyjma nového bodu 1, který má odstranit současnou nedůvodnou nesystémovost spočívající v tom, že na rozdíl od Policie ČR není obecní policie věcně příslušná k projednání předmětných přestupků související s taxislužbou v blokovém řízení).

Následující 3 body (bod 8 až 10) vymezují skutkové podstaty přestupků, které jsou obecní policií oprávněny řešit ve vztahu k provozu na pozemních komunikacích. Cílem této úpravy je zejména eliminace výkladových problémů a zároveň zvýšení právní jistoty účastníků silničního provozu ve vztahu k tomu, jaké přestupky mohou strážníci v blokovém řízení na úseku zákona o silničním provozu projednávat. Příkladně lze uvést v současném znění značně problematický § 86 písm. d) bod 2 – „vjezdem do míst, kde je to místní nebo přechodnou úpravou provozu na pozemních komunikacích zakázáno“. Vzhledem k velmi složité dopravní problematice zahrnující celou řadu možně nastalých dopravních situací čítajících pestré škálu užitých dopravních značek, světelných signálů či dopravních zařízení, je mj. tato zákonná definice velmi častým problémovým bodem při výkladu. Napříč celým spektrem státní správy, obecních policií i samotných řidičů se vyskytuje řada sporných situací, u kterých neexistuje jednoznačný výklad, zda předmětnou situaci lze pod tuto zákonnou definici subsumovat či nikoli. Navržené znění zcela odstraňuje tento problém, což předkladatel pokládá za efektivnější řešení, než aby v jednotlivých situacích musel udělat

závazný výklad soud (tak jako k tomu dochází na základě současného znění), což zcela jistě nelze považovat za optimální a ekonomické řešení.

Rovněž tak za stávajícího stavu, kdy v mnoha zvláště menších obcích je obecní policie nejvýznamnější orgánem policejního typu, který dohlíží na bezpečnost a plynulost silničního provozu, a za situace, kdy Policie České republiky není někdy „bagatelnější“ přestupky v silničním provozu především z kapacitních důvodů schopna, v dostatečné míře odhalovat a dále řešit, nemá navrhovaný koncept oprávnění obecních policií vést blokové řízení za jakékoli nerespektování místní či přechodné úpravy provozu na pozemních komunikacích, které je přestupkem podle zákona o silničním provozu, reálnou a efektivní alternativou. Obecní policie má zároveň vzhledem k vysoké úrovni místní znalosti optimální výchozí pozici k tomu odhalovat porušení místní a přechodné úpravy provozu na pozemních komunikacích.

Bod 9 konkrétně vyjmenovává přestupky podle zákona o silničním provozu spáchané řidičem motorového vozidla jednak nerespektováním obecné úpravy provozu na pozemních komunikacích a jednak výslovně uvádí některé v praxi obecních policií typicky odhalované a v blokovém řízení projednávané přestupky. Doplněny jsou skutkové podstaty přestupků, které jsou podle poznatků obecních policií velmi často páchány, zároveň ohrožují jiné účastníky provozu na pozemních komunikacích a možnost obecních policií postihovat tyto přestupky v blokovém řízení by významně přispěla k jejich redukci, a tedy i zvýšení bezpečnosti silničního provozu. Jedná se o přestupky spáchané vjížděním na železniční přejezd v případech, kdy je to zakázáno, neumožněním nerušeného a bezpečného přejetí vozovky chodce na přechodu pro chodce nebo nezastavením vozidla před přechodem pro chodce v případech, kdy je řidič povinen tak učinit, nebo ohrožením chodce přecházejícího pozemní komunikaci, na kterou řidič odbočuje, nebo ohrožením chodce při odbočování na místo ležící mimo pozemní komunikaci, při vjíždění na pozemní komunikaci nebo při otáčení a couvání.

Následující bod (bod 10) pak vymezuje skutkové podstaty přestupků podle zákona o silničním provozu spáchané účastníky provozu na pozemních komunikacích, kteří nejsou řidiči motorových vozidel. Tento bod rovněž reflektuje aktuálně předkládanou novelu zákona o silničním provozu, která zavádí do právního řádu úpravu užívání osobního přepravníku se samovyvažovacím zařízením nebo obdobného technického zařízení. V té je, v souvislosti s novým vymezením uživatelů osobních přepravníků jako samostatné kategorie účastníků silničního provozu (vedle chodců) navrženo jejich doplnění mezi skupinu osob, jejichž přestupky může v blokovém řízení projednávat obecní policie podle zákona o přestupcích.

Navrhovaný bod 11 analogicky dosavadnímu ustanovení § 86 písm. d) bod 4 zákona o přestupcích umožňuje obecním policiím projednávat v blokovém řízení přestupky spočívající v neoprávněném stání vozidla na místní komunikaci nebo jejím úseku, které lze podle nařízení obce použít ke stání jen za cenu sjednanou v souladu s cenovými předpisy a při splnění podmínek stanovených tímto nařízením.

Poslední bod (bod 12) kopíruje současné znění § 86 písm. d) bodu 5 zákona o přestupcích, který byl do tohoto ustanovení včleněn zákonem č. 102/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Lze říci, že nedochází v žádném případě k rozšiřování stávajících oprávnění strážníků. Pouze došlo k jednoznačnému výčtu přestupků, které je strážník oprávněn řešit v blokovém řízení.

K ČÁSTI TŘETÍ

Změna zákona o Policii České republiky

K Čl. IV

K novelizačnímu bodu 1 (k § 16 odst. 4 až 6)

V souladu s cíli zvýšení vynutitelnosti koordinačních dohod a posílení role komunikace místních samospráv a Policie České republiky se navrhuje omezení maximální délky doby platnosti koordinačních dohod na dobu ne delší než 4 roky. Pokud bude koordinační dohoda uzavřena na 4 roky, půjde s ohledem na navržené přechodné ustanovení prakticky o koordinační dohodu uzavřenou na dobu trvání funkčního období zastupitelstva obce.

Účelem navrhované změny je, aby byly strany těchto dohod donuceny po uplynutí tohoto období spolu o obsahu a podmínkách těchto dohod opětovně jednat, v případě obcí pak bude nově obsah koordinačních dohod možné snáze přizpůsobit změnám v aktuálním složení jejich samosprávných reprezentací. Zároveň se stanovuje povinnost zpracovávat vždy po uplynutí platnosti koordinační dohody zprávu o plnění koordinační dohody. Tuto zprávu zpracovává na jedné straně obec nebo městská část hlavního města Prahy, nebo hlavní město Praha a útvar policie, se kterým byla koordinační dohoda uzavřena, na straně druhé. Zpráva by měla zhodnotit efektivnost a praktické využívání koordinační dohody a popřípadě obsáhnout též návrhy ohledně možných zlepšení a doplnění textu dohody a celkově posílení spolupráce mezi stranami. Text dohody a zprávy o plnění koordinační dohody by měl být vhodným způsobem zveřejněn. Zároveň se však připouští, aby nová koordinační dohoda byla uzavřena již před tím, než je zpráva o plnění koordinační dohody zpracována, neboť často bude nová koordinační dohoda platností bezprostředně navazovat na skončení platnosti koordinační dohody předchozí.

Zároveň je třeba zdůraznit, že v případě, že si změna podmínek či neosvědčení se určitého ustanovení stávající koordinační dohody vynutí její změnu, lze tuto změnu koordinační dohody provést již před uplynutím její platnosti a není třeba zároveň zpracovávat zprávu o plnění koordinační dohody, avšak platnost stávající koordinační dohody je zachována a skončí po uplynutí doby, na kterou je sjednána, nejdéle však uplynutím 4 let od jejího původního uzavření.

Text koordinační dohody a zprávy o plnění koordinační dohody zveřejní její strany na internetu.

Rovněž se stanovuje, že schvalování koordinační dohody a zprávy o plnění koordinační dohody náleží mezi vyhrazené pravomoci zastupitelstva obce (resp. zastupitelstva hlavního města Prahy či zastupitelstva městské části). V případě koordinační dohody a zprávy o jejím plnění se jedná o koncepční materiály, které by měly zásadním způsobem spoluurčovat formu zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a zajišťování

bezpečnosti v obci (popřípadě také další oblasti spolupráce mezi obcí a Policií České republiky), a to po dobu 4 let. Je tedy vhodné, aby se na tomto zásadním rozhodování podílel orgán obce s nejvyšší demokratickou legitimitou, který nadto představuje vrcholný orgán obce v oblasti její samostatné působnosti, do které problematika místních záležitostí veřejného pořádku spadá.

K novelizačnímu bodu 2 (k § 41)

Text § 41 vychází z textu vládního návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o hazardních hrách a zákona o dani z hazardních her, který schválila vláda svým usnesením č. 586 ze dne 29. července 2015. V případě dřívějšího projednání vládního návrhu Loterijního zákona a s ním souvisejících předložených vládních návrhů zákonů, bude tento novelizační bod z návrhu novely zákona o obecní policii vypuštěn.

K novelizačnímu bodu 3 (k § 44 odst. 1)

Toto ustanovení umožňuje policistovi vykázat agresora z bytu nebo domu společně obývaného s ohroženou osobou v případech domácího násilí. Ochrana se vtahuje na přímo ohrožené osoby takovým jednáním. Navržená změna spočívá v zařazení nezletilého dítěte, které také obývá společné obydlí, mezi ohrožené osoby.

V nezanedbatelném množství případů je situaci domácího násilí přítomno dítě. Z poznatků specializovaných občanských nebo neziskových pracovišť nebo kriminologických výzkumů shodně vyplývá, že v 80 % případů domácího násilí jsou pasivními účastníky nezletilé děti. Sice nejsou přímými cíli násilného chování, ale už jen přítomnost takové situace např. mezi rodiči může vyvolávat v dětech pocity nebezpečí, tím pádem dochází k jejich psychickému týrání, což je jedním ze znaků domácího násilí. Vzhledem k tomu, že bude dítě přítomné domácímu násilí bráno jako jeho oběť, bude se na něj automaticky vztahovat ochrana pomocí institutu vykázání.

Již v roce 2003 Světová zdravotnická organizace charakterizovala situaci, kdy děti jsou svědky násilí, jako jejich psychické týrání. Ze stanoviska Evropského hospodářského a sociálního výboru (EHSV) „Děti jako nepřímé oběti domácího násilí“ z roku 2006 jednoznačně vyplývá závěr, že děti, které jsou svědky domácího násilí, jsou vždy také oběťmi domácího násilí. Dostupné poznatky a statistické údaje rovněž jednoznačně dokládají, že násilí páchané otcem na matce vždy představuje pro dítě psychickou zátěž, i když domácí násilí nesměruje přímo proti dítěti. Vyrůstání v prostředí fyzického a psychického násilí může mít pro děti závažné následky. Proto při zvažování mezi právními zájmy – ochranou a zájmem dětí a právy rodičů musí být před právem na kontakt s dětmi vždy upřednostněna ochrana dítěte před násilím. Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 779/2007/ES, kterým se na období let 2007-2013 zavádí program Daphne III, navazuje na shora citované stanovisko EHSV a shodně s ním považuje děti, které se staly svědky napadení blízké osoby, za oběti násilí. Rovněž v usnesení Vlády České republiky č. 1139/2008 k Národní strategii prevence násilí na dětech v České republice na období 2008-2018 je pod pojem psychické týrání dětí zahrnuto i takové chování dospělé osoby, které má vážný negativní vliv na citový

vývoj dítěte a vývoj jeho chování. Tím je jednoznačně také vystavování dítěte násilí nebo vážným konfliktům doma, vyvolávání situace, kdy dítě má skoro nepřetržitě pocit strachu apod. Metodické opatření Ministerstva zdravotnictví vydané ve Věstníku MZ ČR, částka 3/2008 mezi rizikové faktory vzniku syndromu týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte zařazuje mimo jiné i stav, kdy dítě žije v prostředí domácího násilí. Dále jasně stanoví, že děti v roli svědků domácího násilí se považují za týrané, zneužívané a zanedbávané.

K novelizačnímu bodu 4 (k § 45 odst. 3)

V návaznosti na v současnosti velmi diskutovanou problematiku práce s násilnou osobou v případech domácího násilí se navrhuje, aby policie v rámci komunikace s násilnou osobou předala této osobě informace o tom, na která místa se může obrátit v případě zájmu o to, aby i jí byla poskytnuta pomoc zejména ve formě terapeutických programů.

K novelizačnímu bodu 5 (k § 47 odst. 3)

Během účinnosti ustanovení o vykázání se v aplikační praxi ukázalo, že lze takové vykázání provést i v případě, že policie nevstupuje do společného obydlí ohrožené a násilné osoby, proto se navrhuje změna okamžiku začátku vykázání, což je důležité pro běh desetidenní lhůty.

K novelizačnímu bodu 6 (k § 66 odst. 2)

Navrhovaná úprava ustanovení § 66 odst. 2 zákona o Policii České republiky, které stanoví oprávnění policie žádat od správce databází nebo zpracovatelů informací z těchto databází poskytnutí informací v rozsahu nezbytném pro plnění konkrétního úkolu, výslovně rozšiřuje tato oprávnění o přístup do živnostenského rejstříku.

Důvodem je skutečnost, že se změnou rozsahu údajů vedených ve veřejné a neveřejné části živnostenského rejstříku, ke které došlo novelou živnostenského zákona provedenou zákonem č. 140/2014 Sb. (převedení některých údajů do neveřejné části, např. historie, tedy v případech, pokud byla činnost subjektu ukončena), se v policejní praxi ukázalo, že dosavadní využívání údajů ze živnostenského zákona na základě § 66 odst. 1 zákona o Policii o České republiky nepostačuje pro plnění úkolů Policie České republiky.

K novelizačním bodům 7 a 8 (k § 67 odst. 1 a 3)

Do ustanovení upravujícího získávání informací v souvislosti s odhalováním a šetřením přestupků se doplňuje oprávnění policie vyžadovat opis z evidence přestupků v rámci odhalování a šetření přestupků. Uvedené ustanovení směřuje především na situaci, kdy policie tzv. předšetřuje přestupky podle § 58 zákona o přestupcích.

Navržené ustanovení tak upravuje v zásadě zbytkové případy, ve kterých oprávnění policie vyžádat si opis z evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů nemusí jednoznačně vyplývat z obecného oprávnění požadovat tento opis uvedeného v § 16j zákona o Rejstříku trestů (ve znění změn provedených zákonem č. 405/2015 Sb.). Policie České republiky

v těchto případech nevystupuje v pozici správního orgánu, ale návaznost na správní řízení a role policie v něm je natolik důležitá a nezbytná, že zcela logicky opodstatňuje rozšíření obecného titulu založeného v § 16j zákona o Rejstříku trestů a dotváří komplexní právní úpravu této problematiky v souvislosti se zavedením evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů.

K Čl. V (k přechodnému ustanovení ke změně zákona o Policii České republiky)

S ohledem na stanovení maximální doby platnosti koordinačních dohod se stanovuje, že platnost koordinačních dohod uzavřených podle dosavadního znění zákona o Policii České republiky skončí uplynutím funkčního období zastupitelstva obce, zastupitelstva městské části hlavního města Prahy a zastupitelstva hlavního města Prahy, které bylo zvoleno přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, nebyla-li dohodnuta doba platnosti kratší, nebo nepožádá-li o to některá ze stran koordinační dohody již před uplynutím funkčního období zastupitelstva. Zároveň již po skončení těchto koordinačních dohod bude třeba zpracovat zprávu o plnění koordinační dohody. Bude vhodné, pokud tato zpráva zhodnotí celou dobu platnosti koordinační dohody, tedy i dobu předcházející nabytí účinnosti tohoto zákona; z hlediska požadavků zákona však postačí zpracování této zprávy za období od nabytí účinnosti navrhovaného zákona.

K ČÁSTI ČTVRTÉ

ÚČINNOST

K Čl. VI

S ohledem na potřebu dostatečného časového prostoru k projednání a schvalování navrhovaného zákona se navrhuje, aby tento zákon nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2017.

V Praze dne 21. prosince 2015

Mgr. Bohuslav Sobotka v. r.
předseda vlády

Milan Chovanec v. r.
ministr vnitra